روح څه شی دی؟

(د دیني علماوو، فیلسوفانو، پوهانو
او ساینسپوهانو له نظره)

پوهنمل محمود نظري

۲۰۱۱/ لندن

د کتاب پېژندنه

پیلیزه ٤
د روح ، نفس او ځان ماناوي او تعریوفونه ٨
د نفس ماناوي او تعریفونه ١١
د روح اړوند وییونو مانا وی او تعریفونه ١٣
روح په افسانو کي ١٤
فیلسوفانو او پوهانو نظرونه ١٦
١-دلویدیځو فیلسوفانو او پوهانو نظرونه ١٦
٢- دختیځو فیلسوفانو او پوهانو نظرونه ٢٠
په اسلامي او دیني کتابونو کي روح ٢٧
روح په ادبیاتو کي ٣٥
د روح په هکله باورونه ٣٩
١- د ماده پرستو نظر ٣٩
٢-هغه دینونونه چي په تناسخ باور لری ٤٠
٣-هغه دینونو چي په قیامت باور لري ٤٠
د پیداینت مکانیسم ٤١
د روح د وجود عقلی دلیل ٤٤
روح ددینونوله باوره ٤٥
د تولو دینونو تر منځ ګډ شیان ٤٦
د تولو دینونو تر منځ توپیرونه ٤٧
تناسخ څه شی دی؟ ٤٩
د تناسخ د باور علتونه څه دی ؟ ٥٢
تناسخ د ابراهیمي دینونو په باور ٥٢

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

الف: تناسخ د عیسویت او یهودیت له باوره ٥٣
ب: تناسخ د اسلام له باوره ٥٤
د روح تعریف؟........ ٥٨
- د یهودو باور د روح په هکله ٥٨
- د روح په هکله د عیسویانو باور ٦٠
نفس په اسلام کې........ ٧٤
په قرانکریم کې د نفس ماناوي........ ٧٥
١- د پروردګار دذات په مانا ٧٥
٢- د انسان په مانا........ ٧٦
٣- د زړه (ماغزه) په مانا ٧٧
۴- د غوښتنې، تمې او لالچ په مانا ٧٨
۵- ژوندی جسم ٧٩
۶- ختا ایستل او غولول ٧٩
٧- جنس........ ٧٩
٨- ځان........ ٨٠
اسلام او نفس ٨١
دانسان د اعمالو لیکنه........ ٨٥
نفس او زمان ٩٠
د روح سرچینه........ ٩٢
- د خدای امر: ٩٢
- خدای (ج) ٩٣
- جنین ٩٤
دروح موقعیت........ ٩٦
دقیامت د حساب او کتاب ځای........ ٩٧

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

دخدای خلیفه ۹۹
مړینه ۱۰۰
مړینه ۱۰۵
کلینکي مړینه ۱۰۵
د ماغزو د پورتنی برخي مړینه ۱۰۵
دماغزو د تني مړینه ۱۰۵
برزخ ۱۰۷
جنت ته تګ ۱۱۱
بیرته ژوندی کیدل ۱۱۱
په ژوند کي دخپل روح واک اخیستنه ۱۱۳
روح د ساینس له نظره ۱۱۵
په بدن کي د روح ځای ۱۲۸
پایله ۱۳٦
اخځونه ۱٤۲

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

پیلیزه

انسانانو د تاریخ په اوږدو کې د روح له پیژندلو سره مینه لرله نو ځکه په ډیرو افسانو کې د هغه یادونه شوې ده، د وخت فیلسوفانو ، حکیمانو او طبیبانو په دې هکله خپلې نظریې بیان کړي ،تولو دینونو او مذهبونو په خپلو معنوی ښوونو کې له هغه څخه یادونه کړې ده؛ لیکوالو او شاعرانو په خپلو لیکونو اوشعرونو کې هغه ته نغوته کړې ده.

دروح په هکله هر پوه انسان ته پوښتنه پیدا کیږي: چې روح څه شی ده؟

مګر تر اوسه هیچا ته سمه مالومه نه ده چې روح څه شي ده .

ډیرو فیلسوفانو د دې پټ رازپه هکله خپلې نظریې بیان کړي دي مګر نوروبیاپه دلیلونو هغه ردکړي دي.

یو وخت د روح په هکله یوازې فلسفي او اعتقادي بحثونه وه مګر دساینسي علومو په پراختیا سره روح د ساینس پوهانو د پام وړ وګرځیده.

نن هرڅوک غواړي د ژوند په موخه پوه شي او د روح په اړوندو مسایلو ځان پوه کړي ددې پوهې لپاره لازمه ده لومړی د روح په هکله له تولو نظرونو ، باورنو ، تجربیو ، افسانو او دیني اعتقادونو څخه ځان خبر کړو، دا پوهه د خپل ځان له پوهې څخه پیل کیږي.

انسان هغه دوې پښې موجود دی چې پر مځکه د خدای (ج) خلیفه تاکل شوی دی ، د مځکې تول موجودات د هغه تابع شوي دي.

په نړۍ کې انسان ته هر شی اریانونکی موجود ایسي، حال دا چې خپله دانسان دننه نظام اریانونکی دی.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

انسان د نړۍ هغه موجود دی چې عمودي خلق شوی دی او نور ټوله ژوی افقي خلق شوي دي.

د انسان اصلي ماهیت له اتو زرو تر اتیا میلیونو سپرمونو څخه یو سپرم دی.

سعدی (رح) وایي

ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند

تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری
همه از بهر تو سر گشته و فرمان بردار

شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری

رحمان بابا (رح) وایي:

روح هغه ساعت داخل ګنم په تن کښی

چه یی دخل په وصال شی د اشنا

چه هرګز ملک الموت پرې نه پوهیږی

هسی شان دی تا وکښلی ځما روح

دروح په هکله د دینونو اعتقادونه سره نژدې دي اسلام وایي خدای (ج) انسان جوړ کړ بیا یې په هغه کې خپله روح پوه کړه، دهندوانو د دورګا د بت خلاصه خوله چې الهي خوله روح په کې پو کوي یاني خدا ی (ج) لومړی بت جوړ کړ بیا یې په پو سره هغه ته ژوند ورکړ نو بیا هغه بت په انسان بدل شو.

په قرانکریم کې د عیسی(ع) یوه معجزه بیان شوې ده چې هغه یوه کوتره له ختو جوړه کړه او په هغه کې یې پو کړه، هغه کوتره د خدای په امر ژوندی شوه .

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

دا چې په ډیرو ژباړو کې د روح او نفس کلمه سره ګډه شوی یا دا چې د هر یو نوم د ژبې د تلفظ په اساس تغییر کړی دی دروح پیژندنه یې څه مشکله کړې ده نو هغه ته ډول ډول تعریفونه ورکول شوي دي .

لکه: دقرانکریم په ځینو ژباړو کې روح ته «سول» او نفس ته «سپیرت »ویل شوی دی او په ځینو نورو کې روح ته «سپیرت »او نفس ته «سول» ویل شوی دی. قراکریم په ځینوژباړو کې نفس روح ژباړله شوې ده او داسې نور.

یونانیان روح ته (سوچ) او نفس ته (توموس) وایي

مصریان روح ته «با» او نفس ته «کا» وایي

اسراییلیان روح ته «روواخ» او نفس ته «نیفیش» وایي،هندوان روح ته « جیوا» اونفس ته« اتمان» وایي ،چینیان روح ته«هون» او نفس ته « پو» وایي.

دا ټوله یو شی تاییدوي، چې د انسان بدن له درو اصلو: بدن، روح او نفس څخه جوړ شوی دی.

د ساینسي علمونو په پرمخ تګ سره دروح په هکله ډیري څیړنې پیل شوې، د انسان ماغزه تشریح شول، د بدن انرژۍ په ځانګړو کامرو ولیدل شول .د مړینې په مهال ناروغان تر څیړینې لاندې ونیول شول او تول شول ...

ما په دې کتاب کې د روح اړوندې مقالی په درو برخو ویشلي دي : د پوهانو نظرونه، دیني باورونه او ساییسي برسیرنې.

امید چې د دې کتاب له راټول شوو توکو څخه خپلو ځینې پوښتونو ته ځواب ومونديځ.په دې امیدچې د ساییس د نورو بنو پرمختګونو سره لا نور ګنګ مسایل روښانه شي.

په درناوري

پوهنمل محمود نظری

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

لندن ۲۰۱۱

Copyright: www.tanzona.com

د روح ، نفس او ځان ماناوي او تعریوفونه

په نړی کې هر معنوي ویی ته ډیري ماناوي ورکړ شوي دي.

د روح مانا وي او تعریفونه؟

همداسي په پښتوسیند(قاموس) کې د روح یا ارواء ماناوي ډول ډول دي لکه : ساه، زړه،نیت ، سوچ ، غوښتنه، ذات ...

د روح جمع روحونه ، روح ګانی او ارواح ده.

د روح مانا په انګریزي - پارسي سیند کې ځان ، روان ، شبح (خیالي شی) ، پیری او الهام ... ته وايي.

په الماني- پارسي سیند کې معنویت، روحیه ، ذهن، هوښ، ځانلرونکی ا و روان ..... ته وايي.

روح ځو ماناوي لکه :عقل (فطرت)، نفس(غریزه)، ځان(ژوند) ،قلب(فواد) او سر(راز) هم لري.

په عبري کې د روح ویی(لغت) د نفس ایستلو او چلیدلو له فعل څخه اخیستل شوی دی چي کله باد چلیدل او کله باد ژباړل شوی دی.

په پارسي کې د روح کلمه د پراخېدو او پرسېدو مانا ورکوي.

په یوناني ژبه کې دروح لغت ته« نیوما » وايي چې « نیو» له نفس کښلو یا چلیدلو څخه اخیستل شوي دي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

په عربي کې د روح جرړه «ريح » ده ، له اړه هغه روح ده ،چې« واو» يې د مخکې زير په دليل په « ی» بد ل شوی دی ياني روح له ريح څخه اخيستله شوې ده.

يو روايت وايي:«انما سمی روحا لانه اشتق اسمه من الريح»

ريح د هوا مانا لري او د دواړو گډه مانا « د هوا چليدل» دی ، روح يو امر دی چې چليږي کله مادي چليدل او کله معنوي چليدل لري.

روح يوه ديني او فلسفي اصطلاح ده چې ټول دينونه په هغه باور لري ياني د جسم غير مادي موجود دی .

روح غيرمادي او مجرده ده. او هر موجود يوه روح لري.

روح ته په ساينس کې بهرنی شی، مستقل، عقلي، شفاهي، غالب، فعال، خپله ازاده اومستقله، په زوره غوښتنه ، تميز او له بهر څخه جلا والی ته وايي

روح مادي حالت نه لري ؛ نه حس کيږي اوخوځښت يې نه ليدل کيږي؛ د هغه وتل له بدنه نه ليدل کيږي.

روح يو مجرد موجود دی چې جسم نه لري او نه ويشل کيږي او د بدن د غړو ژوند او کارندويي (فعاليت)په هغه اړه لري.

که په جسم کې روح نه وي پوستکی ، هډوکي او غوښه ژر خرابه او خوسا کيږي همدا روح ده چې بدن کلونه، کلونه له خوسا کيدو څخه ساتي؛ هغه په خوځښت او خبرو راولي؛ هوښ او پوهېدنه ورکوي.

جسم بيله روح دروند او لاندې خواته لويږي مګر روح هغه نيغ ساتي.

روح په نا پايه عالم کې ټل شته او وي به هغه نه فنا او زوال کيږي.

چې جسم بشپړ شي روح له هغه سره کار کوي،

www.tanzona.com

Copyright: www.tanzona.com

روح (د پروردیګار امر)د هر یوه سره د هغه د وس او توان په کچه عمل کوي ؛ روح کوشنی او لوی نه لري ؛ زوړ او نوی نه لري ، زیات او لږ نه لري تل په یوځرنګوالي ده ، روح د انسان دتوان په کچه کار کوي.

مولانا د انسان د روح په هکله وايي:

جان جان است اگر جاي ندارد چه عجب

ایکنه جا میطلبد در تن ما هست کجاست

عقل تا مست نشد از چون وچرا پست نشد

او که مست شد از چون وچرا رست کجاست

(روح روح ده که ځای نه لري څه عجب

داچې ځای غواړي زموږ به تن کې دی چیرې

عقل چې مست نشی له پوښتنو نه لویږي

هغه چې مست شی د پوښتنو خلاصون دی چیرې)

روحونه یو ډول روانی یا روحی زیرمه ده چې دیو چا په فکر،دژوند په تجربیو ،ښو یا بدو کې را ټولیږي .

روح انسان ته واک ورکوي چې له خدای (ج) سره پټې اړیکې پیدا کړي.

روح د انسان هغه غیر مادي برخه ده،چې له خدای (ج) سره تړلې ده .

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د نفس ماناوي او تعریفونه

په سیند کې د نفس، نفس او نافس ماناوي داسې راغلي دي.

نفس (náfisa) :بخیل او سوکړ ته وایي.

نفس، (náffasa): لیري کول ، ، ژغورل، هوا ، کرکی، رسوا ته وایي.

نافس (nāfasa): پلټل، هڅه: جګړه، سیالي ، هیله ،ویاړ ته وایي.

نفس ایستل، هوا کښل اوهوسایني ته وایي.

تنفس (tanáffasa) :هوا کښلو ته وایي

(tanāfasa) تنافس:

سیالی ، سیال او سرغړوني ته وایي. تنافس

نفس (nafs)

نفس په لغت کې ځان او په اصطلاح کله روح او کله غریزې ته وایي.

نفس (دم) چې په عربي کې روح ده دعربي ژبې د ریح (باد)سره نژدې دی.

نفس د ځانی مالوماتو چینه ده.

په نفس کې هغه حقیقتونه (لکه ارثی ، زیرمه شوي ، تر لاسه شوي خاصیتونه او مالومات چې په خپله هڅه یې تر لاسه کړی وي) راځي . دا د پوهې حس په نفس اړه لري چې په حقیقت کې په خوب او مرینه کې یو ډول لیدل کیږي.

www.tanzona.com

Copyright: www.tanzona.com

نفس (ساه، ځان) مانا شوی دی نو باید تر منځ یې توپیر وشي. نفس دجسم او روح دواړو تولګه ده.

په عبري ژبه کې د روح کلمه (רוח) او هم نفیش کلمه(נפש) شته . چې د نفیش کلمه د نفس (ځان) او نفس(ساه) ته ډیره نژدې ده.

نفس د هوښیاري یو ډول دی . نفس دژوند یوه سپرغۍ یا لمبه ده.

نفس په بشریت کې دواړه مادي او معنوي جوهر دی انسان روح او نفس دواړه لري او د نفس مانا ده ژوند.

Copyright: www.tanzona.com

د روح اړوند وییونو مانا وی او تعریفونه

ځان (ضمیر)ته روان، سا ، روح، ژوند، مخلوق، ښکول، چلیدل، د تیرولو ړغ ، لویه ګوله، تیارول، توپدل، آزادی، اجازه، هوساینه ، پام او نفس ایستلو ته وایي.

ځان په لغت کې ژوند یا حیات او په ځینو دینونوکي روح ته وایي.

ځان: په ویی کې ژوند او حیات ته وایي په ځینو دینونو او فلسفه کې روح ته وایي. د ژوند پیژندولو په علم کې ژوندی موجود باید د ژوند عملونه لکه :ساه ایستنه، خوړل ، وده، تناسل، او ځوښت ولري.

عقل: په ویی(لغت) کې د فکر واک ته وایي . په اسلامي روایتونو کې د روح او فطرت په مانا راغلي دي.

زړه(قلب او فواد) : زړه په لغت کې د بدن غړي دي او په عربي اصطلاح روح ته وایي.

سر (راز) سر په لغت کې راز او په عربي اصطلاح روح یا انساني روح ته وایي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

روح په افسانو کي

« هومر »په خپلو شعروکې وايي روح هغه شی دی چې انسانان هغه په جنګونو سره په خطر کې اچوي او په مړينه کې هغه له لاس ورکوي، روح هغه اخير نفس دی چې د مړينې په وخت کې د يو جنګيالي له خولې راوځي او د مړو نړی ته ځي . هغه وايي يوازې انسان روح لري ژوی روح نه لري.

دمصر په افسانو او مذهبي نکلونو کې با(د انسان روح) د مړي به بدن کې ده چې وزرونه لري او له مړينې وروسته له مړه بدن څخه الوځي. وايي «با »يوه الوتونکې ده چې سر يې د انسان دی،دوه و زرونه او يوه پکه (د جيب خوله)غوندې پر ټټر لري . رنګ يې روښانه نخودي دی؛ د شا رنګ يې زرغون او وزرونه يې يو رنګ دي او د بنکو سرونه يې تور دي لکۍ يې هم توره ده خو پښې يې لکه سره خاوره رنګ لري؛ په غاړه يې پينځه تور افقي ليکې او پر ټټر يې کوشني لنډ عمودي خطونه ليدل کيږي.

خلک وايي دا الوتونکې د روح او جسم يو ترکيب دی او ويل کيږي« با» له مړ جسم نه وځي او لري الوځي او ځينې وختونه هديرو ته ننوځي .د« با» مانا روح ده ويل کيږي د مصر اهرامونه يوازې قبرونه نه دي دا ځاي د مړ پاچا د«با» سره د يوځای کېدو ځاي وو.

www.tanzona.com

د برتانیا دایره المعارف لیکي : «کا» یا« ا ک »یا« اخ »روح ته وایي او «با» د یوي الوتونکې په بڼه راغلي ده چې د مړینې وروسته الوځي. د دې الوتونکي نښې لکه(جیبیردو) الوتونکي دي چې و پاچا ته منسوب دي او بیا وروسته« با »انسان لرونکې باز ته ویل شوي دی.

مصري افسانه یي علم د انسان روح په اووه برخو ویشلي ده:رین؛سکېم یا سخیم؛اخ ؛ با؛کا؛شیوت ؛سیخو یا سیکوساهو.

چې روح په جسم کې وي هغه ته(ها) یاني تازه وایي.

مصریان فکر کوي چې« اخ »،« با» او «کا» نه فنا کېږي که د مړي جسم سم وساتل شي دا دري سره ساتل کېږي او« با »کله چې جسم خراب شو بیرته نه راځي نو په هوا کې یوازې ګرځي را ګرځي.

«کا» هم فزیکي جسم دي چې له مړینې وروسته فنا کېږي خو د مومیالي کولو په صورت کې پاته کېږي.

«رین » دانسان واقعي نوم دي نو مصریان وایي ځوک باید د چا په مکمل نوم پوه نه شي او باید خلک یو بل په تخلص(ستاینوم) سره یاد کړي.

«کا» او «با» په قیامت کې سره یوځاي کېږي .

«ساهو» روحي جسم دي چې آسمان ته ځي چې د قیامت حساب او کتاب تیر شي که کامیابه وو نو ژوندي جسم ته مغزي او روحي واک ورکوي.

«سیکېم »د ځانګړې ژوند قوه ده چې په آسمان کې له مړینې وروسته د « اکېو »سره اوسیږي.

Copyright: www.tanzona.com

فیلسوفانو او پوهانو نظرونه

۱-دلویدیځو فیلسوفانو او پوهانو نظرونه

په فلسفه کې غیر مادي موجوداتو ته لکه مړو، ملایکو او شیطانانو ته روح ویل کیږي.

د روح په هکله له میلاده مخکې لومړنی فلسفه افلاطوني فلسفه (افلاطون مړینه۳۷۴ ق م) وه وروسته بیا د افلاطون د شاګرد سقراطي فلسفه (سقراط مړینه ۳۹۹ق م)بیا ارسطویي فلسفه (ارسطومړینه ۳۲۲ق م) او د زنون فلسفه (زنون مړینه۲۶۳ق م) وې او دا لومړي فیلسوفان دی چې د هغو فلسفي تر اوسه دتولو نظریو اساس جوړوي

د یونان فیلسوفانو او پوهانو لکه سقراط او افلاطون باور درلود چې د انسان روح له جسم نه مخکې پیدا شوې ده اوهغه ازلي شی دی.

دافلاطون دفلسفي په اساس روح مجرد جوهر(طبیعي وس او توان) دی ،دستی او لرغونی دی او د بدن مخکي موجوده او فعاله و. روح له بدن سره اړیکي لري. روح دبل عالم ده او بدن هغه ته یو زندان دی؛ روح د ملکوتو له عالم څخه ده ،دې عالم ته راکښته کیږي او د بدن زندان ته ننوځي.

ځینې نور دا نظر رد وي او وایي:

ولي دتن او روح یو ځای والی لازمي دی؟

او ولي روح راکښته کیږي او د بدن زندان ته ننوځي؟

ارسطو د خپل استاد (افلاطون) نظریه نه مني او وایي د روح او بدن اړیکي ژوري دي هغه روح قدیمي نه بولي هغه د جسم پیداښت دروح له پیدا ښت سره یو ځای ګني. هغه وایي نفس د جسم صورت دی هر صورت د خپلي مادې سره روغه کوي او دواړه یو

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

ځای منځ ته راځي او دا یو اتحادي ترکیب دی دانظریه فارابي او ابن سینا هم منلې ده. ارسطو روح یو الوتونکی شی ګڼي.

د یونان فیلوسفانو انسان یو دوه اړخیز موجود ګڼي چې یو یې روح او بل یې بدن دی .جسم د بدلون په حال کې دی اوروح بې بدلونه ده . روح د لوی لوګوس (خدای) ده چې په کایناتو کې ځای لري او هغه له بهره څارل کیږي او کوشنی لوګوس(عقل) په بدن کې ځای لري او هغه له دننه څارل کیږي ، انسان ربښتنی شخصیت روح ده بدن د هغه کور یا کالي دی او جسم د روح قبر یا زندان دی او د روح خپلواکي له دې زندان څخه خلاصون دی.

دې فلسفې د خدای په کامل واک ټینګار کاوه او د مسیحی ایمان سیال بلل کېده نو ځکه یې ژر وده وکړه او د څلورمې پیړی وروسته یې په مسیحي پوهانو هم اغیزه وکړه.

له میلاد څخه درېِ پیړی وروسته « امونیوس» ، «ساکاس» او« فلوطین » د افلاطون فلسفه نوې کړ ه او هغه یې « افلاطوني نوی فلسفه» ونومول .

اوس ځینې فیلوسفان ټینګار کوي چې روح تجرد لري او هیڅ ډول مادي کیفیت هغه ته مانا نه لري ځېنې نور روح یوه لطیفه ماده ګڼي یا په بله وینا هغه نیمه مجرده بولي لکه نور که د اوږدو څپو (موجونو) په ډول وي بیا هم یو جسم دی مګر د هغه حساب له نور و جسمونو څخه بیل دی د مادي جسمونه تر قانون لاندې نه راځي له همدې کبله هغه له شفافو جسمونه څخه تیریږي.

جالینوس وایي: انسان درې روحونه(ارواء) لري:

هغه دطب له نظره سره سم، زړه د روح مرکز او ځای بولي . چې دا نظر تر اوسه د پوهانو د منلو وړ دی.

د دکارت او مالبرانش له قوله حیواني روح په سا ه لرونکو کې په ځانګړې طبیعت اړه لري.

روح د وینو یو جز اود هغه ډیره ظر یفه او متحرکه برخه ده چې دا ظریفوالی او تحرک د تخمیر او د زړه ددغړو د خوځیدو په وسیله لاس ته راوړي.

www.tanzona.com

ددکارت د ښوونځي پلویانو په اند حیواني روح له شاهرګو له لارې سپاره د وینو پر خره مغز ته ځي او هلته د غیر مریي وسایطو سره ټول بدن ته خپرېږي خو دا نظریه اوس هیڅ علمي ارزښت نه لري.

دمادي فلسفي نظریه : دا نظریه په مذهب روحي نیوکه کوي چې له بدن سره روح هم مړه کیږي، دواړه سره جلا نه دي، نفساني ژوند د مادې تجلي ده.

ددې عقیدې پلویان «ذیمقراطیس» او «ابیقور» دي . په اتلسمه پیړی کې« لامتري»، «هلوسیوس»، «هولباخ »او په نولسمه پیړی کې «کارل فوګت»، «بوخنر»، «مولشوت»، دا نظریه ومنله، وایي روحاني امر د جسماني امر انځور دی.

مغز فکر ترشح کوی او ینه صفرا ترشح کوي.

د روح کلمه یو انتزاعي (دکاره وتلی) امر او یو فلسفي او متافیزکي ګمان ښیي او باور لري، چې وجدان بېله یو (پی فنومن) بل شی نه دی .

- دروحي فلسفي نظریه : ددې فلسفي پلویان په مادیونو نیوکې کړې چې حسي مذهب د معرفت په هکله یو پوره نظر نه دی هغو د وجدان «اپي فنومن» هم ردوي.

- دنمودي فلسفي نظریه :دا نظریه روح مطرح کوي او د هغه د حل پسې ګرځي «هیوم» او« استوارت »دروح جوهر والی ردوي. هغوی وایي هغه نفساني نمودونه دي خو دا نظریه هم تر نیوکې لاندې راغلې ده .

- دنقادي فلسفي نظریه: کانت باور لري، چې نفس او روح په مادي یا روحي بللوسره کوم ځواب نه پیدا کیږي. هغوی د ژوند پسله مړینه مني.

- دتحقیقي فلسفي نظریه- دا نظریه مذهب روحي او مادي دواړه یوشی متا فیزکي بولي او دواړه ردوي، ابدي روح نه مني خو د روحي مذهب نظریه د اصطلاح په تغیر مني.

دشهودي فلسفي نظریه: یا د برګسون شهودي مذهب دی چې د روح او بدن په موازنتو باندې نیوکې کوي. خو د روح بقا مني.

www.tanzona.com

ډیر فیلوسفان په دې باور دي چې روح یو مجرد او ساده ګوهر دی او له بدن سره د هغه اړیکې تدبیري دي لکه پاچا او هیواد ، بېړی او ماڼو ...

ځینې باور لري روح تول د بدن او دبدن د غړو حسي خوځښتونه لکه لیدل، اوریدل ... تر سره کوي بدن او د بدن غړي د هغه وسیله ده. دا چې وایو« ما» ولیدل ،دلته له ما څخه مانا« روح» ده ،چې روح د فرد« ذات» دی او د بد ن تول غړي د هغه وسایل دي دا، چې په قلم څه لیکو اصلالیکونکی روح ده.ځینې روح قدیمه بولي او ځینې نور یې بیا په تناسخ باور لري.

د روح په هکله نظریې

۱-مذهب روحي نظریه :

په دې نظریه کې له بدن څخه روح جلا ده دا د سقراط ، ارسطو او مسیحي حکماو لکه « اګوسن» او بیا «دکارت»، «مالبرانش» ،«لایب نیتز» او په اخیر کې «راوسن» او «امیل بوترو» باور وو.

د هغو دلیل دا دی چې وایي ډیر ژور مادي توپیرو نه له نفساني تجلي سره شته.

مادي شیان جسم لري په حواسو پیژندل کیږي خو نفساني پلوشې جسم نه لري، مستقیم نه لیدل یا پیژندل کیږي یوازې په وجدان پیژندل کیږي، د یو مادي شي حرکت کولی نشي په یو نفساني شی یاني په فکر تبدیل شي.

د دکارت په باور روح په یقیني علم سره پیژندلی شو.

نفساني ژوند په ژور ډول په بدني حیات اړه لري او هر یو په بل اغیزه شندي.

هغوی روح ابدي بولي چې د بدن له مړینې وروسته ژوندی پاته کیږي لکه چې سقراط له افلاطون څخه نقل کوي هغه وایي:

که دیو سازي ساز مات شي هغه بیا هم ژوندی پاته کیږي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

۲- دختيځو فيلسوفانو او پوهانو نظرونه

دچين پوهانو شيږ پيرى مخکې له ميلاده باور درلود چې روح يو بېله عادي جسده يو پوښ لري چې فنا او مرينه په هغه اغيزه نه لري او روحونوله هر ي لوري موږ احاطه کړي يو، چې دا باورونه د کنفسيوس د باورونو په نامه ياديږي.

مصر ي پوهانو پينځه زره کاله مخکې له ميلاده باور درلود چې روح د انسان په قالب کې شته او د جسد د مړينې وروسته بل جسد ته ځي.

د فارس د پوهانو باور په اهريمن او اهورامزدا وو.

بوعلی سينا وايي: په حقيقت کې (مړينه) له بدنه د روح او انساني نفس چې دبدن غړي دي خوشي کيدو ته وايي.

بو علی سينا وايي:(خدای خلک له درو شيانو څخه پيدا کړی دی يو تن چې هغه ته بدن يا جسد وايي اوبل ځان چې هغه روح بولي او دريېم روان چې هغه نفس بولي(رساله نبض ابوعلی سينا)

درم سايه و روح دانايی است
درم گرد کن تا توانايی است
چو پيوستند عقل و نفس با هم
از ايشان زاد ارواح مجسم

د شيخ اشراق نظريه درې اساسي ټکي لري:

- روح له جسم څخه مخکې اولرغونې نه ده

- د ناطقه نفس تدبيرد حيواني روح په واسطه دی

www.tanzona.com

روح زمان او مکان نه لري او په تجرد او لطافت کې ژوند کوي نود مادي منځګړتوبه پرته بدن ته ننوځي.هغه وایي د روح او بدن تر منځ یوه اړیکه د(حیواني روح) په نامه شته نو ناطقه نفس (انساني روح) په نیغ ډول د حیواني روح او په مجموع کې د یو بدن توکي دي او ځای يې زړه دی او دپوهې قوه يې کارکونکي قوه ده چې بدن ته لاره ښيي.

- شوقی اړیکی:چي دانسان بدن تیار شي بیا روح اخېستلو ته تیاریږي او انساني روح ورته راځي او ورسره یو ځای کیږي دا اړیکه شوقي اړیکه ده که څه روح مجرده ده مګر د کړو له نظره په بدن ترلي ده او د هغه فعالیت یوازې په بدن اړه لري.

ددې نظریې په اساس د روح اړیکي لومړی د حیواني روح سره اوبیا د حیواني روح په وسیله له بدن سره دي.دا نظریه هم رد شوې ده .

ابراهیم بن یحیی شیرازی مشهور په صدرا د یولسمې هجري پیړی یو محمد بن اسلامي فیلسوف وایي:

روح له جسمه مخکې ده : روح د مادي جوهر د خوځښت په اساس پیدا شوې د ه چې دا د مادي خاصیت او اغیزه نه ده خو د مادي دجوهر کمال دی نو د روح د پیداښت اساس د ذاتی خوځښت په اساس جسماني ماده ده.

بدني ماده دا توان لري چي په خپل لمن کې یو موجود وروزي، او د ژوند پراونه هغه له ضعیف والی څخه کمال ته رسوي. د جسم په ذ ات کې بدنی

تیاری او خوځښتونه د روح دوجود له اړتیاو څخه دی . دا چې روح جوهر یا ذات دی له بدن سره حقیقي ترېنت لري یاني د دوی اړیکي د ژوند په اصل کې بنیادي او ژوري دي.

نچوړ دا چې بدني ماده په خپل ذات او جوهر کې کامله شوې ده چې وجودي درجې لري چې د درجو په اساس غیر مادي او غیر بدني دي او اغېزه يې سوچ، اراده او نور روحي حالات دي.

www.tanzona.com

هغه وايي د قرانکريم د مؤمنون د سورې په دولسم مبارک آيت کې د انسان مادي پيداښت (نطفه، علقه، مضغه، عظام و لحم ا و تکميل بدن)فرمايي «انشاناه خلق آخر...»ياني دې بدن ته يې بل پيداښت ورکړ او په نوی فعاليت مو راوست.

ياني د روح او جسم پيداښت په سر کې د هستې اصل وو.

ځينې پوهان روح ته ناطقه نفس وايي او دا دواړه ورته ګڼي د ناطقه نفس اړيکې يوازې د انسان له بدن سره دی.

عقل د حسی نفس يا ناطقه دنفس د کمال پوړ ته وايي چې هغه په زړه، روح ،بخارنا مجرد) پورې اړه لري. نفس (روح

حيواني روح چې په هغه کې بخاري روح شته دژوند ، حس ا و خوځښت چينه ده چې دټولو ژوو د بدن په غړو کې شته .

په نفس کې بخاري روح د ټولو حسونو چينه ده

له دې نه مالوميږي چې د فيلوسفانو له نظره ناطقه نفس انساني روح ده چې جلا او له حيواني روح څخه توپير لري .

حيواني روح يو ډول جسمونه دي چې دبدن په خرابيدو سره له منځه ځي او هغه شی چې پاته کيږي انساني روح ده .

بخاري روح ، نفساني روح او حيواني روح طبيعي روح ده چې د ژوو او نباتاتو د ځواک وړونکی(حامل) دی او ځای يې زړه دی . بخاري روح ته غريزي روح هم وايي.

بخاري روح لطيف تود جسم دی چې د تن له ځلور لطيفو اخلاطو څخه جوړ شوي دي چې د بدن غړي ددې اخلاطو د سره کښيکښلو څخه پيدا کيږي او دي ته حيواني روح وايي، چې د قوا حامل دی.

ملاصدرا له شيخ الرئيس بوعلی سينا څخه روايت کوي چې « بخاري روح » ته «ځان» وايي او

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

« ناطقه نفس » ته «روان» وايي.

هندي فيلوسفان باور لري، چې روح د بګوان لخوا په انسان کې پو کيږي او کله چې انسان مړ شي يو روښانه بدن د هغه روح پوښي چې د ژونديو خلکو سترګې هغه نه ويني او بيا هغه لوړ عالم ته ځي.

د محمد حسين فاضل تونی په خپل کتاب (لرغوني حکمت) کې ليکي:

د نفس او بدن د تغير دليل دا دی چې بدن تل د تغيير او تبديل په حال کې دی او ناطقه نفس د عمر له پيله تر زړښته پورې ثابت پاته کيږي نو نفس له بدن او مزاج څخه بيل دی.

يوه بله نظريه وايي چې د سيالاتو (خوځيدونکي مايع)غلظت د جسم او روح د پيوستون دلړيدو لامل ګرځي نو ځکه روح الوځي او بېله روح جسم هيڅ عمل کولې نشي.

بله نظريه وايي د روح الوتنه په خلاوو(تش ځايو) پورې اړه لري دا خلاوي روح ته د انرژي د تلو راتلو لارې دي، چې هره خلا خپله ځانګړې توان او پياوړتوب لري چې د تللو او وتلو لارې لري.

ځيني وايي له بدنه د روح الوتنه درې اصله لري: سوچ، نور او ږغ چې هر يو ددې درو شيانود بدن په ارادي والي کې مهمه برخه لري.

روح د خدای (ج)له پلان څخه وبشر ته خبر ورکوي او د مرستې هڅه کوي.

روح زموږ د ژوند لپاره د بنو روښانو لارښوونو چينه ده او موږ په عبادت سره له خپلې روح څخه غواړو چې په مهمو پرېکړو کې مرسته راسره وکړي

کله چې خدای (ج) روح په انسان کې پوکړه ملايکو انسان ته سجيده وکړه نو له اړه سجيده روح ته شوې ده نه انسان ته.

روح زموږپه دواړو مړينو او ژوندي کېدو

www.tanzona.com

کې شاهد ه اوناظره ده، هغه انسان ته معنوي وده، تجريبه او ښوونه ورکوي.

روح د کړکيچ ،ناروغي يا کومې پيښې په مهال لکه دتليفون کارت موږ ته خبر را کوي .

روح انسان ته پوهه ورکوي او هڅه کوي د هغه پوهې ته تغيير ورکړي.

ځينې پوهان روح دانسان وګړتيا(شخصيت) بولي خودځانپالی وګړتيا يوازې د ځان او دځان د اړتياو په هکله سوچ کوي مګر روح د نورو له چوپړ څخه خوند اخلي.ځکه د روح يوه ځانګړتيا دا ده چې انسان د نورو چوپړ ته هڅوي .

روح پنځونکي ده، روح د شخصيت اړتيا ده،

شخصيت له روح څخه ښه خپل غواړي او روح له شخصيت څخه د خدای (ج) خوښه غواړي. شخصيت بې موخه اود غوښتنې په اساس کار کوي مګر روح يو روښانه مانا اوموخه لري.

د اچې وايي روح مجرده ده تجرد په لغت کې لغړ والي ته وايي او د فلسفي په اصطلاح هغه شی دی چې مادي خواص ونه لري ياني دا چې نه وېشل کيږی، تغيير او وده نه کوي.

اسلامي فيلوسفان وايي: د بدن د غړو او مادي بدن پرته يو باطني شی شته چې ولولو، پوهې، سوچونو، حرکاتو ، سکناتو ، ارادي کړو او انفعلاتو لامل ګرځي چې هغه همدا ناطقه نفس يا انساني روان دی.

مګردا پوهه او ولولې په ټولو موجوداتو کې يو ډول نه دي نو ځکه انساني روح له حيواني روح څخه جلا ده.

ملا صدرا(رض) وايي: خدای (ج) په خپل واک يولطيف روحاني جرم جوړ کړ چې دهغه نوم دی: نفساني ، حيواني او طبيعي روح ،چې د لطافت درجې يې سره توپير لري او هغه څه چې انسان له نورو ژوو څخه ممتاز او جلا کوي هغه ناطقه نفس دی او دکمال په اساس هغه عقل بولي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

په سانسکریت کی یوه سلوکا وایي

NAINAM CHIDRANTHI SASTRAANI NAINAM DAHATHI PAAVAKAHA NACHAINAM KLEDAYANTYAPO NA SOCHAYATHI MAARUTHAHA

روح هغه ده چې نه په لاسو سوری کیږي ،نه په اور سوځي ، نه په اوبو منځل کیږي او نه په باد الوځي هغه داسي شی دی چې له منځه نه ځي هغه نه پیل درلود او نه پای لري، هغه به تل تر تله وي.

روح د« پاراماتما »سره یو شی دی خدای تعالی «پراماتما» دی یا فوق العاده روح یا اتما ده چې تولي روحګانې په بر کې نیسي.

لکه:رودونه چې په پای کې لوی سیند ته لوېږي روحګاني خپلي لاري لري و فوق العاده روح «پاراماتما» ته ځي.

لرغونو طبیبانو روح یو لطیف بخار بلی چې په زړه کې ځای لري او د ژوند دحس او خوځښت لامل ګرځي.

د روح ډولونه

لرغونو طبیبانو درې ډوله روح پېژندله:

۱-طبیعي روح :دا روح د حیوان او نبات ګډه روح ده چې د حیوان په ینه کې ځای لري هغه ته «نباتیه» ،« نامیه »او «شهوانه» هم وایي.د طبیعي روح ځای ینه ده چې د ودې او خوړولو د چارو مسووله ده

۲- حیواني روح: دا روح په انسان او حیوان کې شته او د هغه ځای زړه دی او د رګونو په وسیله د بدن غړو ته ځي چې د غیر ارادي حرکاتو او شهوت مسووله ده.

۳-معنوي روح: دا روح دانسان یا ژوندی جسم یو جوهر دی د هغه ځای دماغ اصغر دی او دا د ارادي اوعقلي حرکاتو مسووله ده.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د لرغونو حاکیمانو د باور په اساس که له مړيني وروسته د انسان روح او نفس سره یوځای شي د هغه هوښیاري پاته کیږي او په سر چپه يې د هغه هوښیاري د تل لپاره ورکیږي .

فیلوسفان وايي روح په ژوند کې سوچ کوونه ده چې غیرمادي ده ،ژوندي شیانو په روح سره ځان پیدا کړی دی، چې سړی مړ شي روح په ابدي او غیر مادي ژوند له جسمه لیري ځي .

د انسان په جسم کې خدای (ج)خپله روح پوکړې ده . خدای (ج) دانسان روح ته د خپل روح نسبت ورکړی دی چې دا یو لوی واقعیت دی نو ځکه انسان ددې روح په برکت او علمی شرافت پر ټولو موجوداتو حکمروايي کوي. له همدې کبله ټول ژوی دانسان چوپړ کوي.

حیوانات هم لکه موږنفس لري روح هغوی هم لکه انسانان ژوندي او نیغ ساتي ، پوهه او مالوت ورکوي.

حیوانات کولي شي دیو بل سره خبرې وکړي (د سلیمان (ع) دخبرو کیسه د الوتونکو سره په قرانکریم کې راغلي ده) هغه یوازینی سړی دی چې خدای (ج) هغه ته د حیواناتو سره د خبرو علم ورکړ ی و.

دا چې انسانان ضعیف او قوي دي روح د هغوی د وس او توان په مچه ورسره کار کوي.

دساری په ډول روح له یو کلن ماشوم سره د هغه داستعداد په کچه کار کوي ځکه د یو ماشوم د ذکاوت کچه د یو دیرش کلن سړي سره توپير لري.

روح دانسان په سلامتي اړه لري او سلامتي بیا په خپله بشر اړه لري نو ځکه ځان ساتنه په هر انسان واجب ده.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

په اسلامي او ديني کتابونو کې روح

روح د خدای (ج) پيغام دی.(منتهی الارب) (آنندراج) او (اقرب الموارد).

جرجاني وايي : روح له علم غيبه څخه ده ،چې زړه ته په ځانګړې ډول القاء شوی ده.
.

روح د د خدای فرمان او حکم دی .(منتهی الارب)، (آنندراج) او (اقرب الموارد)

روح فقهاوته الهی امر او رحمت دی. (منتهی الارب) او (آنندراج)

روح ملايکه ده په شکل د انسان او دملايکې تن دی (منتهی الارب) او (آنندراج).

روح هغه ملايکه ده چې په يو کتار کې وي اونورې ملايکې په بل کتار کې وي.
(تهذيب عادل).

روح د موسيقي له پردو يوه پرده ده. (برهان قاطع).

روح د قرانکريم له (٣٢)نومونو څخه يو نوم دی .(نفائس الفنون).

روح جبرييل دی. (منتهی الارب) او (غياث اللغات).

روح ځان دی جمع يې ارواح او مونث ده. (آنندراج)

په ځينو رسالو کې راغلی دي چې اور ته روح، باد ته عقل ، اوبو ته نفس او خاورو ته جسم وايي. (کشاف اصطلاحات)

روح يو لطيف بخاري جوهر دی چې د وينو د لارې د زړه کينې خوا ته ځي. (غياث اللغات)

طبيبان روح ته د ماغزو هوا وايي (ذخيره خوارمشاهي).

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

تهانوي وايي : روح د طبيبانو په اصطلاح يو لطيف بخار دی چې په زړه کې ځای لري او دانسان د واک ،حس او خوځښت لامل کيږي او ددې دو (روح او نفس) تر منځ زړه دی چې د کلياتو او جزيياتو درکونکی دی خو حاکيمانو بيا زړه او لومړی روح يو شی ګڼي او روح ناطقه نفس بولي(الفنون)

خلکو درې ډوله څواک لري: طبيعي، حيواني او نفساني... او دې درو څواکونوته روحګاني وايي هغه ته غضبيه نفس هم وايي.

نفسانيه روح په دماغ کې ده او د اعصابو په وسيله ټول بدن ته ځي. (ذخيره خوارمشاهي)

صاحب کشاف په ا صطلاحات الفنون کې ليکي: د روح په هکله ډير ډول ډول خبرې شته:

ځيني وايي : انساني روح ناطقه نفس او مجرده ده. ځيني وايي: هغه لطيف جسمونه دي لکه اوبه په سرو ګلونو کې. ځيني وايي: روح په زړه کې هوايي شيان دی .ځيني وايي: هغه مغز دی. ځيني وايي: روح حيات دی .ځيني وايي: روح د اور اجزا دي. ځيني وايي: روح غريزې حرکات دي. ځيني روح نفس بولي. ځيني روح لطيف جسم بولي لکه غوړي او شيدژ په بادامو او جوزو کې. ځيني روح روحاني نور بولي او ځيني روح د نفس لپاره يوه وسيله بولي.

ځيني وايي :نفس يو چټل جسم دی او روح په هغه کې لطيف جسم دی او عقل په هغه کې نوراني جوهر دی، ځيني وايي: نفس تود ه روح ده چې د حرکتونو او شهوتو نو لامل ګرځي ، ځيني روح ښه نری وږمه بولي چې ژوند پيدا کوي.

نفس د خلکو د نظر ځای او زړه د خالق د نظر ځای دی«الاصل الصغار»

. هر نبی پينځه روحونه(ارواء) او هر مؤمن درې روحونه(ارواء) لري«ابن منده »

داماد غزالي په کتاب «مشکوةالانوار» کې د روحونو مرتبې پينځه بيا ن شوي دي :

Copyright: www.tanzona.com

لومړی حساسه روح: چې محسوسات په پينځو حسو نو حسوي دا لومړی اصل حيواني روح بولي چې ان په تی رودونکو ماشومانو کې هم شته.

دويم خيالي روح : چې محسوسات اخلي او هغه ساتي بيا هغه عقلي روح ته چې د هغه پورته ده سپاري چې د اړتيا په مهال کار ترې اخلي دا ډول روح په تي رودنکو ماشومانو کې نشته.

که له کوشنی ماشومه کوم شی پټ شي هغه نه ژاړي هغه هيروي، چې ماشوم څه لوی شي بيا يې شی نه هيريږي د هغه پسي ژاړي او هغه غواړي.

ځکه د هغه شي انځور د هغه په فکر کې پاته کيږي، دا روح په ځينو حيواناتو کې هم ليدل کيږي خو پتنګ هغه نه لري بيابيا اور ته ورځي خو سېي يې لري.

دريم عقلي روح : دا هغه واک دی چې له حس او خيال څخه د هغه مانا درکوي او دا يو ځانګړی انساني جوهر دی چې په ماشومانو او حيواناتو کې نشته

څلورم ذکري يا فکري روح : چې له عقلي شيانو څخه تاليفات کوي او له هغه څخه پايله اخلي که دوې پايلې تر لاسه شي د هغو تر منځ تاليف کوي او تر لايتناهي پوری پر مخ ځي.

پنځم قدسي دنياوي روح: چې ځانګړی د پيغمبرانو او اولياو روح ده چې هغوی په غيبي لوايحو ، د اخيرت په احکامو او آسماني او ځمکني شيانو پوهيږي،چې عقلي او فکري روح دي حد ته رسيدای نشي.

بايد پوه شو هر شی چې حس کولي شي هغه روح لري.

په «تهذيب الاحکام» کې راغلي دي چې حاکيمان ګمان کوي چې ملايکې مجردې عقلي او آسماني دي او پيريان مجردي ارواحګاني دي چې په عنصرياتو تصرف لري او شيطان دهغو د خيال قوه ده.

خو له دې هريو يوه کلي روح لري ،چې له هغه ډيري روحګاني خپريږي .د الله امر ته کلي نفس وايي هر کايين روح لري چې د هغو امر مني چې طبايع تامه نوميږي.

www.tanzona.com

صاحب په «الانسان الکامل » کې لیکي : وپوهیږه ! چې هر شی حس لري هغه الهی روح لري ،چې د هغه په واک ولاړ دی.

روح مانا نسبت د هغه له صورت څخه دهغه لفظ ته ده او همداسې الهي روح دمخلوق روح لري چې د هغه صورت په هغه ولاړ دی او د روح مانا نسبت د هغه له صورته د هغه لفظ ته ده او هم دمخلوق روح الهی روح لري چې په هغه ولاړ دي.

په «کلیات ابی البقاء» کې راغلي دي: حیواني روح لطیف جسم دی چې ځای یې په زړه کې دی او د رګو نوپه وسیله ټول بدن ته ځي او دانساني روح په هکله ببله خدای (ج) څوک نه پوهیږي.

روح لکه اوبه ځي اوباد الوځي، دیوالونه او ښارونه د هغه خنډ کیدای نشي.

د ځینومفسیرانوپه اندله روح څخه موخه د روان ژوند دعامل په مانا راغلی دی بررسی مقدماتی «اصول روانشناسی اسلامی»

حضرت علی(رض) فرمایي: د انسان روح یو ډیر ګران بیه جواهر دی هر څوک چې د هغه ساتنه وکړي د هغه ارزښت به ډیر کړي او هر څوک چې د هغه په ارزښت پوه نه شو اوله هغه څخه ساتنه ونه کړي د هغه له ارزښته به کم شي «غرر الحکم »

ملاصدر(رض) وایي: علوي سماوي روح د عالم له امر څخه ده او بشري حیواني روح د له عالم خلق څخه ده. د روح محل علوي دی.

حیواني روح لطیف جسم دی چې د حسي قوي او خوځښت حامل دی.

روح په حیواناتو کې د ځانګړو قواوو دبرکت منبع ده، او علوي روح په حیواني روح کې ځای پر ځای شوي ده چې هغه ته نفس وایي او دا نفس د روح ځای یا محل دی ، نفس په زړه کې دی او له زړه څخه مراد هم هغه لطیف زړه دی چې ځای یې د غوښو په زړه کې دی ، چې په بدن کې دی .

زړه له عالم خلق څخه دی او لطیف زړه له عالم امر څخه دی.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

زړه ، بخاري روح او نفس (مجرد روح)د حيواني روح مرکبات دي، چې د ژوند دحس او حرکت منشا ده چې د ټولو حيواناتو په بدن کې شته.

بخاري روح د نفس مرکب دی چې د ټولې پوهي سرچينه ده.

ناطقه نفس يوازې د انسانانو له بدن سره تړاو لري او په پايله کې انساني روح لطيف امر دی چې د علم او انساني پوهي سرچينه ده.

ځيني بيا روح، ناطقه نفس بولي او دواړه سره ورته ګڼي.

ځيني روح د نيکو صفتونو ځای او نفس د بدو صفتونو ځای بولي.

بخاری روح يو لطيف تودجسم دی چې د څلورو لطيفو مايعاتو (بلغم ، وينه ، صفراءاو سوداء) څخه پيدا کيږي او بدن د هغه پوښ دی.

بخاري روح ، نفساني روح او حيواني روح چې طبيعي روح ده د حيوان او نبات د قوا حامل ده او د هغه سرچينه زړه دی، بخاري روح ته غريزي روح هم وايي.

د طبيبانو په کتابو کې انساني روح ته ناطقه نفس ويل شوی دی نو د روح بحث په بخار ي روح پيل او په روح القدس او روح الله ختميږي.

ملا صدر (رض) له شيخ الريس بوعلی سينا څخه روايت کوي روح بخاري هغه تود لطيف جسم چې دځلور خلطو څخه پيدا کيږي او دې روح ته حيواني روح وايي چې قوت ليږدوي.

ځيني وايي روح د ښو کړو ځای او نفس د بد و کړوځای دی.

بغوی(رض) له حضرت علی کرم الله وجهه څخه نقل کوي:

« په خوب کې روح له بدنه وځي مګر دده ځانګړې اړيکه د ځانګړو وړانګو په وسيله له بدن سره وي، چې دغه تعلق او اړيکي له وجې ژوند له خرابيدو ساتل کيږي»

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

حضرت شاه صاحب (رض) وایي : روح ظاهري هوښ دی او هغه روح چې په هغه سره تنفس جریان لري او نبض خوځیږي او خواړه هضمیږی هغه بل شی دی چې پخوا د مړینې له راتلو څخه نه ایستل کیږي(موضوع القران)

او ځینې وایي روح دانسان مادي او معنوي منظره ده .

امام صادق(رض) د (و نفس وماسواها) د آیت شریف په باره کې وایي:

خدا(ج) روح پیدا کړه او هغه ته یې تولې بدۍ او نیکی ور وښوولې (علم یې ورکړ) او هغه یې آزاد پرېښود چې هر څه یې زړه وغواړي هغه وکړي (بحارالانوار)

د خدای (ج) په اراده روح له بدنه په دوو لارو وځي.

۱- په نا ارادی او نه غوښتونکی ډول د روح وتل لکه په خوب کې

۲-په ارادي او هوښیارانه توګه د روح وتل لکه په مړینه کې.

ځینې علما بیا وایي:

روح عموما د وتلو وروسته په درو ډلو ویشل کیږي:

۱- پوه روح
روح دانسان له بدنه په اګاهانه ډول وځي او اړیکې یې له جسم څخه نه پرې کیږي دا روح په نړۍ کې ګرځي راګرځي خو د تیرو او راتلونکي په هکله زیات څه نه وایي لکه په خوب کې

۲- آزاده روح
جسم له روح څخه بشپړه جلا کیږي،کله چې زړه دریږي روح داسې یو تونل ته چې په اخیر کې یوه رڼا مالومیږي ځي هغه تیر او راتلونکي ته تللی شي د اسې کارونه کولې شي چې انسان حیرانوي او تول ژوند یې لکه یو فیلم د هغه تر سترګو تیریږي .
۳- د روح وتل د پیریانو په مرسته

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

پيريان په حقيقت کې روح له بدنه نه جلا کوي بلکې د هغه اړيکې له جهان سره ترې هغه څوک چې له پيريانو سره اړيکې پيدا کولی شي روح هغو ته وړاند وينې کوي ادا روح تير او راتلونکی ورته وايي چې ارياونکی دي خو د وخت مالومات نه لري.

دانساني روح ځانګړتياوی

- روح هويت په بدن تړلي دی:

د روح اوبدن اړيکي بهرنی نه دي ، روح له بدن سره پتې اړيکې لري، روح يوجوهر ي موجود دی ،ياني د هغه اړيکي په ذات نه دی بلکې د روح د ذات او وجود په محور کې دی ياني د ا اړيکې د بدن دننه او پتې دي.

- وده او تکامل کوي

خوځښت له مادي پيل کيږي تر هغې پوره رسي، چې نفساني تجرد پيدا کړي ياني وده او تکامل وجود لري .

- انسان يو د انواعو څخه نه دی:

دروح هويت ، وده او پرېوتنه د انسان په کړو اړه لري شايد انسان حيواني خوی ونيسي يا د اولياوو انبياو خوی

او دا هم جوته ده ، چې په ټولو موجوداتو کې پوهه ، سوچونه او احساسات يو شان نه دي نو انساني روح(ناطقه نفس)يوازې د انسان له ځانګړتياو څخه ده، چې دا له حيواني روح څخه جلا ده

- روح آسماني اود خدای له امر څخه ده او دحيواني بشري روح پيداښت له عالم څخه ده

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

چې یو پوست جسم دی او د حس او خوځښت حامله قوا ده.
نو ځکه په نورو ژوو کې روح د د برکت منبع او یوه ځانګړې قوا ده اوآسماني روح په حیواني روح کې ځای پر ځای شوې او په زړه کې ځای لري.

هغه وایي الله (ج) په خپل قدرت دا لطیف روحاني ځانګړی جرم (جسم) پیدا کړی چې موږ یې د نفساني روح ، حیواني روح او طبیعي روح په نومو بولو او د پوړونو توپیر یې په لطافت اړه لري چې د تولو کړو ، جسماني ولولو، دردونو او خوښالیو سرچینه ده چې په انسانانو کې له نورو ژوو څخه جلا او بښه ده . انساني لطیفه روح امر دی چې دانسان د علم او پوهې دلیل د ی.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

روح په ادبیاتو کې

په ادبیاتو کې لکه پاکه روح، خوشاله روح او د روح دعذاب کلمو سره اشنایو او په فیلم او ننداړمو کې بیا شبح و یا پیری د خندا یا ویرې لپاره استعمالیږي.

په ډیرو دینونو کې دا کلمې د معتقدینو د ویرولو لپاره کارول شوي دي.

ویل کیږي روح له مړینې وروسته پیژندله کیږي او وایي روح د انسان د مړینې په لومړی شپه قبر ته ورګرځي او مړی بیرته راژوندی کوی او له هغه سره سوال او ځواب کیږي .

په قیامت کې بیا روح د جسم سره یو ځای کیږي چې بیا هغه جنت یا دوزخ ته ځي دا هغه خبرې دي چې موږ ته په ارث رسیدلي دي.

د روح په هکله د بشر تعجب ددې په پار دی چې وینې یو بل و اک شته چې د طبیعت پر خلاف او ضد په جګړه کې دی اودا هغه ته یو سر یا راز دی.

یوشاعر د دې سر په هکله داسې وایي

سری است که جز نهفتنش نیست روان

دری است نفیس و سفتنش نیست روا
رازی که میان جان جانان منست

دانسته نیست و گفتنش نیست روا

«راز دی چې بېله پټولو یې نشته روان

ګرانه مرغلره ده سوری کول یې نه دي روا

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

هغه راز چې د جان او جانان تر منځ دی

نه پوهېږو او ویل یې نه دی روا»

په عربو کې چې څوک مړ شي وايي: د هغه روح ته دعا وکړه!؛ د هغه روح جلا شوه؛ په اخیرت کې ستا سو روح سزا ویني...

جان قصد رحیل کرد گفتم که مرو

گفتا چه کنم خانه فرو می ریزد

(روح دسفرتکل وکړ ویل مي مځه

ویل یي څه وکړم کور نړیږي)

از این ملک روزی که دل بر کنم

سراپرده در ملک دیگر زنم

پس این مملکت را نباشد زوال

ز ملکی به ملکی بود انتقال

(ددې ملکه چې یو ورځ زړه صبرکړم

خیله غږدی به په بل ملک کې ودروم

په هغه ملک کې چې نه لري زوال

له یو ملکه بل ملک ته وي انتقال)

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

سعدی وايي

ما کشته ی نفسيم و بس آوخ که برآيد

از ما به قيامت که چرا نفس نکشتيم

انسانان عموما د روح په هکله په سوچ کولو کې غفلت کوي مګر کله چې ناروغ شي د هغه حسونه وپښيږي که يي په خدای ايمان درلود روح يې ارمتيا پيدا کوي ځان په قضا او قدر سپاري او په عين حال کي د الله (ج) درحمت اميد لري.

او هغه کسان چې په علمي ختاوو ځان ختا باسي د علمي دغدغي او شکونه د هغوی روح ځوروي ځکه په دې برخه کې د فطرت نور لږ دی نو دا پر هغوی ژوند ترخوي او ان ځان وژني ته يي اړ باسي .فردوسي د مړيني په هکله وايي:

جهان يادګارست و ما رفتنی
به ګيتی نماند به جز مردمی
به نام نيکو ګر بميرم رواست
مرا نام بايد که تن مرګ راست

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

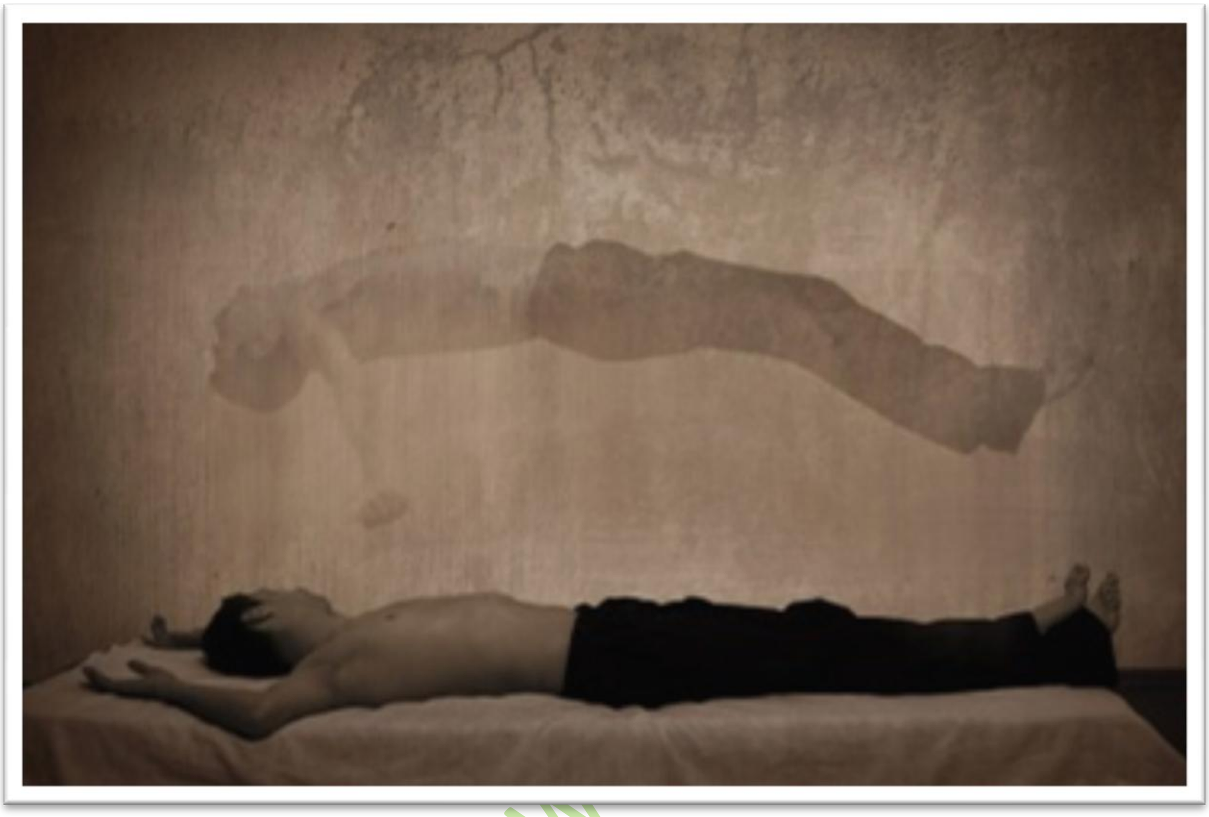

Copyright: ww

د روح په هکله باورونه

په روح باندې باور عموماپه دروبرخو ویشل کیږي:

۱- د ماده پرستو نظر

هغه بې دینه خلک چې په روح باور نه لري او وایي انسان د مړینه وروسته له منځه ځي؛ دې خلکو ته ماتریالیستان وایي.

ماده پرستان په دې باور دي، چې روح له بدن څخه جلا ده او روح دبدن د جوړښت او مزاج زیږنده ده . هغوی هم دله دله دي، چې ځیني روح یو لطیف جسم بولي او وایي هغه د خوړوله لطیفو اجزا څخه پیدا کیږي او ځیني بیا روح د وینو د دوران حاصل بولي او ځیني بیا روح په بدن کې خوځیدونکې هوا بولي او ځیني نور بیا هغه نور بولي او هغه د مزاج د طبیعي تودوخې حاصل ګڼي او ځیني بیا وایي پوهه ، شعور ،فهم او ژوند روحي نښې نښاني دي او روح د دماغ یوه برخه ده او له د ماغي سلولو څخه منځ ته راځي او په مجموع کې توله ماده پرستان روح مادي شی ګڼي او هغه د بدن او د هغه د جوړښت زیږنده بولي

اوس د ماده پرستو توله نظرونه رد شوي دي .

هغوی وایي دا چې خلک د خوب په وخت کې خوشالي یا درد حسوی یا ځیني شیان ویني نو د هغه علت څه کیدای شی؟

دا توله دا ثابتوي چې روح له جسم څخه جلا دی او بل داچې د بدن سلولونه مړه او نوی پیدا کیږي او اتکلا په پنځوسو کالو کې د بدن د ډیرې برخې سلولونه له منځه ځي مګر روح سرچپه لا ډیره ځواکمنه کیږي اوډیر مالومات پیدا کوې او هم انسان په ناروغی کې یوازې جسمي ځواک لږیږی نه روحي ځواک .

www.tanzona.com

۲-هغه دينونونه چې په تناسخ باور لرى

هغه لرغوني دينونه دي، چې له مړيني وروسته په تناسخ (د روح تګ بل جسم ته) باور لري لکه :لرغونی یونان، بودایزم، هندویزم، برهمنیزم ، جینیسم، سیکیسم اود پارسانو یو مذهب ، د یهودیانو یوه ډله ، دغلات په نامه د شیعه ګانو یوه ډله چې هغو ی يي د رجعت سره يوه بولي او د دروز ډله او داسې نور

۳-هغه دينونو چې په قيامت باور لري

هغوی باور لري چې روح د انسان له مړيني وروسته برزخ ته ځي او د قيامت په ورځ د ښو او بدوعملونه حساب کتاب کيږي دا باور په ابراهيمي دينونو کې لکه اسلام ، مسیحي او یهودي دينونو کې شته.

Copyright: www.tanzona.com

د پیدایښت مکانیسم

۱-په ټوله عالم کې د خدای (ج) په امر ډول ډول مخلوقات ژوند کوي، چې په ظاهره د یو بل څخه توپیر لري .که د مځکې کرې ته وګورو په هغه کې انسانان ،ژوی، نباتات ؛میکروبونه او داسې نور ژوند کوي، چې هر یو خپل ځانګړي خواصونه؛ ډولونه؛ شکلونه او معین مشابه ترکیبونه لري.

۲- که دې خدایي فلسفې ته وګوره؛ دا ډول ډول لوی او کوشني شیان ماشینونه دي، چې روح له هر یوه سره د هغو د استعداد ، قدرت ، ترکیب او ماهیت په کچه کار کوي.

هر یو ددې ماشینونه د یو ځانګړې کار لپاره جوړ شوي او هر یو خپل الات او ادوات (پرزې) او پیچونه لري، چې هغه خپل معین کړه چې باید هغه وکړي کوي او روح د هر ماشین د استعد اد په کچه عمل کوي.

۳- په دې بې انتها عالم کې، چې په هغه کې تقسیم او جلاوالي نشته؛ بلکه کلي او یوازینی اصل یې د پروردګار امر دی؛ بلی دا د پروردګار امر چې ورته روح وایي چې له هر ماشین سره د هغه د واک او استعداد په کچه کار کوي نو روح په انسان ، حیوان او نبات کې توپیر نه لري.

۴-د انسان بدن چې ډول ډول غړي او حسونه لري؛ هر یو خپلې پرزې لري ،چې د انسان د بدن یو جز جوړوي او روح له هر یوه سره د هغه د استعداد او دندې مطابق کار کوي.

۵-تفکر: تفکر دانسان د بدن یو کړه دي. تفکر اصلا روح ده او د روح اغیزې تفکر دی. که وپوښتې روح څه شی ده؟ وایو روح عقل او فکر دی ؛ ټول حسونه یو او د روح څخېدنې(تراوشونه) دي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

۶- راديو: راديو چې د انسان اختراع ده، چې برېښنا ور وروسيږي هغه چالانيږي. که بدن راديو او روح برېښنا وګڼو ؛که راديو خرابه شي بيا هغه له برښينا سره هم کار نه کوي؛ که هغه جوړه شي بيا له برېښنا سره کار کوي.

۷-که بدن خراب شي نو روح له هغه سره کار نه کوي. روح تل شته که د بدن يوه برخه خرابه شي روح له هغي برخې سره کار نه کوي.

۸- مړينه څه شی ده؟ چې روح ژوندی مګر بدن خراب وي.

۹- که د بدن يوه برخه چې خرابه ده جوړه شي؛ نو روح ورسره کار کوي.

۱۰- اوسنی طب د مړيني په وخت کې بدن داسې ساتلی شي چې کا ر وکړي؛ نو روح له هغه سره ژوند کوي ادا دواړه مړينه ځنديولی شي.

۱۱- که جسم روغ وي مګر روح ونه لري داسې ده لکه راديو چې روغه وي او برېښنا ونه لري؛ هغه جسم هم مړ دی؛ که برېښنا ورکړل شي بيرته بېله دې چې کوم شی ورډير او کم شي چالانيږي.

۱۲- دانسان بدن چې خدای (ج)جوړ کړی دی هغه ته جسد ويل کيږي. جسد هغه ماشين دی چې د روح په واک کې دی . د انسان په مغز کې داسې پرزې شته چې له روح سره يو ځای کا ر چې بايد هغه وکړي کوي .

۱۳-که څوک ژبه نه لري خبرې کولي نشي . سترګه هغه الت (ماشين)يا پرزه ده، چې که د روح په اختيار کې وي هغه استفاده ترې کوي نو روح په دې دنيا کې بېله کوم الت (ماشين)کوم کا رکولي نشي.

۱۴- په ماغزو کې داسې ځايونه شته چې که سم کار وکړي؛ روح له هغه سره کار کوي او که ناروغ شي کار ورسره کولی نشي.

۱۵-انسانان(۲۱) حسونه لري، چې هر يو يې ځايونه او التونه لري چې روح هغه پيژني او کار ورسره کوي.

www.tanzona.com

۱۶- که دراديو چينل ختم شي ؛ برېښنا هم ولري؛ بيا هم هغه کا رنه کوي؛ درست لکه انسان چې په خوب کي وي ،چې چينل پيل شو روح هم په کار پيل کوي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د روح د وجود عقلی دلیل

لرغونو انسانانو د روح په شتون باور درلود ؛نو دا نوی باور نه دی.

دروح وجود او مبدا دلیل او استدلال ته اړتیا نه لري د هغه وجود په ډول ډول دلیلونو د سپړنې او څېړنې وړ دی.

دعقلي دلیل په اساس د مغزي موادو تغیر او د پوهې ثبات دا ښوولې ده.، چې هیڅ مادي موجود د سکون او ارمتیا په حال کې نه دی بلکې ټول موجودات تغییر او وده کوي.

«لئون دنی» فرانسوی اروا پېژندونکی وایي: د فیزیولوژي د علم په اساس د بدن ټول غړي ددوومهمو حیاتي پېښو یاني د موادو جذب او د هغه تبدیل په انرژي کې ټول زاړه سلولونه په نوی سلولونو بدلیږي زاړه او خراب سلولونه له منځه ځي او نوی سلولونه منځ ته راځي چې دا د ماغزو له پستو مواد څخه نیولې تر کلکو هډوکو پورې په بر کې نیسي. د بدن سلولونه د عمر په اوږدوالي کې په وار وار له منځه ځي او نوی پیدا کیږي مګر دسوچ قو ه ، حافظه او زاړه خاطرات بې تغییره پاته کیږي؛له دې څخه دا پایله اخیستل کیږي، چې په وجود کې یو ثابت حقیقت شته چې نه تغییر او تبدیل کیږي او زموږ مالومات له ځواني څخه تر زړښته په ذهن کې ساتي. دا جوتیږي، چې روح د مغز زېږنده نه دی ؛بلکې یو مجرد موجود دی ؛چې زموږ په جسم تدبیري احاطه لري هغه چې اوري، ویني او درکوي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

روح ددينونوله باوره

د نړۍ په ډيرو مخورو دينونوکې په کراتو مراتو د روح نوم اخيستل شوی دی .
ټولولخلکو ته روح يوه اشنا کلمه ده. د نړۍ خلک هرورځ په خبرو اترو کې د پاکه روح ، روح دي ښاده وي، له روحي عذابه دي خدای وساتي او داسي نور وييونه او غونډلې کاروي ؛ ان چې هيڅ چا تر اوسه روح ليدلي يا لمس کړی نه ده.

عموما له روح ځخه   له مړيني وروسته يادونه کيږي. لکه داچې وايي: روح د مړيني په لومړۍ شپه قبر ته ورګرځي ؛د مړی په بدن ننوځي ؛ سوال او ځواب ورسره کيږي؛ بيا تر قيامته روح له بدنه جلا وي ؛ په قيامت کې له بدن سره يوځای کيږي؛ دبدي او نيکي په اساس جنت يا دوزخ ته ځي.

مګر اصلي سکالودا ده ،چې په ژوند کې په روح نه پوهيږو او له مړيني وروسته د خپل روح سره مخامخ کيږو.

بودايان باور لري: روح له يو هيواده بله ته ځي، د نوی زيږيدلي ماشوم په بدن ننوځي ؛ نوی ژوند په نوی قالب کې پيلوي.
مګر د هندانو له انده روح نور دی. چې حضرت شيوا(يوه الهه) هغه د هر چا بدن ته منعکسوي.
نه پوهيږو روح يا ني څه؟ او د هغه لوی دليل موږ خپله يو ځکه موږ ځان نه پيژنو که خپل ځان وپيژنو روح خپله پيژنو.

د سوامي ويوي کانندا د« رام کرشنا پاراماهمسا» لوی شاګرد وايي : انسان کولی شي د کايناتو په نړۍ تجربه وکړي ،انسان په ميديتيشن سره روح حسولي شي . معجزه کولي شي او د خپل روح اختيار اخيستلي شي، ډيرو ادا هڅه کړې او د خپلې روح

www.tanzona.com

اختیار لري هغوی بیله فزیکي جسمه هر چیرې تګ راتګ کولي شي او د کایناتو نړۍ تجربه کولي شي.

ځېنې دینونه ادعا لري چې انسان درې روحګاني لري: یو ه یي نباتي ،بله یې حیواني دریېمه یې انساني روح ده. د نباتي روح ځای ینه ګنې، د حیواني روح ځان زړه ګڼې او د انساني روح ځای ماغزه ګڼي .

نباتي روح د بدن د ودې، حیواني روح د احساس او خوځښت اوانساني روح د قضاوت او خبرو خزانه ده.

ځیني دینونه ادعا لري، چې زه، ته او ټوله انسانان روح ده؛ نه هغه جسم چې موږ هغه وینو.

په ټولو مخورو دینونو کې راغلي دي، چې د روح ځای د انسان په زړه کې دی ؛ زموږ بدن د روح معبد دی.
همداسې ټول مخور دینونو ډول ډول روایتونه لري چې د هر یو اخځ له بل څخه بیل دی، چې د دې سکالو د روښانو لو لپاره باید لومړي د ځېنو مخورو دینونو روایت په خلص ډول بیان کړو او بیا د اسلام دین چې اخیرې بشپړ آسماني دین دی په دې هلکه وسپړو.

د ټـولـو دیـنـونـو تـر مـنځ ګـډ شـیـان

- روح غیر مادي او مجرده ده.

- هر جسم یوه روح لري.

- روح له بدن څخه خپلواکه ده.

- روح نه حس کیږي او خوځښت یي نه لیدل کیږي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د ټولو دینونو تر منځ توپیرونه

مګر په دې لاندېنیو شیانو کې توپیر سره لري.

د روح تعریف، د هغه ابتدا، له مړیني وروسته د هغه دنده ، مړینه او داسې نور.

دانیمیستان

دانیمیستان یا روح پرستان له لومړنیو مذهبونو څخه دي، چې باور یې درلود روح له یو جسمه بل ته ځي او ان کله کله د انسان روح حیواناتو ، نباتاتو او ان جامداتو ته ننوځي.

دانیمیستان په ارواء باور درلود چې : روحګاني انساني شخصیتونه دي. پوهه لري، اراده لري، مینه او کرکه لري، چوپړ یاخیانت کوي، شوم یا مقدس دی ،خیر یاشر لري .او انسان ته ژوند او خوځښت ورکوي.

هغو دروحونه یوه ځانګړتیا دا بلله ،چې هغه تل پا تې او نه فنا کېدونکې ده یاني چې انسان مړ شي روح یې پاته کیږي نه مړه کیږي یا آسمان ته الوځي، یا په تیاره ځایو ، یا په ځنګلونو یا کندوالو کې ژوند کوي، یا د جنازې سره پاته کیږي او خپله جنازه ساتي نو باید جنازې ته درناوی وشي.

که څوک په بده ورته وګوري؛ زیان ویني. همدا لامل ووچې له مړي سره به یې په قبر کې د هغه کالي، خواړه او ګاڼې ایښوولې.

ددې مذهب د باور اساس دروح په اصالت و او له روح څخه یې موخه یو مرموز واک و چې په انسانانو او نور شیانو کې ژوند کوي.

لوی برون وایي : هغه باور چې موږ د روح په هکله لرو له دې باوره جلادی.

www.tanzona.com

ځکه دانیمیستانو باور درلود چې روح یو مرموز واک دی چې په ټولو شیانواو انسانانو کې شته مګر موږ باور لرو چې مادي شیان روح نلري، روح د ژوند تودوخه او د بدن خوځښت دی .

اسکیموانو هم لکه دانیمیستانو باور لري وایي: انسان له روح ، جسم او اسم څخه جوړ شوی دی.

دلته مالومیږي چې له روح څخه د هغو موخه ځان نه دی.

روح پرستو (لومړینو انسانانو) باور درلود چې مادي جهان او د طبیعت شیان روح لري او انسان هم یو نامریي عیني عنصر د روح په نامه لري، چې انساني ارزښت لري او هم یې په تناسخ باور درلود.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

تناسخ څه شی دی؟

په تناسخ دغه دینونه او مذهبونه باور لري

لرغونو یونانانو، بودایزم، هندویزم، برهمنیزم ، جینیسم، سیکیسم اود پارسان مذهب ، د یهودیانو یوه ډله ،د شیعیانو یو ډله په نامه دغلات چې هغو ی یي د رجعت سره یو بولي په تناسخ باور لري .

تناسخ د نسخ له جرړې څخه اخیستل شویدی چې دوې ماناوي لري.

یواوښتون او لېږدونه او بل ځای ناستې چې دلته یي لومړی مانا له یو بدن څخه بل ته دروح تلل زموږ موخه ده.

تناسخ درې ډوله دی :

الف. بې انتها تناسخ: روح تل د یو جسم څخه بل ته ځي.

ب. په ټیټه کچه مخ په کښته تناسخ: انسان چې په ټولو نورو مخلوقاتو کې د پوهې په لور پوړ کې ځای لري د هغه روح له لوړ پوړ پوهې څخه د کښته پوړ پوهې ته یاني ژوو یا نورو شیانو جسم ته د تګ باور دی . ددې باور په اساس دهغه انسان روح چې نظري او عملي قلمرویي بشپړ کړي وي او کمال ته رسیدلی وي د نور له عالم سره یو ځای کیږي . هغو روح چې دا قلمرو یي نه وي بشپړ کړی دځان دبشپړیدو لپاره دکښتو موجوداتو بدن ته ننوځي .

ج. په ټیټه کچه مخ په پورته تناسخ:د روح تګ له نباتاتو څخه حیواناتو او بیا د انسان بدن ته د تګ باور دی.

دا درې سره باورنه دقیامت د راتګ سره ضد باوورنه دي.

«الف »ډول تناسخ له فلسفي نظره باطل او د قیامت سره په بشپړ تضاد کې دی .

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

«ج» يي يو ناسم فلسفي باور دی که څه هم دقيامت د راتګ مخالف نه دی.

«ب» تناسخ هم له قيامت سره ضد نه دی.

بودايان د کارما-کرمه د قانون په اساس چې مانايي ده «کردار »په دې مانا چې انسانان د خپلو کړو وړو پايله په همدې دنيا کې وينې بيرته دنيا ته راځي او دخپلو کړو سزا په همدې دنيا کې ويني . هغوی باور لري ښه خلک په بل ژوندکې ښه ژوند پيدا کوي او بد خلک په بل ژوند کې په تکليف اخته کيږي، د هغوی په باور په دويم ژوند کې ان د ځيناورو په شکل را ژوندی کيږي

تناسخ ډولونو

۱-رسخ: ياني د انسان روح په جماداتو کې

۲- فسخ: ياني د انسان روح په نباتاتو کې

۳- مسخ : ياني د انسان روح په حيواناتو کې

۴-نسخ: ياني د انسان روح په انسانانو کې

تناسخ چې هندوان هغه سمسارا بولې پرله پسې ژوند کول دي او وايي يوازې لارچې انسان له دې تناسخ څخه خلاص وي د (نيروانا) سره پيوستون دی. دنيروانا کليمه په لغت کې چوپتيا اوهوساينه ده او په اصطلاح کې خدای ته فنا ورل يا ځان سپارل دي ، چې اوس د بوادیانو د پام وړ شوی دی.

هندوان د جهان روح ته برهمن او د انسان روح ته آتمن وايې؛(آتمن) يا «خپل» وايې چې تل پاتې شی دی مګر جسم مړينه لري؛ روح لکه زاړه کالي جسم پريږدي او نوی کالي اغوندي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

بودا په یو ډول تناسخ باور درلود ،چې هغه لکه اوسنی تناسخ د روح تګ له یو جسم څخه بل جسم ته نه و دهغه باور د دواړو هندوانو او بودایانو له فلسفي څخه یو جوړ شوی باور وو.

بودا وايي لکه د یوې شمع په اور چې بله شمع روښانه و (د لومړی شمع اور ددویمی شمع د روښنايي لامل ګرځي) د یو موجود پوهوالی کولي شي د بل واحد د پوهي دپایښت لامل شي.

برهمنیان هم په تناسخ باور لري هغو وايي هر وخت چې یو موجود مړ شي روح يي بل جسم ته ننوځي.

جینیسم او سیکان هم په تناسخ باور لري هغوی وايي چې هرجسم روح لري او ادا روح له مړینې وروسته بل جسم ته ننوځي . اود ژوند د مهال کړه د روح تر اغیز لاندې وي.

په تائوئیسم کي باور دا دی چې ډول ډول خلک په ډول ډول وختونو کې ژوند کوي او مړينه يي پایله نه ده، ژوند محدود نه دی او دوام يي بېله پیله دی.

کبالا (یو حکمت دی چې نه پوهېدونکو شانو ته په جادو سره لاس رسی پیدا کولو ته وايي) یوې بلې پدیدې ته د روح تناسخ وايي چې د هندوانو د تناسخ سره هیڅ ورتوالی نه لري.

که د "د تناسخ وړ"د آري مقدس کتاب ولوستل شي هغه یوازې او یوازې د روحانیت د پوړونو خبرې کوي هغه وايي: هغه څوک په سرکوزي بدلیږي چې له روحانیته ووځي بیا به لکه سرکوزی دمرداروېو خوند اخلي.

په کبالا کي تناسخ روحاني ډول ډول موقعیتونه چې د انسان په مادي جسم کې تیریږي بیانوي.په هغه کي د تناسخ   اصلي مانا نشته   هغه وايي تناسخ مازي د ژوند دورې دي، چې موږ هغه په دې دنیا کې تیروو.

یاني دتناسخ یا د روح تګ یوازې په روحانیت کې شته. له مړینې وروسته مادی ژوند ختمیږي که چا په دنیا کې روحاني دنیا پیدا کړې وه کولي شي د جسم څخه له جلا

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

کېدو وروسته په هغه بل جهان کې روحانی ژوند وکړي، که نه و بریالی شوی، بیا یې نوی ژوندپه دې فانی دنیا کې د نوی تناسخ او نوی سناریو سره پیل کیږي.او باور لري چې د انسان روح هیڅکله په حیواناتو او نورو موجوداتو کې نه ننوځي

کبالیستانو په خپلو کتابو کې لیکلي چې که هر څوک د کبالا په حکمت د روحانیت درجه پیدا کړي نو دوباره دې فاني دنیا ته نه راځي.

د تـنـاسـخ د بـاور عـلـتـونـه څـه دی ؟

۱- یو ښه چانس :که په دې نړی کې چا ښه ونه کړه تناسخ یو چانس دی چې بیرته دنیا ته راشي اوښه وکړي.

مګرکه په نوی ژوند کې دچا خپل د پخواني ژوند کړه وړه په یاد نشي هغه څرنګه عبرت واخلي چې بیا هغه ختاوي تکرارنه کړي.

۲-د عدالت ضامن دی:بل داچې وایي تناسخ د عدالت راوړولو ضامن دی که موږ په هر ژوند کې ښه اوبد کړه کوو اوپه بل ژوند کې خپله ګناه جبران کړو نو څوک ګناهکاره نه پاته کیږي چې داد عدالت ضمانت دی .

اوس د ډیرو باور دا دی چې دا عقیده په دینونو کې نه وه وروسته په کوم دلیل ور ننوتلې ده.

تـنـاسـخ د ابـراهـیمي دیـنـونـو پـه بـاور

دابراهیمي دینونو په باو ر روح د خدای هغه ډالی ده چې ځینو ډولونو ته ورکړ شوې ده او اجازه یې ورکړې ده له دې مالوماتو څخه ګټه تر لاسه کړي او د بد و کارو پر ضد یې وکاروي.
په ټولو ابراهیمي دینونه چې(یهودیت ، مسیحت او اسلام) په کې راځي .ددې دینونو په باور روح له مرینې وروسته له بدنه وځي آسمان ته ځي اوپه برزخ کې تر ابده ژوند ته دوام ورکوي او د قیامت انتظار کوي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

ابراهيمي دينونه باور لري روح يو بې مثله مخلوق دی چې د موجوداتو په عالم کې د ژوند ، احساس ، وپښياری او پوهې اساس جوړوي.

الف: تناسخ د عيسويت او يهوديت له باوره

په دې دينونو کې د تناسخ په هکله څه نه دي ويل شوی او له آيتونو څخه يې ښکاري چې هغوی ټوله د تناسخ له پديدې بر خلاف دي د مثال په توکه

د داود (ع)مزمور۵۳: ۳(نيکوکاری نشته يو هم نه) ياني انسان ځان نشوای بې ګناه کولی لکه چې دتناسخ باور وايي انسان ځان په دې دنيا کې بې ګناه کوي بيا اخيرت ته ځي .

په عبرانيان ۹:۲۷ کې راغلي.

(خلک راځي او بيا د خپلو عملونه جزا ويني)

دتناسخ په اساس انسان په يو نه يو ژوند کې بريالي کيږي چې بنه ژوند وکړي او جنت يا نيروانا وګتي يا دا چې کرار کرار يي ژوند ښه شي.

ارميا ۹:۱۷ (دا ډير بد دی له دې هم بدتره کيږي) چې دابلکل تناسخ رد وي.

روميان ۳:۲۳(ټوله ګناهکاره به د خدای له جلال بې برخي وي) ياني ګناه ه کاره به لکه بې ګناه نيغ د اخيرت حساب او کتاب ته ځي.

تولنه ۷:۲۰(عادل سړی په دنيا کې نشته چې نيکي وکړي او ګناه ونه کړي)

عيسوی او يهودی دينونه دبودايانو دا باور چې وايي روح له يو هيوادڅخه بل ته ځي او د مړي انسان روح نوی زيږيدلی ماشوم جسم ته ننوځي او خپل ژوند ته پايښت ورکوي بلکل ردوي.

د هندوانو د دين په باور روح هغه نور دی چې (شيوا) رب ا لنوع هغه د هر چا بدن ته منعکس وي. هغوی د تناسخ ضد د قيامت خبرې کوي او باور لري چې خلک به له قبرونو را پورته کيږي او دبنو او بدو حساب او کتاب به ورسره کيږي.

www.tanzona.com

ب: تناسخ د اسلام له باوره

داسلام دین په قیامت باور لري نو د اسلام له نظره تناسخ مردود دی ځکه تناسخ د قیامت ضد دی نو اسلام د تناسخ باور ردوي.

په اسلام کې تناسخ بله مانا لري د قرانکریم او روایاتو په اساس تناسخ دوه ډوله دی:

۱- ملکي تناسخ : دا چې انساني روح خپل مادي بدن خوشی کوي بل مادي بدن ته ننوځي او ټول خپل کمالات له لاسه ورکوي.

۲- ملکوتي تناسخ- په دې مانا چې روح له خپلو باورونو، اندېښنو، نیتونو اوکړو وړو سره په دواړو ډولونو کې د جسم دننه (په ژوند کې) او د جسم بهر (په مړینې کې) پاته کېږي.

د اسلامي اساساتو په اساس ملکي تناسخ باطل دی او ملکوتي تناسخ سم دی ځکه ادا ممکنه نه ده چې روح خپل کمالات له لاسه ورکړي.

د ص د سورې« ۷۲ »مبارک آیت شریف کې راغلي دي:

«ونفخت فیه من روحی»

ژباړه :(نو کله چې برابر کړما(قالب) دهغه(په بڼه صورت سره) اوما پو کړ ه خپله روح په هغه کې)

د انسان په جسم کې خدای (ج)خپله روح پوکړې ده چې خدای (ج) دانسان روح ځان ته منسوب کړې ده دا یو لوی واقعیت دی ځکه انسان ددې روح په برکت او علمي شرافت پر ټولو موجوداتو حکمروایي کوي.

ډېرو پوهانو تناسخ یو بې ګټې پدیده بللې ده چې انسان ته ګټه نه لري انسان لا ګناه کولو ته اړ باسي په دې سوچ چې په بل ژوند کې به بیا ښه وکړي.

Copyright: www.tanzona.com

محیی الدین مهدی الهی ایرانې پوه وایي تناسخ د شرع او عقل ضد دی ځکه هغه معاد ردوي.

ناصر مکارم شیرازی وایي تناسخ د تکامل د قانون خلاف دی او د معاد انکار دی.
علماو د البقری د سورې د (۲۸) مبارک آیت په اسا س تناسخ ردوي .
(کیف تکفرون بالله و کنتم أمواتا فأحیاکم ثم یمیتکم ثم یحییکم ثم إلیه ترجعون)

ژباړه : (څرنګه په الله کافر کیږي؟ تاسو مړه واست ژوندي یې کړی او وروسته تاسو وژني او بیرته تاسو ژوندي کوي او وروسته هغه ته ورګرځول کیږی)

یاني دا ټوله د خدای (ج) په امر تر سره کیږي.

هغوی وایي په دې آیت شریف کې دوه ژونده او دوه مرګه راغلي دي مړ ه واست ژوندی شوی دنیا ته راغلی، بیا په دنیا کې مړه شوی بیا په اخیرت کې ژوندي کیږئ نو ځکه دا د اسلام له نظره تناسخ باطل دی.

د غافر د سورې په (۱۱) مبارک آیت کې راغلي دي:

«قالوا ربنا أمتنا اثنتین وأحییتنا اثنتین فاعترفنا بذنوبنا فهل إلی خروج من سبیل»

ژباړه: «هغوی وایي: پروردګاره! موږ دی دوه واره مړه اودوه واره ژوندی کړو اوس موږ په خپلو ګناهونو اقرار کوو آیا له دوزخه د وتو لاره شته» نو ددې دوه واره ډیر ژوند نشته نو ځکه تناسخ رد شوی دی .

ځینې پوهان وایي دانسان له بدنه د شخصیت (نفس) په وتنه سره هغه د وخت له قیده خلاصیږي او دهغه له بدن سره مرستیاله روح د جسم په مړ کېدو او دنفس یا شخصیت په وتو بیرته خپل اصلي ځای ته ځي.چې شاید بیا د نوی زیږیدلو بدن ته د هغو د ښوونې لپاره اړیکه ټینګه کړي.

کیدای شي دا روح د پخوانې شخصیت د ژوند ځینې قوي او ضعیفي ودې خاطرې له ځانه سره ولیږدوي مګر هغه وه نوی شخصیت ته نوې ښوونه کوی او په هغه کې

www.tanzona.com

ورکيږي چې دا دوهم ژوند نه دی دا لومړی ژوند دی د بل ژوند د ځینوضعیفو خاطرو سره.(خدای(ج) ښه پوهیږي).

د شهیدانو روح

په قرانکریم کې د شهیدانو په اړه ویل شوي دی چې هغوی مړه شوي نه دي نو د هغو نفس تحویل شوی نه دی.

دالبقری دسورې په (۱۵۴)مبارک آیت کې راغلي دي.

«ولا تقولوا لمن يقتل في سبيل الله أموات بل أحياء ولكن لا تشعرون »

ژباړه : (هغه چې د خدای په لاره کې مړه کیږي هغوی ته مړه مه وایاست! هغوی ژوندي دي او تاسو نه پوهیږی).

د ال عمران د سورې(۱۶۹)مبارک آیت د شهیدانو په هکله وایي: هغه مړه نه دي

«ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله أمواتا بل أحياء عند ربهم يرزقون »

ژباړه :(او له سره ګمان مه کوئ پر هغو کسانو چې په لاره د خدای کې وژل شوي دي مړه نه دی بلکې ژوندی دی په نزد د رب خپل او زرق ورته ورکول کیږي) دلته روح نه ده راغلې یوازې ویل شوی هغوی ژوندي دي.

ځینې پوهان وایي: روح د انسان له مړینې سره له بدنه جلاکیږي او بل جسم ته ځي.

یو حدیث شریف دی :

«ارواح الموءمنين فی اجواف طير خضر الخ » ددې حدیث شریف په بنیاد د مؤمنیو اروا(روحونه) د شنو طوطیانو په ججوروکې وي چې ځیني وایي دا د شهیدانو روح ته دلالت کوي.

www.tanzona.com

Copyright. www.tanzona.com

مسخ کیدل

د مسخ کیدو په هکله په قرانکریم د

المایدی دسورې (۶۰) مبارک آیت کې راغلي دي:

«من لعنه الله و غضب علیه وجعل منهم القردة و الخنازیر...»

ژباړه :هغه کسان چې خدای له خپله رحمته لیري کړي پر هغو ی یې لعنت کړی هغوی یې (مسخ کړی) بیزوګاني او سرکوزي کړي دي.

دالبقرې د سورې په (۶۵) مبارک آیت شریف کې راغلي دي:

«ولقد علمتم الذین اعتدوا منکم في السبت فقلنا لهم کونوا قردة خاسئین »

ژباړه(:تاسو د هغو کسانو خبریاست چې د شنبې په ورځ یې نا فرماني او ګناه وکړه موږ هغو ته وویل: شړل شوي بیزوګاني شئ)

د الاعراف د سورې په(۱۶۶) مبارک آیت شریف کې راغلي دي:

«فلما عتوا عن ما نهوا عنه قلنا لهم کونوا قردة خاسئین »

ژباړه: (بلی،کله چې یې له نهی شوو شیانو څخه سرغړونه وکړه هغوی ته مي وویل په شکل دشړل شوي بیزوګانو شئ)

تول ابراهیمي دینونه تناسخ رد وي خو د روح په هکله په لا ندې شیانو کې سره توپیر لري:

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

د روح تعریف؟

روح له کومه راغلې او منشا يې څه ده؟

د روح دنده له مړينې وروسته او مخکې څه ده ؟

مړينه څه شی ده؟

ځيني وايي روح د مړيني يا خوب په وخت کي له بدنه وځي ځيني بيا وايي انسان دريِ ارواوي لري: نباتي ، حيواني او انساني

ځيني وايي روح له دې عالم څخه مخکې موجود وه

ځيني باور لري اروا دعالم او آدم د خلقت مخکي وه.

روح ددې دينونو په مذهبي کتابونوکي په ډول ډول نومو نه راغلي ده لکه :روح، نفس، روح الامين...

- د يهودو باور د روح په هکله

يهودان باور لري چي روح له مړيني وروسته د «روح په خزانه» کي يا د دجلال د کرسی لاندې د قيامت انتظار باسي. او ځينې يهودان په بل اند دي لکه تلمود(شفاهي تورات) چې هغه ته نغوته کوي او وايي: مړي له هغه څه چي پر مځکه پيښيږي نه خبريږي.

په تورات کي راغلي چي روح د جسم له مړيني وروسته ژوند کوي او د مځکي د پيښو خبريږي.

ددې څخه مالوميږی يهودان ضد او نقيض باورونه لري.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

په پیدایښت ۲:۱ کې راغلي دي :   او مځکه تیاره ، خالي اوناکره وه دخدای روح مځکه تر اوبو لاندې کړه-(د هنری مارتین ژباړه)

مځکه خالي او بې شکله وه، هر چیرې اوبه وې او تیارې هغه پوښلې وه د خدای روح د بخار پر تورو تپوتو حرکت کوی-(د مژده ژباړه)

دا کلمه له عبري څخه د خدای روح ژباړل شوې ده چې دوې ماناوې لري یوه د خدای روح او بله باد یاتوپان ،چې په ډول ډول ژباړلو کې دا دواړې ماناوې راغلي دي لکه:

د سریاني په بشپړې نخسې «سریانی پشیتا »ژباړه چې په شپږمه او اوومه پیړۍ کې شوې ده هغه د خدای روح ژباړلې ده او « وولګات» په لاتینې ژباړې کې هم هغه د خدای روح ژباړلې ده مګر په نورو ژباړو کې هغه باد اوتوپان ژباړل شوی دی

دا لومړی ځای دی چې د روح نوم په یوآسماني کتاب کې راغلی دی.

د یهودانو انسان پیژندنه له« هلنیسم» څخه اغیز منه شوې ده ، د یوناني کتاب«سبعینی» ژباړې چې افلاطوني فلسفه وه یهودیت ته لاره پیدا کړه او هغوی ترې اغیزمن شوه.

عموماپه بنې اسراییلو کې روح له بدن څخه یو خپلواک شی نه ګڼل کیده خو داسی نښې هم شته چې ځینو په   خپلواک روح هم باور درلود. د ساری په ډول په« سنهدرین ۹۱» چې د دویمې میلادي پیړی کې راغلي دي، « آنتونیوس» یویهودي ربی څخه وپوښتل:

روح څه وخت په بدن ننوځي د بلاربیدو په مهال یا د جنین په دوره کې؟

هغه یې په ځواب کې وویل: د جنین دجوړیدو په وخت کې

مګر انتونیوس نیوکه وکړه چې آیا غوښه بې مالګې درې ورځې سمه پاته کیږي؟

ربی(یهودی ملا) وویل چې آنتونیوس زما ځواب رد کړی.

www.tanzona.com

مګر د ادریس(ع) کتاب چې په پټو شیانو لکه آسمان، بڼ ،عدن،دوزخ ملایکو او د روح په باور ولاړ کتاب وو پر یهودانو یې ډیره اغیزه کړې وه هغوی یې د پر هیز، کشف اوشهود خواته کښ کړې وه مګر هغوی د خلکو لخوا ځورول کیدل.

داخنوخ (د اخیر زمان مکاشفه)، میشنا(شریعت (فقه) ، مواعظ او حکایتونه) او تلمود(شفاهی شریعت) څخه مالومیږي چې په لومړی میلادي پیړی کې په یهودانو کې عرفاني سنتونه وه مګر اوس هغوی دا پټوي.

په« میشنا» کې راغلي دي:

هغه څوک چې په دي څلور شیانوسوچ کوي ښه به دا وه کاشکي پیدا شوی نه وای!

هغه څه چې پورته دي، هغه څه چې لاندې دي، هغه څه چې تر هغه مخکې وه او هغه څه چې تر هغه وروسته به وي.

مګر خلکو دا نه منله لکه چې په تلمود کې یې ډیري نښې راغلي دي:
شولم لوی یهودي پوه وایي: یهودی عرفان له میشنا څخه مخکې پیل شوی دی.

په تلمود کې ربیان (یهودی ملایان) د شرور انسان

په اړه وایي چې هغوی په خپل انساني قالب کې لازمه توانایي نه لري

یهودیت روح د ژوند اصل بولي.

- د روح په هکله د عیسویانو باور

خلکو دمسیحت په پیل کې په افلاطوني او ارسطویي فلسفي او په یو خدای باور درلود

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

مګر د دې فلسفې یو ربړ دا و چې خدای ته یې د هستي نه بدلیدونکی قلمرو وایه یاني خدای نه شوای کولی ددې بدلېدونکي نړی سره هیڅ ډول نیغه اړیکه ولري او هغه له هیڅ څه شی څخه نه اغیرمن کېده ځکه دعواطفو ا او احساساتو لاندې نه راتلی.

نو خدای او دنیا یوې واسطې ته اړتیا لرله چې ددې واسطې لپاره یو ښه مروجه کلمه « لوګوس» وه .چې مانایې پوهه او یو ربښتنی خدای وه نو دا کلمه د خدای اړیکې له نړی سره وبلله شوه چې هغه ننني روح ده.

په تورات کې روح د نشاما (נפש) په کلمې توصیف شوې ده چې نفس او دنفس ایستلو ته وایي.

روح په تورات کې «سوکې» په انګریزي کې« سپریت» او په انجیل کې څو ځله د تنفس او ژوند په نامه هم کارول شوې ده.

عیسی مسیح و« نیقودیموس» ته وویل :

«باید له خپلې ګناه څخه توبه وکړې چې له خدای سره روحاني اړیکې پیدا کړې او نوی وزیږې او د خدای ملکوت ته ننوځې».

هغه وپوښتل څنګه دوباره زیږم؟

عیسی (ع) ورته وویل: «که له اوبو او روح څخه ونه زیږې هیڅکله به د خدای ملکوت ته نه ننوځې»

عیسی (ع) خپلو شاګردانو ته وویل: «او زه به له پلاره و غواړم تاسو ته بل پلوی اوډاډورکوني ډالۍ کړي چې تل درسره وي، چې دا د پاک خدای ربښتني روح ده چې تاسو ته به ټول حقایق وښیي.

د نړۍخلک به هغه ته لاس بري و نه لري ځکه د هغه په لټه کې نه دي ،هغوی یې نه شوای موندلي ځکه هغه نه ویني او نه پیژني.

مګر تاسو هغه پیژنئ ، ځکه ستاسو سره پاته کیږي او په تاسو کې به وي د ژوند په توپانو کې تاسي یتیمان نه پریږدي. ستاسو مرستې ته به راشي ».

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

(یوحنا ۱۸-۱۶:۱۸)

روح یو پاک سړی دی چې ډیر واک لري

عیسی خپل شاګردانو ته وویل:

«دآسمان او مځکې واک ماته راکړ شوی دی ،نو ولاړشئ ټول کامونه زما شاګرد ان کړئ او هغوی ته د پلار، زمااو روح القدس په نامه تعمیدی غسل ورکړئ»

(متي ۲۰-۱۸:۲۸)

«آیا تمیز کولي نشئ، چې د خدا ی معبد د خدای په روح کې په تاسو کې میښت دی»(لومړي قرنتیان ۱۶:۳)

«خدای د روح دلاري دسړی دننه میښت کیږي

اما دا ټوله هغه یوه روح کوي او هغوی په خپله خوښه ویشي او هر چا ته یې ببني »(لومړي قرنتیان۱۱:۱۲)

(روح فهم او پوهه لري)

« ستاسو څخه د عیسی مسیح او د روح مینه هیله لرم»(رومیان۳۰:۱۵)

یاني روح فهم او پوهه لري.

«ځکه په مسیح عیسی کې د روح د ژوندقانون زه دګناه او مړینې له قانون څخه خوشي کړم»(رومیان۲:۸)

یاني روح احساسات لري.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

«هغه چې نفساني دي په نفسي شيانو سوچ کوي او هغه چې روحاني دي هغه له روح څخه سوچ کوي»(روميان۵:۸)

«د نفساني انسان د سوچ ډول مړينه ده او هغه سوچ چې د روح په سيطره کي دی ژوند او وهوساينه ده ځکه نفساني انسان له خدای سره دښمني کوي ، د خدای شريعت نه مني او هغه چې د نفس په سيطره کې دي نشوای کولی خدای راضي کړي ».(روميان-۶:۸ ۸)

«روح تاسو ته ژوند دی» (روميان۱۰:۸)

«ځکه هغوی چې د خدای په روح هدايت کيږي د خدای زامن دی»(روميان ۸:۱۴)

«خو زه هغه ډاډورکونکې چې د پاک خدای روح ده ستاسو مرستي ته دراستوم هغه د ټولو حقايقو سرچينه ده او د پلار له خوا راځي او زما په هکله به هر څه تاسو ته ووايي »(يوحنا ۱۵:۲۶)

« هغه وخت به پلار خد ای ډاډورکونکی زما پر ځای تاسو ته راوليږي زما موخه هغه روح القدس دی هغه به هر شی تاسو ته در زده کړی او هم به هغه څه چې ما تاسو ته ويلي در په زړه کړي»(يوحنا ۱۴:۲۶)

«خو هغه مهال چې د خدای پاکه روح چې د ربښتيا سرچينه ده راشي ټول حقايق به تاسو ته وښيي نه له خپله ځانه بلکې هغه څه چې يې زما څخه اوريدلي دي هغه به له راتلونکي څخه هم تاسو خبر کړي». (يوحنا۱۶:۱۳)

«هرکله چې د خدای روح زموږ ته د ژوند لاربښوونه وکړي زموږ ژوند ته به مسيحت، خوشالي،ارمتيا، صبر، مهرباني، نيکوکاري، وفاداري، عاجزی او دوستي راوړي.

له دې صفتونو څخه يو هم د يهودانو د مذهب او شريعت سره تضاد نلري »(غلاطيان ۵:۲۲-۲۳)

www.tanzona.com

«که اوس د خدای د روح د لارښووني په واک ژوند کوو نو اړینه ده د هغه لارښوونه د خپل ژوند په ټولو اړخونو کې ومنو»(غلاطیان ۵:۲۵)

(ایمان لرونکو ته ویل شوي چې د روح القدس لاره ونیسئ)

«له روح ډک شئ» (افسسیان ۵:۱۸)

«چې پاکه روح راشي په درو ټکو پام کوي:

لومړی- دا چې ټوله خلک ګناهکاره دي ځکه پر ما ایمان نه لري.

دويم ـ زما ښه او مهربان پلار خدای خلک ښيي ځکه زه د هغه خواته ځم او شفاعت کوم.

او درېيم - دا چې ټوله د خدای د سزا او جزا څخه ژغوړل کیږي ځکه د دنیا فرمانروا شیطان نور ښکېل شوی دی» (یوحنا ۱۱-۱۶:۸).

روح القدس د بې ایمانو په ژوند کې هم برخه لري روح القدس د خلکو زړه اړوي چې د خدای رښتیاومني.

داچې نفس او روح دوه غیر مادي لومړني شیان دي چې مقدسو کتابونو هغه بشریت ته نسبت ورکړي .انسان روح لري مګر روح نه دی.

روح غیر مادي انساني جوهر دی او په کتابو کې ویل شوی ایمان لرونکي روحاني ژوند لري.

«هغه څوک دی چې د خلکو په سوچونه پوهیږي بیله دهغه خپله روح، چې په هغه کې ده . په همدې قیاس یوازې د خدای روح ده چې د خدای له سوچونو څخه خبر ه ده» (لومړي قرنتیان ۲:۱۲)

پاول لیکي روحانیت د ایمانلرونکو په ژوند اغیزه لري.

«.. چې موږ يې په مسیح کې په هر روحاني آسماني برکت مبارک کړي یو » (افسسیان ۱:۳)

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

«... پرله پسي له خدایه غواړم چې د روح حکمت او پوه تاسو ته ډالی کړئ چې خدای تاسو د خپلو ارادو د پیژندلو ډک کړي »(کولیسیان ۱:۹)

«د میسح کلام به په ښه ښیرازه توګه په تاسو کې خپور شي اویا هغه مزامیر یا سردونه او نغمې چې روحونه(ارواء) دي، یو بل ته د حکمت په کمال ښوونه او نصیحت وکړئ اوخدای ته په شکر ایستلو هغه د زړه له کومي ولولئ»(کولیسیان۳:۱۶

مسیحی پوهان وایي دا دننی الوهیت د انسان دی او د روح قلمرو د خدای پاچاهي ده

په انجیل کې د نفس ډیره یادونه شوې ده

هلته لیکل شوي دی

« د انسان طبیعي زیانکار دی او په پایله کې موړ نفسونه روزل کیږي.

نفس په فزیکی ژوند سره له منځه ځي»

(Genesis ۳۵:۱۸; Jeremiah ۱۵:۲)

نفس لکه روح دډیرو روحاني او هیجاني خوځښتونو مرکز جوړوي»

(Job ۳۰:۲۵; Psalm ۴۳:۵; Jeremiah ۱۳:۱۷

«په هر حال نفس مکمل سرې ته ویل کیږي څه په ژوند کې یا دهغه وروسته.

نفس اوروح سره وصل دي لیکن سره جلا کیدلی شي »

(Hebrews ۴:۱۲)

روح د بشریت لیرلید دی چې د خدای سره اړیکه لري

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

مسیحانو په خبیثه ارواء (روحونو) باور درلود هغوویل: خبیثه ارواء د الهی روح ځای نیسي

نو ځکه مسیحانو خبیثه ارواء د ناروغ له بدنه په زور او ځور رااېستله او په دې باور وه چې ناروغي د پلیدوروحونو څخه ده نو دعاوې او مذهبي مراسم یې د هغه د ورکولو لپاره کوله.

«روح القدس ایمان لرونکو ته واک ورکوي چې خپلې دندې او چوپړ داسې تر سره کړې چې دهغوی د ډېرې روحاني ودې لامل شي»(یوحنا۲۲:۲۰

میسح په انجیل کې روح القدس په پوف(پو) سره د حواریونو خواته لیږي.

دعیسوی په نویو او زړو کتابو کې د روح کله د« دانسان د ژوند اساس» او کله هم د« ژوند واک» بلل شوی دی اوکله هم روح د نفس سره ورته راغلی دی او ځای ځای روح د انسان په نړې کې«د ژوند عامل» بلل شوی دی.

- روح په اسلام کې

د اسلام په نړۍ لید کې انسان له ***دوو شیانو جوړ شوی دی***،یو ښه اوډېر لوړ معنوي شی یاني د خدای (ج) له روح څخه اوبل له کښته او ډېر ټیټ مادي شي یاني له بد بویې ختې څخه جوړ شوی جسم دی.

د اسلام له انده خدا(ج) نه جسم لري نه روح او د روح سره د خدای کلمه یوه تشریفي اضافه ده لکه چې وایو: کعبه د خدا کور دی .یاد روژې میاشت د خدای میاشت ده.
همداسي یو ګرانه ،باشرافته او عظمته روح د خدای (ج) روح بلل شوې ده چې په انسان کې پو(پف) یادانسان د پوهې لپاره کمارل شوې ده .

په قران کریم کې دنړی په پیداینت کې دوې پدیدې لیدل کیږي یو «خلق» چې په علل او اسباب تړلی دی ، زمان او مکان غواړي او په تدریج سره د ودې لاره بشپړوي اوبله پدیده « امر» دی چې د هغه اړیکې له پاک خدای سره دي په هغه کې تدریج نشته یوازې د خدای په اراده په آنې ډول موجود یږي په هغه کې اسباب او مادي وسایل دخل نه لري.

www.tanzona.com

روح د خدای (ج) لخوا يو مجرد او محقق موجود دی، جسم نه دی څکه نه وېشل کيږی ؛ روح نه ښکاري څکه ځان نه لري ، ځان يو انساني اصل دی چې دروح مکان دی او د بدن ټول غړي د هغه تابع دي.

په قران کې نه دي ويل شوي چې په روح ژوندي يو او چې مړه شو روح له بدنه وځي او په قيامت کې د روح او بدن د يو ځای کيدو خبرې هم نه دي شوي.

په قران مجيد کې د روح کلمه(۲۱) واري تکرار شوی ده چې له مفسرينو لخوا په بيلو بيلو ماناوو تفسير شوي دي.

لکه څرنګه چې مخکې مې يادونه وکړه په قرانکريم کې روح د «روحی»، «روحنا» او «روحه» خدای ته منسوب شوې ده خو د روح مخلوقي جوهر دی.

د اسراء دسورې په « ۸۵» مبارک آيت کې راغلي دي.

«ويسألونك عن الروح قل الروح من أمر ربي وما أوتيتم من العلم إلا قليلا»

ژباړه : او پوښتنه کوي له تا(اې محمده!) د روح په هکله ووايه چې روح له امره د رب زما ده او نه ده درکړی شوی تاسو ته له دې علمه څخه مګر لږه)

مرحوم «بحراني» ددې تفسير په هکله له امام باقر(رض) څخه نقل کوي چې هغه ويلي دی« ددې مبارک آيت مانا دا ده چې لږ خلک په روح پوهيږي»

بشر په دې برخه کې بيله ځينو رواياتو بل څه نه لري هغه هم د روح صفتونه دي.

دلته که څه هم روح مطلقه راغلي ده مګر هغه موخه انساني روح ده .

د ډيرو مفسيرانو په اند روح د روان او د ژوند د عامل په مانا راغلي ده .

د اهل سنت لوی مفسر "شيخ ابوالفتوح رازی" د« روح الجنان »په تفسير کې ليکي: هغه شی چې په دې آيت شريف کې د پوښتنې لاندې دی انساني روح ده چې ژوند پر هغه ولاړ دی او انسان په هغه ژوندی دی .

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

مرحوم شعراني د رازي د تفسير په حاشيه کې داسې ليکي« دروح تفسير په دې مفهوم سم په نظر راځي (روح احساسات لري)

ځکه په دې هکله د نړی د خلکو په منځ کې د روح د شتون او حقيقت په هکله دا سوال شته په ځانګړې توګه په يهودانو کې »

په قرانکريم کې د روح ماناوي

په قرانکريم روح د« روحی»، «روحنا» و «روحه» له لوی والی څخه خدای ته منسوب شوی او خدای تر ټولو لوی عالم دی.

په قرانکريم کې د روح ويی(لغت) په ډول ډول ماناو راغلي دی:

١- انساني روح

د حجر د سورې په (٢٩)مبارک آيت کې راغلي دي

«فإذا سويته ونفخت فيه من روحي فقعوا له ساجدين»

ژباړه:(نو کله چې برابر مې کړ دغه (قالب) او پومې کړه په د ه کې له روح خپله...)

علامه طباطبائي په تفسير "الميزان" کې وايي د روح کليمه د ژوند مبدا ده چې د انسان د احساس او ارادي حرکت لامل ګرځي.

دلته له روح څخه مراد ناطقه نفس دی چې د انسان په بدن کې موجود دی.

همدا آيت شريف د ص د سورې په (٧٢) مبارک آيت کې بيا تکرارشوي دي.
دا دواړه مبارک آيتونه د لفظ له خوايو ډول دي د دې مبارکو آيتونو مانا په مادي بدن کې د روح پو کول دي.

د سجدې دسورې په (٩)مبارک آيت کې راغلي دي:

www.tanzona.com

«ثم سوئه و نفخ فيه من روحه... »

ژباړه: (بيا يي برابر کړ (قالب د)هغه او پو يې کړل په دغه (قالب) کې له روح خپل څخه)

لکه چې مخکې مو وويل د روح نسبت خدای (ج) ته د روح عظمت بيانوي.

په دې مبارک آيت شريف کې د «ثم» ويی ډير وخت وروسته ته وايي ياني چې انسان له ختو جوړ شو بيا ډير وخت وروسته له نطفي څخه پيدا شوي دی بيا روح په کې پو شوی ده ياني انسان د روح د پو کولو مخکې هم ژوندی و.

۲- عيسی (ع) ته ويل شوی دی

د نساء د مبارکې سورې په (۱۷۱) مبارک آيت کې راغلي دي :

«إنما المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وكلمته ألقاها إلى مريم وروح منه»

ژباړه:«بيشکه همدا خبره ده چې مسيح عيسی زوی د مريمې رسول د الله دی. ده کليمه چې القا کړې ده الله دغه کليمه مريمې ته او روح ده له جانبه د الله...»

حضرت مسيح (ع) د خدای کليمه او د الله روح ګڼل شوې ده.

روح الله د عيسی (ع) لقب هم دی.

۳: جبرييل(ع) ته ويل شوی دی

په قرانکريم کې روح جبريل (ع) ته هم ويل شوې دی

جبرائيل (ع)، جبرئيل (ع)، جبريل (ع)، هغه ملايکه ده چې پيغمبر (ص) ته به يې وحي راوړله.

دنحل د سورې په (۱۰۲)مبارک آيت شريف کې راغلي دي.

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

«قل نزله روح القدس من ربك بالحق ...»

ژباړه: (ووایه (محمده) نازل کړی دی دغه (قران) روح القدس (جبریل) له رب ستا په حقه سره...)

د نحل د سورې په دویم مبارک آیت کې راغلي دي

«ينزل الملائكة بالروح من أمره على من يشاء من عباده...»

«نازلوي ملایکې سره د روح (جبریل)په امر خپل په هر چا چې اراده وفرمایي»

د قدر د سورې په (۴) مبارک آیت کې راغلي دي:

«تنزل الملائكة والروح فيها بإذن ربهم من كل أمر»

ژباړه :نازلیږي ملایکې اوروح په دغه شپه کې په امر د رب د هغوی)

د ملایکو او روح (جبریل)راکښته کیدل په شپه کې په حکم د الله (ج) دی .

دلته د«من» له کلیمي څخه مالومیږي چې امر د الله(ج) دی.

د معارج د سورې په (۴) مبارک آیت کې راغلي دی

«تعرج الملائكة والروح إليه ...»

ژباړه:(خیژي ملایکې او روح (جبریل) په طرف دهغه...)

د بقرې دسورې په (۸۷) مبارک آیت کې راغلي دي

«... وآتينا عيسى ابن مريم البينات وأيدناه بروح القدس ...»

ژباړه:(... او ورکړی موږ عیسی زوی د مریمي ته ښکاره (معجزې) او قوی کړی وو موږ عیسی په پاکې روح سره)

دمایدې دسورې په (۱۱۰) مبارک آیت کې راغلي دي

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

«... إذ أیدتك بروح القدس تكلم الناس في المهد... ۞»

ژباړه :(کله چې مې قوت درکړی تا ته په روح القدوس سره او خبرې دې کولې له خلکو سره په ځانګو کې)

په دې لاندې مبارک آیت کې له روح څخه موخه «روح الأمین» دی چې د جبریل (ع) بل نوم دی

داچې یهود جبرییل(ع) په خیانت متهم وي نو خدای (ج) هغه « روح الامین» بولي او وایي:

د. شعراء د سورې په (۱۹۳-۱۹۴) مبارک آیتونه کې راغلي دي:

«نزل به الروح الأمین * علی قلبك لتکون من المنذرین»

ژباړه :(نازل کړی دی دغه قران روح الامین پر زړه ستا لپاره ددې چې شې ته له ویروونکیو)

دا آیت شریف دا ثابتوي، چې روح دلته هم هغه روح الامین یاني جبریل(ع) دی.

ابن عباس وایي: پیامبر (ص) جبرئیل (ع) ته وویل:

ولې زما لیدو ته دیر نه راځې؟

په دې وخت کې دمریم دسورې(۶۴)مبارک آیت شریف نازل شو.

«وما نتنزل إلا بأمر ربك»

ژباړه :(جبریل(ع) وویل موږ نه نازلیږو مګر په حکم د رب ستا)

الشوری د سورې په (۵۲) مبارک آیت شریف کې راغلي دي :

«وکذلك أوحینا إلیك روحا من أمرنا»

ژباړه:(او هم داسې موږ تاته وحی رالیږلې په روح (جبریل) سره په امر خپل»

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دالنحل دسورې د(۱۰۲)مبارک آیت شریف کې راغلي دي

«قل نزله روح القدس من ربك بالحق»

ژباړه :(ووایه (اې محمده) نازل کړی دی دغه (قران)روح القدس (له طرفه) د رب ستا په حقه سره)

په دې مبارک آیت شریف کې له روح القدس څخه مراد جبرییل(ع) دی.

د مریم د سورې په (۱۷)مبارک آیت کې راغلي دي:
«فاتخذت من دونهم حجابا فأرسلنا اليها روحنا »

ژباړه: (پس ونیوله له طرفه ددوی پرده نو ولیږله موږ دی ته روح خپل (جبریل)پس جوړ یې کړ دې ته سړی کامل)

(دمؤمن د سورې په (۱۵) مبارک آیت کې راغلی دي:

"...یلقی الروح من أمره علی من یشاء..."

ژباړه :(رالیږي روح په حکم خپل پر هغه چا چې اراده وفرمایي)

د نبأ دسورې په (۳۸) مبارک آیت کې راغلي دي

«یوم یقوم الروح والملائکة صفا ...»

ژباړه:(په هغه ورځ(قیامت   ) و دریږي روح (جبریل) او د ملایکو صفونه کتاړونه..)

د معارج د سورې په (۴)مبارک آیت کې راغلي دي:

«تعرج الملائکة والروح إلیه »

ژباړه « خیژی ملایکي او روح (جبریل)په خوا د هغه»

۴- وحي ته ویل شوی دی

www.tanzona.com

دشوری د سورې په (۵۲) مبارک آیت کې روح د وحي په مانا راغلې ده.

"و كذلك أوحينا اليك روحا من أمرنا"

(او هم داسې (لكه چې وحي مو كړې وه نورو انبياؤ ته) وحي راولیږلې موږ تاته روح (وحي) په امر خپل سره)

له دې مباركو آیتونو څخه داسې مالومیږي، چې جبریل (ع) روح ده، روح الامین او روح القدس دی جبریل(ع) هغه لویه ملایکه ده چې محمد (ص) ته یې وحی راوړلې او د خدای (ج) په امر د هغه په پو(پف) سره حضرت عیسی (ع) پیدا شوی دی او جبریل (ع) عیسی (ع) ته واک ورکړ چې د خدای (ج) په امر په ځانګو کې خبرې وکړي او مړي ژوندي کړي.(خدای (ج) ښه پوهیږي)

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

نفس په اسلام کې

په قرانکریم کې د روح تر څنګ دنفس کلمه هم ډیره بیان شوې ده چې ځینې مفسرینو د هغه یوه مانا روح بللې ده

په قران کریم کې دنفس کلمه په ډول ډول حالاتو کې(۲۸۰)واري استعمال شوې ده.

یانی د أنفسهم، أنفسهم، أنفسهم، کلمې (۹۱) واري؛ نفسه، نفسه، نفسه کلمې(۳۳) واري ؛ نفساکلمه(۱۴) واري ؛ نفسی کلمه(۱۳) واري؛ الأنفس (۶) واري؛ نفسک، نفسک، نفسک (۵) واري؛ أنفسهن (۴) واري؛نفسها، نفسها (۳)واري؛ أنفسنا، أنفسنا (۳) واري؛ النفوس (۱) وار او نفوسکم (۱) وار راغلی دی.

نفس هغه کلمه ده، چې په قرانکریم کې لکه روح په ډول ډول ماناو ذکر شوې ده چې دا ډیري ماناوي او ډیر بیان یې د اهمیت دلیل دی .

د نفس له ټولو مانا څخه یوه د درک او تمیز واک په مانا ده .

باید وویل شي د مسلمانانو تر منځ د نفس په مانا کې ډیر توپیرونه شته .ابن ابی العز حنفي نفس داسې تعریفوي :

«نفس دخدای د کتاب په دلالت ، د رسول (ص) په سنت او د صحابو په اجماع هغه جسم دی چې ماهیت یې ددې جسم مخالف محسوس دی هغه نوراني ، لوړ ، سپک، ژوندی او متحرک دی چې د وجود په غړو کې ننوځي لکه د اوبو تګ په ګل کې یا د غوړو تګ په زیتون کې..»

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

په قرانکریم کې د نفس مانا وي

۱- د پروردگار دذات په مانا

دالمائدې د سورې په (۱۱۶) مبارکه آیت کې راغلي دي:

«تعلم ما في نفسي ولا أعلم ما في نفسك إنك أنت علام الغيوب»

(مالومه ده تا ته هغه شی چې زما په نفس کې دی او نه پوهیږم زه په هغه شی چې ستا په نفس(ستا ذات کې) دی بیشکه ته هم دا ته یې لوی عالم پر غیبو)

طه د سورې په (۴۱) مبارکه آیت کې راغلي دي:

«واصطنعتك لنفسي»

(او غوره کړی یې ته ما د پاره دذات خپل(په رسالت)

دالانعام دسورې په (۱۲) مبارکه آیت کې راغلي دي:

«قل لله كتب على نفسه الرحمة ...»

(ووایه [اې محمده! دوی ته [خاص الله لره دی لازم کړی دی الله پر نفس(ذات) خپل رحمت)

آل عمران د سورې په (۲۸) مبارکه آیت کې راغلي دي

«...ويحذركم الله نفسه وإلى الله المصير...»

(...او ویروي تاسي الله له (عذابه) له نفس [ذات]خپله څخه...)

د آل عمران د سورې په (۳۰) مبارکه آیت راغلي دي

«...ويحذركم الله نفسه والله رؤوف بالعباد»

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

(او ویروي تاسی له نفس(ذات) خپل نه او الله ډیر مهربان دی)

چې دلته نفسه د هغه صفت دی

۲- د انسان په مانا

البقرة د سورې په(۴۸) مبارک آیت کې راغلي دي

«واتقوا یوما لا تجزي نفس عن نفس شیئا »

ژباړه :(وویریږئ له هغې ورځې چې لیري کولي نشي هیڅ نفس (انسان) له هیڅ نفس (انسان) څخه هیڅ شی)

البقرې د سورې په (۲۳۳) مبارک آیت کې راغي دي

«لا تکلف نفس إلا وسعها »

ژباړه : (زور نشی کولی په هیڅ نفس(انسان) باندې مگر په اندازه د توان د هغه...»

دالمائدې د سورې په (۳۲) مبارک آیت شریف کې راغلي دي

«... أنه من قتل نفسا بغیر نفس ...».

ژباړه : (...چې وژني هر څوک یو نفس (انسان) په عوض [بدل]د بل نفس...)

دشمس د سورې په (۱۰-۷) مبارکو آیتونو کې راغلي دي.

«ونفس وما سواها فألهمها فجورها وتقواها قد أفلح من زکاها »

ژباړه :(قسم دی) په نفس (انسان) او هغه چې برابر کړی دی او ښوولي یې ده په زړه دده کې بدي او نیکي)

و ژغوره شو هغه چې پاک یې وساته خپل نفس (زړه)

دآل عمران د سورې په (۳۰) مبارک آیت کې راغلي دي

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

«یوم تجد کل نفس ما عملت ...»

ژباړه: (او وویریږئ) له هغې ورځې چې مومې به هر نفس (انسان) هر څه چې کړي وي)

د الانعام دسورې ۱۵۱ مبارک آیت کې راغلي دي
...ولا تقتلوا النفس التي حرم الله إلا بالحق ...

ژباړه : (...او مه وژنئ تاسو نفس (انسان) هغه چې حرام کړی دی الله مګر په حقه سره...)

۳- د زړه (ماغزه) په مانا

کله چې وایو ستا په زړه کې څه دي یاني ستا په ماغزه کې څه دي

الاسراء د سورې (۲۵) مبارک آیت کې راغلي دي

«ربکم أعلم بما في نفوسکم ...»

(رب ستا عالم دی په هغه څه چې په نفسونو (زړونو) ستاسو کې دي)

(الرعدد سورې په (۱۱) مبارک آیت کې راغلي دي

« إن الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بأنفسهم »

ژباړه : (بیشکه الله نه بدلوي حالت د هیڅ کام تر څو هغوی بدل نه کړي حالت د نفسونو (زړونو) خپلو)

د ق د سورې په (۱۶) مبارک آیت کې راغلي دي:

«ولقد خلقنا الإنسان ونعلم ما توسوس به نفسه »

ژباړه:(په تحقیق موږ پیدا کړی انسان موږ پوهیږو په هغه څه چې وسوسه اچوي په نفس(زړه) کې دده)

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د یوسف د سورې په (۷۷)مبارک آیت کې راغلي دي

«من قبل فأسرها یوسف في نفسه»

ژباړه :(پټه وساتله دا (خبره) یوسف په نفس (زړه) خپل کښې)

الکهف د سورې په (۲۸)مبارک آیت کې راغلي دي

«واصبر نفسك مع الذین یدعون ربهم»

ژباړه:(او صبر کړه نفس «زړه) خپل له هغو کسانو سره چې عبادت کوي د رب خپل»

۴ـ د غوښتنې، تمې او لالچ په مانا

دالقیامة د سورې په(۲) مبارک آیت کې راغلي دي

«ولا أقسم بالنفس اللوامة»

او قسم خورم زه په نفس تمه (ملامت کوونکی)

دیوسف د سورې په (۵۳) مبارک آیت کې راغلي دي:

«وما أبرئ نفسي إن النفس لأمارة بالسوء ...»

«او زه نه پاکوم نفس (تمه)خپل بیشکه نفس (لالچ) خامخامر کوي په بدي»

د یوسف د سورې په (۵۳) مبارک آیت کې «نفس اماره» بیان شوی دی او د القیامه په دویم مبارک آیت کې «نفس لوامه» ذکر شوی دی او د الفجر د سورې په (۲۷) مبارک آیت کې «نفس مطمینه» ذکر شوی دی .

هرنفس په سبب د هغه څه چې کړی یي وي داسي ډلبندي شوی دی:

الف ـ مطمینه: هغه انسان چې دشریعت پیروي کوي

ب-اماره: هغه انسان چې په دینوی خوندونو اخته وي

www.tanzona.com

ج-لوامه : هغه اانسان چې لومړی په شهوت اخته وي بیا دین ته مخه وکړی

۵- ژوندی جسم

دا چې نفس مړ کیږي یاني له بدنه وځي او له منځه ځي په قرانکریم کې داسي راغلي دي :

(آل عمران د سورى (۱۸۵ مبارک آیت کې راغلي دي

«کل نفس ذائقة الموت...»

ژباړه : (هر نفس(ژوندی جسم) ځکونکی د مړینې دی

۶- ختا ایستل او غولول

د یوسف د سورې ۲۳ مبارک آیت کې راغي دي

«وراودته التي هو في بیتها عن نفسه ...»

ژباړه:(هغې و غوښتل وغولوی هغه چې په کور کې يې و (یوسف) دپاره د نفس (غولولو)دده

د یوسف د سورې په (۲۶) مبارک آیت کې راغي دي:

«قال هي راودتني عن نفسي»

ژباړه:(ویل هغې چل ول کړی دی له ما سره دختا ایستلو زما)

۷- جنس

اشورى د سورې په (۱۱) په مبارک آیت کې راغلي دي

«جعل لکم من أنفسکم أزواجا»

ژباړه:(پیدا کړې ده (الله) ستاسو له نفسونو (جنسونو) څخه ستاسي جوړې

www.tanzona.com

۸- ځان

الاعراف د سورې په (۱۸۹) مبارک آیت کې راغلي دي

«هو الذي خلقكم من نفس واحدة وجعل منها زوجها ...»

ژباړه: (هم دغه(الله) هغه ذات دی چې پیدا کړي یې یي تاسي له نفس (ځان) یوه څخه او پیدا کړی یې ده له دې نفس څخه ښځه دده...)

دالانعام د سورې په (۹۸) مبارک آیت کې راغلي دي.

«وهو الذي أنشأكم من نفس واحدة ...»

ژباړه:(او دغه (الله) هغه ذات دی چې پیدا کړي یې یي تاسي له نفس (ځان)یوه څخه)

الکهف د سورې په (۶)مبارک آیت کې راغلي دي.

«فلعلك باخع نفسك...»

ژباړه : (نو ښايي چې ته قتل کوې نفس (ځان) خپل...)

السجده د سورې (۲۷) مبارک آیت کې راغلي دي

«فنخرج به زرعا تأكل منه أنعامهم وأنفسهم»

ژباړه : (چې خوري له دغه کښت څخه چارپایان او نفسونه (ځانونه) ددوی)

دیونس د سورې په (۵۴) مبارک آیت کې راغلي دي: «ولو أن لكل نفس ظلمت ما في الأرض »

ژباړه: (او که بیشکه دپاره د هر نفس چې ظلم یې کړي وي(پر ځان) هغه چې دی پر مځکه...»

Copyright: www.tanzona.com

اسلام او نفس

خدای (ج) تولِه انسانان د توحيدي فطرت په اساس پيدا کړي دي او دښو اوبدوا تشخيص يې تولو ته الهام کړی دی چې دې تشخيص ته علماو نفس ويلی دی . نفس دانسان غير مادي برخه جوړوي چې هغه د ژوندي جسم ننګيرنې، غوښتنې ،حسد ،کينه، بغض، دوستي ،نيکي، بدي او داسي نور دي

ياني نفس د ژوند يا وېښياري بڅرکي دي چې دانسان تولِه ننګيرني په بر کې نيسي.

يا په بله مانا حسي معرفت يا حسي پوهني ته نفس وايي چې عموما په ژوندي جسم کې بيا په موجود يا انسان کې بيا په زړه او ماغزو کې تول حسي پوهنه (هڅونه, مينه, علاقه، غوښتنه ، حسد ...)په بر کې نيسي.

الله (ج) د خپل کلي قانون په اساس نفس پاکو خلکو ته دوه چنده اجر ورکوي نو هر څوک چې صادق وي ډير اجر ګټي ،تر هغه ځايه چې د ځينو اجر د« روح القدس» په ډول کيږي هغوی ته ملايکې رااستوی او وحی ورته کوي او هغوی يې د جنت لپاره لاربښوونکی کړي وي.

دالزخرف د سورې په (۱۴) مبارک آيت کې راغلي دي

« پيغمبر(ص) فرمايي «أعدی عدوک نفسک التی بين جنبيک»

تر تولو ستا دښمن ستا نفس دی چې په تا کې ځای لري.

په بل حديث شريف کې راغلی دی چې يو صحابي له پيغمبر(ص) څخه وپوښتل:

دحق بريالی لاره څه ده؟

پيغمبر(ص)ځواب ورکړ : د نفس سره مخالفت.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

بيا يې وپوښتل:

د حق د رضا د لاس ته راوړلو لاره څه ده ؟

پيغمبر (ص) ځواب ورکړ : د نفس ناخوښي.

همداسې هغه نورې پوښتنې وکړې:

- حق ته د رسيدو لاره کومه ده ؟

- له نفسه ليري والي.

- د حق دپيروي لاره کومه ده ؟

- د نفس نافرماني.

- هغه لاره چې موږ د حق په ياد وساتي کومه ده؟

- د نفس هيرول.

- حق ته د نژدې کيدولو لاره کومه ده ؟.

- له نفسه ليروالي.

- له حق سره د خوی نيولو لاره کومه ده ؟

- له نفسه بيزاري.

- دا شيان څنګه لاس ته راوړای شو؟

- د خدا(ج) مرسته د نفس په مقابل کې؟

یانی نفس او هوا غوښتنې انسان د بدو کارو خواته کشوي.

المجادله د سورې په (۲۲) مبارک آيت کې راغلي دي.

«...أولئك كتب في قلوبهم الإيمان وأيدهم بروح منه...»

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

ژباړه : (هغوی هغه کسان دي چې د هغو پر زړه ليکل شوی دي. ايمان او غبنتلي کړی مې دي په روح خپل)

ايمان په روح غبنتلي کولو مانا ده په علم غبنتلي کول نو د روح يوه مانا علم دی

روح دوه مظهر ه لري

۱-مطلقه روح (علم)

۲- مقيده روح (علم)

مطلقه روح د الله (ج) هغه مخلوقات لري چې مقام يي تر ملايکو لوړدی لکه جبرييل (ع)

اومقيده روح د مطلقي روح وړانګې دي چې په ملايکو او انسانانو او نورو محدودو قالبو کې تجلي کوي.

روح انسان ته واک ، ، هستونه او پنځونه ورکوي، روح د پيغمبرانو د وړاندوينو عامل دی، وحی د الهام لامل ګرځي، د خوب مانا، سمې لاري ته لاربسوونه، کشف او شهود، غيبي خبرونه او معنوي تطهير، د ژوو سره خبری کول، باد په تصرف کې راوستل، ديبان او پيريان مطيع کول او داسې نور تولي د علم له رويه چې هم هغه د روح يوه وړانګه ده کيږي چې خدای هر چا ته چې غوښتني وي دا دعلم يا د روح وړانګي وربانديِ تجلي کوي.

روح لکه علم يو معنوي جوهر دی .

الطلاق د سورى (۱۲) مبارک آيت کې راغلي دي:

«...وأن الله قد أحاط بكل شيء علما »

ژباړه:(... دخدای علم په هر شی احاطه لري»

www.tanzona.com

د نور دسورې (۳۵) مبارک آیت کې راغلي دي:

«الله نور السماوات والأرض»

ژباړه : (الله نور دآ سمانونو او مځکې دی)

نو علم د روح وړانګې دي، چې د انسانانو پر ماغزو باندې ځلیږي او دا د خدای او بنده تر منځ اړیکې جوړوي او بنده په هغه خدای او ځان پيژني، خدای دا وړانګې په هر چا چې يې زړه وغواړي ځلوي. لکه يوسف (ع) ته يې د خوب د مانا علم ، سليمان (ع) ته يې د ژوو سره د خبرو علم، عیسی(ع) ته يې د مړو د ژوندی کیدو علم ورکړی وو

کله چې الله(ج) په آدم (ع) په جسد کې پوه کړه او ملايکو ته يې وويل هغه ته سجده وکړئ ټولو ملايکو هغه ته سجده وکړه مګر ابليس.

ځکه خدای هغه ته د روح په پو سره علم ورکړ چې هغه ملايکو ته د ټولو شيانو نومونه وويل نو هر علم دروح يو وړانګه ده(خدای ښه پوهيږي).

الشوری د سورې په (۵۲) مبارک آيت کې راغلي دي:

«وكذلك أوحينا إليك روحا من أمرنا ما كنت تدري ما الكتاب ولا الإيمان ولكن جعلناه نورا نهدي به من نشاء من عبادنا ...»

ژباړه : همدا ډول مو تا ته هم په خپل فرمان وحی کړه روح، تر هغه دمخه ته نه پوهيدې چې کتاب او ايمان څه شی دی موږ هغه نور(روښنايي) کړه په هغه هر څوک چې وغواړو هغه هدايت وي...»

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

دانسان د اعمالو ليکنه

الاسرا د سورې په (١٣)مبارک آيت کې راغلي دي:

«وكل إنسان ألزمناه طائره في عنقه ونخرج له يوم القيامة كتابا يلقاه منشورا

اقرأ كتابك كفى بنفسك اليوم عليك حسيبا»

ژباړه :(د هر انسان عمل نامه د هغه په څټ کې ده د قيامت په ورځ به هغه ومخکې ته پرانيستي ووينې ووايه :د کتاب کافی دی نن خپله خپل حساب وکړه»

عملنامه د ملايکو لخوا ليکل کيږي چې دانسان په څټ يا اوږو کې ځای لري چې د کرام الکاتبين په نامه راغلي دي هر انسان په قيامت کې خپله علمنامه خپله وينې حاجت بل سند ته نشته .

د ق د سورې په(١۶-١٧)مبارک آيت کې راغلي دي:

«ولقد خلقنا الإنسان ونعلم ما توسوس به نفسه ونحن أقرب إليه من حبل الوريد

إذ يتلقى المتلقيان عن اليمين وعن الشمال قعيد»

ژباړه : (موږ انسان پيدا کړ او د هغه د نفس په وسوسو پوهيږو او موږ هغه ته د هغه د زړه د رګ نژدې يوپه ياد کړی چې هغه وخت چې دوې ملايکې راسته او چپه چې د انسان چوپړ کوي او دهغه کړه ليکي)

ياني کرام الکاتبين دوې ملکې د هر انسان يوه پرچپه او بله په راسته اوږه ناستې دي او دانسان ټوله کړه ليکي چې دې کتاب ته عمل نامه ويل شوې ده. دا ملايکې انسان ته د زړه تر رګه لا نژدې دي ياني مغزو (انسان) ته تر زړه تررګه دا ملايکې نژدې دي

www.tanzona.com

» نو ځکه نفس ته معنوي انسان هم ویل شوی دی دالرعد د سورې په (۴۲) مبارک آیت کې راغلي دي:

«یعلم ما تکسب کل نفس »

ژباړه:(مالوم دی الله ته هر هغه کار چې کوي یې هر نفس) هر هغه څه چې انسان کوي هغه خدای ته مالوم دي).

دطه د سورې په (۱۵)مبارک آیت کې راغلي دي

«لتجزی کل نفس بما تسعی»

ژباړه :(هر نفس ته د هغه څه چې یې کړي وي جزاورکول کیږي)

که چا بد کړي وي د خپل نفس لپاره یې کړي دي که چا بد کړي وي د خپل نفس لپاره یې کړې دي ددې مالومیږي چې حساب او کتاب له نفس سره کیږي

او همدا نفس به د خپلو کړو د عذاب په لیدو پښیمانه شي.

ابراهیم د سورې په (۲۲) مبارک آیت کې راغلي دي

«ولوموا أنفسکم »

ژباړه :(ملامت کړئ نفسونه خپل)

الانعام د سورې په (۱۶۴) مبارک آیت کې راغلي دي :

«... ولا تکسب کل نفس إلا علیها ولا تزر وازرة وزر أخرى ...»

ژباړه: (...اونه کوي (بدی) هیڅ یو نفس مګر (ضرر یې دی) دده پر ذمه او اچولی نشي هیڅ ګنهکاره نفس خپله ګناه پر بل نفس (بلکې هر نفس خپل بار وړي)...)

له دې مبارکو آیتونو څخه مالومیږي چې په اخیرت کې هر انسان د خپل نفس شاهد دی او هرڅه چې د چا نفس کړي وي د هغه جزا ویني.

www.tanzona.com

د یاسین د سورې په (۶۵) مبارک آیت کې راغلي دي

اليوم نختم على أفواههم وتكلمنا أيديهم وتشهد أرجلهم بما كانوا يكسبون

ژباړه:(نن يي پر خولو مهر لګوو، لاسونه يي زموږ سره خبرې کوي او پښې يې او پر هغو کارونه يې چې کړي دي شهادت ورکوي)

الاعراف د سورې(۷ مبارک)آیت کې راغلي دي

«فلنقصن عليهم بعلم وما كنا غائبين»

ژباړه : (نو خامخا بيا ن به کړو موږ دوی ته (احوال) په علم سره نه يو موږ غايبان)(

ياني دا تړوله ستاسو کړه په علم سره تاسوته په اخيريت کې ښوول کيږي چې قناعت پرې وکړي .دا ټوله ښه اوبدکړه د کرام الکاتبين لخوا لکه په يو چيف کې ثبت کيږي چې په اخيرت کې به دا چيف نفس ته د هغه د ژوند ټوله کړه وښيي او خپل لاسونه او پښې به يې شاهدي پر ورکوي.(خدای ښه پوهيږي)

خپله نفس په خپلوکړو شاهد ی ورکوي او پر هر امت بيا د هغو نبي شاهد دی .

الاعراف دسورې په (۳۷) مبارک آیت کې راغلي دي

«...وشهدوا على أنفسهم...»

ژباړه : (شاهدي ورکوي په دوی ددوی خپله نفسونو)

دبنی اسراییل د سورې په (۱۴) مبارک آیت کې راغلي دي

«اقرأ كتابك كفى بنفسك اليوم عليك حسيبا»

ژباړه : (ولوله کتاب بس دی همدا نفس ستا نن ورځ پر تا باندي حساب کوونکی)

ياني هم همدا نفس په تا شاهدي ورکوي

د النحل د سورې په (۱۱۱)مبارک آیت کې راغلي دي:

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

«يوم تأتي كل نفس تجادل عن نفسها وتوفى كل نفس ما عملت وهم لا يظلمون»

ژباړه : (هغه ورځ چې رابه شي هر يو نفس چې جګړه به کوی لپاره د نفس خپل او پوره به ورکړ شي هر نفس ته(جزا) د هغه عمل چې کړي يې دي)

د هغې دنيا شاهد پر نفس همدا خپله انسان دی ، نفس د خپل دنيوي کړو په بنياد يا په دوزخ يا جنت يا برزخ کې تراخيرت پوري (د انسان ژوندی کيدو) سره د هغه سره يو ځای کيږي .

الشمس د سورې (۷-۸)مبارکو ايتونو کې راغلي دي

«ونفس وما سواها فألهمها فجورها وتقواها »

ژباړه :(قسم په نفس او هغه چا چې هغه منظم کړی

بيا يې شر او خير هغه ته الهام کړی دی) ياني نفس ته خير او شر دواړه مالوم دي.

د الزمر د سورې په (۴۲)مبارک آيت کې راغلي دي

«الله يتوفى الأنفس حين موتها والتي لم تمت في منامها فيمسك التي قضى عليها الموت ويرسل الأخرى إلى أجل مسمى إن في ذلك لآيات لقوم يتفكرون»

ژباړه :(تحويل اخلی الله نفسونه په وخت د مرينې ددوی او هغه چې په خوب کې وي، راليږي هغه (ويده ته نفس) او چې حکم د مرينې پر شوي وي ساتي(نفس) د هغه تر معيني نيتې پورې بيشکه په دغه کې دلايل د قدرت دي دپاره د هغه کام چې سوچ کوي)

له ابن عباس (رض) څخه نقل دی چې هغه ويل :د ژوندو او مړو روحونه په خوب کې د يو بل سره ويني او د يو بل پوښتني کوي. بيا خدای (ج) د مړو روحونه ساتي او ويده شوو روحونه دهغو بدنونو ته راستون وی».[الروح:ص۵ و۲۰]

علامه ابن قيم رحمة الله عليه وايي: د مړو او ژوندو د روحونو ملاقات ددې نښه ده

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

چې دژوندي خلکو روح په خوب کې د مړو د روح سره ویني او له هغو څخه مالومات راغونډوي او مړي هغو ته هغه مالومات ورکوي چې ژوندي ترې خبر نه دي .

(« الروح» ص:۲۱)

Copyright: www.tanzona.com

نفس او زمان

نفس د خوب او مريني په وخت کې پورته آسمان ته خيژي نو نفس هلته د هغه ځای د شرايطو ، وخت او زمان تابع کيږي پر هغو ډير وخت نه تيريږي ځکه د هغه ځای يوورځ زموږ زر کاله ده.

د الحج د سورې په (۴۷) مبارک آيت کې راغلي دي:

«...وإن يوما عند ربك كألف سنة مما تعدون»

ژباړه : (...يوه ورځ ستا پروردګار ته لکه زر کاله ده چې تاسو يې شمېرئ)

د البقرې د سورې په (۲۵۹)مبارک آيت کې راغلي دي:

«قال لبثت يوما أو بعض يوم قال بل لبثت مائة عام فانظر إلى طعامك وشرابك لم يتسنه»

ژباړه :(وويل: څومره تاځنډ کړی دی (دلته)؟

وويل (عزيز): ځنډ مې کړی دی يوه ورځ يا يوه برخه د ورځې.

وويل (الله): بلکې ځنډ کړی دی تا سل کاله)

دا د حضرت عزيز (ع) نکل و چې د بخت نصر (کافر پاچا) په وخت کې اوسيده کله چې هغه له يو وران شوی ښار څخه تيريدی د هغه په زړه کې وګرځيدل چې ددې ښار خلک خو ټوله مره شوي دي هغه به خدای تعالی څنګه بيرته را ژوندي کوي او دا ښار به څوک آبادوي ؟؟؟

د خدای تعالی په امر عزير مړ شو اوسل کاله همداسې مړ پاته و چې بيرته را ژوندی شو هغه وليدل چې هغه وران ښار بل پاچا ودان کړی دی(وايي داښار بيت المقدس و)

www.tanzona.com

نو د هغه په نفس چې پورته آسمان ته تللی و ډیر لږ وخت تیر شوی و مګر دده په جسد سل کاله تیر شوې وه .

د المومنون د سورې په (۱۱۳)کې راغلي دي :

«قالوا لبثنا یوما أو بعض یوم فاسأل العادین»

ژباړه : (نو وبه وایي (کفار) څنډ مو کړی دی یو ه ورځ یا یوه برخه د ورځې)

یاني خلکو ته د دنیا ژوند یوه ورځ ښکاري نو داسې ښکاري د آسمان د حساب په اساس په مځکه کې ژوند ډیر لږ او خسیس دی.

شاید دا چې د دنیا ژوند ته ډیر لږ ویل شوی دی او د قیامت راتګ تر سترګو دبانو نژدې ویل شوي دي دابه د آسمان د زمان په حساب وي چې یوه ورځ یې زموږ یا د مځکې په حساب زر کاله کیږي (خدای ښه پوهیږي)

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

د روح سرچینه

د خدای امر:

خدای (ج) فرمايي: د روح مبدا د خدای فرمان دی لکه لمر چې د خدای (ج) په فرمان پر ټولو شیانو روښنايي کوي دقران کريم له نظره روح د عالم په وجود کې موقعيت لري اود هغه اغېزې او خاصيتونه ښکاره ، ډير بديع او عجيب دي مګر انسانان د هغه بې خبره دي.

ځيني علما وايي د روح کلمه د ژوند سرچينه ده چې ځان يا سا لرونکي په هغه سره توانيږي ارادي کارونه وکړي .

له روح څخه موخه دلته هغه ناطقه نفس دی چې د هر انسان په جسم کې وجود لري او د هغه وجود د خدای لخوا په هغه ترلی دی لکه ،چې د يس د سورې په(۸۲) مبارک آيت کې راغلي دي

"..انما أمره إذا أراد شيئا أن يقول له كن فيكون"

ژباړه :(بيشکه همدا خبره ده چې امر د الله هر کله چې اراده وفرمايي د يو شی دا دی چې وفرمايي هغه ته چې شه نو (جوړ) شي

داعراف د سورې په (۵۴) مبارک آيت کې راغلي دي ،چې پيدايښت او امر دالله (ج) کار دی

"...الا له الخلق و الأمر...".

ژباړه : (خاص) الله لره دی پيدا کول او امر

دمؤمنون د سورې په(۱۲-۱۴) مبارکو آيتونوکې راغلي دی:

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د خدای (ج) امرياني د هستي ايجاد دی، چې د خدای لخوا په روح ترلی دی او دا موجود په خدای (ج)ترلی او د هغه په امر پیدا شوی دی چې بل علل او اسباب نه لري.

د خلقت په پيل کې آدم ذکر شوی چې د هغه اړيکې له خاورو سره وې چې خاوره يو اسباب بيان شوی دی بيا د هغه وجود بيله دکوم شی سره د اړيکې لرلو پرته د «کن» ياني شه! امر ذکر شوی دی.

دلته خلقت په تدريج او ورو ورو بشپړ شوی دی خو د روح پو کول غير تدريجي آنی صورت نيولی دی روح د خدای (ج) امر دی او امر يوازې د خدای (ج) لخوا دی ياني روح د خدای کار دی نو ځکه په قران کې روح ته د خدای(ج) نسبت ورکړ شوی دی . روح هغه ټوله مالومات دی چې له انسان سره په ژوند کې مرسته کوي.

دا چې د روح منشا د خدای فرمان دی هغه لکه د لمر رڼا چې ټولو ته روښنايي ورکوی ټولو ته يې ګټې رسيږي که د خدای فرمان (روح) نه وای دا دنيا به په دې ډول نه وه.

خدای تعالی عالم دی دا د« فيکون» د علم امريوازې د خدای لخوا کيږي چې دلته د يو په ډول راغلی دی چې ادم (ع) ته يې له خپل علمه څه ورکړه چې دا علم په ارثي ډول ټولو انسانانو ته ورکړ شوی دی اوبيا عيسی(ع) ته چې د هغه پيداښنت بل ډول د همدا علم په امر پيدا شو

- خدای (ج)

پاک خدای په ځينو مبارکوآيتو کې په انسان کې روح خپله ګڼلې ده او دا د خدای (ج) ډالی انسان ته ده لکه چې د آدم (ع) د خلقت په هکله دحجر د سورې(٢٩) مبارک آيت کې داسې راغلی دي.

"فإذا سويته و نفخت فيه من روحی...»

ژباړه : (نو کله چې برابر مې کړ دغه (انسان) او پو مي کړه په ده کښې له روح خپله).

www.tanzona.com

دسجدې د سورې په(۹)مبارک آیت کې راغلي دي:

«ثم سواه ونفخ فيه من روحه ...»

ژباړه:(بیا یې برابر کړ(قالب د) هغه او پو کړ په دغه کښی له روح خپله)

له دې مبارکو آیتونو څخه مالومیږي، چې د بشر خلقت په دو شیانو یو جسد(دغوښې، وینې او هډوکو) اوبل د روح(ناطقه نفس) څخه جوړ شوی دی.

دا چې خدای تعالی روح د ځان بللي ده یاني دا روح ډیره شریفه ده چې له علوي اوقدسي عالم څخه په بدن کې پو (پف)شوې ده.

په دې دواړو اخیرو مبارکوآیتونو کې چې دانسان د روح په هکله دی د «من» کلمه راغلي ده یاني د پیدایښت سرچینه د خدای (ج) لخوا ده او ددې ایجاد نوم یې «نفخ» یاني پو کول ایښي دی.

- جنین

«ولقد خلقنا الإنسان من سلالة ...»

ژباړه : (په تحقیق پیدا کړی موږ انسان له خالصو ختو نه بیا کیښوده موږ دغه (نطفه) په یو ټینګ ځای کې بیا وګرځوله دا نطفه توټه د وینو بیا وګرځوله هغه یوه وړه بوټۍ دغوښو بیا وګرځوله هغه موږ هډوکی بیا ور واغوستل هغه ته غوښه بیا می پیداکړ دی په پیدایښت بل ،نو ډیر لوی دی شان د الله چې ډیر ښه پیدا کوونکی دی)

په دې مبارک آیت شریف کې لیدل کیږي، چې قران کریم د روح د پدیدې پیدایښت د یومتفاوت کیفیتي عنوان د پخواني پړاوو سره را پیژندلی دی یاني جنین ژوندی دی او وده کوي او هر وخت چې یې وده تکمیله شوه او د زړه جوړښت یې بشپړ شو نو په دربی(ضربان)پیل کوي چې د بدن غړي بشپړ شی بیا د روح یا نفس سکالو رامنځ ته کیږي چې دا امری کیفیت تعبیر شوی دی.

www.tanzona.com

عبدالله بن مسعود روایت کوی چې رسول الله (ص) وفرمایل: روح د امبریو (جنین)ځلوېښت ورځ وروسته د بلاربیدو یا حمل اخیستلو هغه ته ننوځي یانی چې جنین ژوندی وي یاني ژوند په روح اړه نه لري.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دروح موقعیت

روح د قران له نظره د وجود په عالم کې داسي یو موقعیت لري چې یوازې یې اغیزې او خواصونه په دې نړی کې لیدل کیږي چې ډیر بدیع او عجیب دي

دروح یو کول د قرانکریم په څلورو ځایو کې راغلي دي(سوره حجر آیت(۲۹) «په سخا شوی ختی (بشر) کې یو کول»، سوره انبیا آیت(۹۱) «یو کړ په مریمی کې»، سوره ص آیت(۷۲) « د ختو جوړ شوی بشر کې» او سوره تحریم آیت(۱۲)« په مریم کې». داروح یو کول د لومړی انسان ادم (ع) په جسم کې بیا دعیسی (ع)په مور کې پوشوې ده.

العمران د سوری په ۵۹ مبارک آیت کې راغلي دي

«إن مثل عیسی عند الله کمثل آدم خلقه من تراب ثم قال له کن فیکون»

ژباړه : (بیشکه مثل د عیسی په نزد د الله په شان د مثل د آدم دی چې الله جوړ کړ هغه له خاورو څخه بیا یې وویل ده (ادم) ته شه نو شو)

روح یوازې انسان ته ځانګړي ده چې دانسانانو د خدای خلیفه کېدل له همدی روح یا دخدایي علمه له بابته دی کله چې خدای خپله روح په ادم کې پوکړه بیا یې ملایکو او شیطان ته وویل هغه ته سجده وکړئ.

د روح پوهانو په اند روح په روحي علوي قلمرو کې په رحم کې جوړ شوی دی هر چیري چې ورته اړتیا وي د هویت او پیغام په تغیرولو ظاهریږي او فزیکي قلمرو ته د دندې لپاره لیږل کیږي او په یو جسم ننوځي.

روح یو روحي بدن دی چې په انسان کې هیجان او هوښیاري لامل کیږي هغه په وینو او زړه کې ځای لري.

www.tanzona.com

دقیامت د حساب او کتاب ځای

دالروم د سورې په (۲۵) مبارک آیت کې راغلي دي.

«ومن آياته أن تقوم السماء والأرض بأمره ثم إذا دعاكم دعوة من الأرض إذا أنتم تخرجون»

ژباړه:(د هغه نښه دا ده چې مځکه او اسمان ولاړ دی (په هوا کې) د خدای په امر او بیا به (په قیامت کې) تاسو له مځکې را غواړي نابېره به ټوله له مځکې ووځي)

داچې مځکه او آسمان په هوا کې ده او محشر هم په دې مځکې کې نه دی. په قیامت کې ټوله انسانان له مځکې څخه دمحشر ځای ته ځي چې د هغه ځای وخت ، زمان اوشرایط له مځکې سره توپیر لري.

هلته له مځکې ورغلی نفسی حجرو څخه د هغه ځای له شرایطو سره سم دځواني په سن بیرته مړه شوی انسانان ژوندي کیږي او له نفس سره په یو ځای والی سره انسانان به یو بل سره وپیژني(خدای ښه پوهیږي)

په قیامت کې نفسونه له بدن سره یو ځای یاجوړه کیږي او بیا د قیامت دنیا ته ځي

ځکه د قیامت دنیا دامځکه نه ده هلته بله مځکه ده . د ابراهیم د سورې په (۴۸) مبارک آیت کې راغلي دي:

«يوم تبدل الأرض غير الأرض والسماوات وبرزوا لله الواحد القهار»

ژباړه : (دهغه ورځ مځکه په بله مځکه او آسمانونه (په نورو آسمانونو) بدلیږي.

او هغوی د قهار خدای حضور ته حاضریږي»

یاني د قیامت مځکه دا مځکه نه ده

www.tanzona.com

دا د قیامت مځکه بله ده نو دهغه آسمانونه هم بل دي.

ق دسورې په (۲۱) مبارک آیت کې راغلي دي:

«وجاءت كل نفس معها سائق وشهيد»

ژباړه:(هر نفس محشر ته ځي د حرکت ورکونکی او شاهد سره)

دا انسانی حجره د نفس او عملنامی سره له يو حرکت ورکونکي سره محشر ته ځي یانې يو حرکت کوونکی ځواک په کار دی چې دا نفسونه بل دنيا ته بوځي چې هغه ملايکې دی .

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دخدای خلیفه

البقره د سورې په (۳۰) مبارک آیت کې راغلي دي

«وإذ قال ربك للملائكة إني جاعل في الأرض خليفة...»

ژباړه : (هغه وخت چې الله ملایکو ته وویل زه پر مځکه خلیفه ټاکم...)

په دې مځکه کې انسان اختیار لرونکی دی او هر څه د هغه په اختیار کې ورکړ شوي دي نوځکه انسان په اصلي پاچاهي کې محشر کیږي.

د البقرى د سورې په« ۳۰ »مبارک آیت کې راغلي دي

«وإذ قال ربك للملائكة إني جاعل في الأرض خليفة»

ژباړه (:هغه وخت چې وویل ستا رب ملایکو ته بیشکه زه ګرځوونکی یم په مځکه کښې یو خلیفه)

همدا د خدای (ج) روح انسان دمادي شیانو(موټرو الوتکه او تخنیکی شیانو) خالق کړی دی چې دا کمال په نورو حیواناتو کې نشته همدا د ساینس وده له همدې روح له برکته ده.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

مړینه

جیمس آرترفندی لای چې لس کاله یې په روح څېړنه کړې ده وایي: مړینه یوډېر ساده عمل دی لکه وېښ چې ویده شي یا له خوبه څوک ویښ شي دا اثیري جسم د فزیکي جسم چې د عقل حامل دی ځای ناستي کېږي.

د مړینې لپاره په قرانکریم کې د «توفی» ویی راغلی چې هغه له « وفی» څخه اخیستل شوی دی یاني وفا او استیفا چې مانا یې تحویل اخیستل دی نو دتوفی مانا تحویل اخیستل ده.

الزمر دسورې په (۴۲)مبارک آیت کې راغلي دي

«الله یتوفی الأنفس حین موتها »

ژباړه:خدای نفسونه تحویل اخلي د مړینې په وخت کې.

د قبض د توفی سره یو ه مانا لري ځکه په یو آیت کې خوب او مړینه په یو ردیف کې راغلي دي.

دالانعام دسورې په (۶۰) آیت شریف کې راغلي دي

«وهو الذي یتوفاکم باللیل ویعلم ما جرحتم بالنهار ثم یبعثکم فیه لیقضی أجل مسمی ثم إلیه مرجعکم ثم ینبئکم بما کنتم تعملون »

ژباړه: هغه چې تحویل وي ستاسو (نفس) دشپې ، او هرڅه چې د ورځې کوی خبر دی، او بیا بیا راویبنوي تاسو په هغه ځای کې چې ضرور وي تر مقرر شوي وخت پورې راورسیږي بیا ستاسو بیرته تګ هغه ته دی، بیا تاسو له هغه څه چې کړي خبروي.

د قران کریم د مبارکو آیتونو له رویه د نفس تحویل د مړینې لامل ګرځي.

Copyright: www.tanzona.com

د الانعام د سورې په (۶۱) مبارک آیت کې راغلي دي

حفظة حتى إذا جاء أحدكم الموت توفته رسلنا وهم لا يفرطون

ژباړه:(تر هغه موساتي چې یو ستاسو ته د مړینې وخت راشي زما ملایکې د هغه ځان اخلي غفلت نه کوي)

د ملک د سورې(۲)مبارک آیت کې راغلي دي

الذي خلق الموت والحياة ...

ژباړه:هغه چا چې مړینه او ژوند پیدا کړی دی

دا امر وجودي دی نه عدمي

د غافر دسورې(۷۷)آیت کې راغلي دي :

«فإلينا يرجعون »

ژباړه: هغوی موږ ته راځي.

نو مړینه پای نه دی پیل دی له مځکې څخه تګ او جنت ته ورتګ دی .توله شیان بیله خدایه مړه کیږي.

سوره رحمن دسورې (۲۶) آیت شریف کې راغلي دي

«كل من عليها فان »

ژباړه: ټوله خلک چې پر (مځکه) دي فاني کیږي

موږ اوتاسو هر ورځ د دوستانو د مړینې سیلانیان یو او دا چرت وهو هغوی چیرې ځي.

التکویر د سورې(۲۶) آیت شریف راغلي دي

فأين تذهبون

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

ژباړه : نوچیرې ځي؟

داچې هر ژوندی د خپل طبیعت په اساس ژوند غواړي او له مړینې تښتي هغه چې له مړینې څخه نه ویرېږي ډیر خوږ ژوند لري لکه هغه متل چې وایي: مړشه مخکې له دې څخه چې دي مړ کړي

الواقعه د سورې په(۹۴-۸۳)مبارکو آیتونو کې راغلي دي

«فلولا إذا بلغت الحلقوم.وأنتم حينئذ تنظرون .ونحن أقرب إليه منكم ولكن لا تبصرو.فلولا إن كنتم غير مدينين. ترجعونها إن كنتم صادقين .فأما إن كان من المقربين .فروح وريحان وجنة نعيم .وأما إن كان من أصحاب اليمين .فسلام لك من أصحاب اليمين.فنزل من حميم .وتصلية جحيم»

ژباړه (نو تاسو ولې (مداخله نه کوئ) هغه وخت (چې د مړي سړي سا)ستوني ته ورسیږي او تاسو(ناست) یاست هغه ته ګوری. په دې حال کې هغه(ملایکې) ویني. اولیکن موږ هغه ته تر تاسو نژدې یو . تاسوموږ نه وینی. تاسو ته د هغه راګرځول ګناه نه لري نو هغه راوګرځوئ که رښتیا وایاست. نو که هغه له مقربانو څخه وي په روح ، ریحان او د نعمتو ډک جنت کې به وي که له اصحاف یمین څخه وي (هغه ته ویل کیږی)سلام پرتا ستا د دوستانو چې د اصحاف یمین دي مګر هغه چې له انکار کوونکو څخه وي د دوزخ جوش اوبه هغو ته ښه راغلاست وایي او د هغو ځای د دوزخ اور دی)

کله چې نفس ستونی ته ورسي یاني د ستوني څخه مخکې واقعي مړینه نه ده لکه د کوما یو حالت دی هغه لا په دې دنیا کې دی .کیدای شي هغه راوګرځي

د هرو مرویو علمي راز دی چې په طب او ساینس سره کیدای شي هغه بیرته ژوندی شي نو کله چې نفس له مری تیر شو بیا یې ګرځول امکان نه لري.

نو مری ته د نفس د رسیدو مخکې هغه سړی بله دنیا ویني، خپل اعمال ویني او په دې دنیا کې دخپل شاوخواشیانو تمثال ویني یاني خپله میرمن او اولادونه ویني او هم

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

ملايکې ويني. هغه د دې او هغه دنيا تر منځ وي، دواړه ويني هم خپل دوستان چې ژاړي او هم ملايکې.

بوعلی سينا وايي: په حقيقت کې (مړينه) له بدنه د روح او انساني نفس چې دبدن غړي دي خوشي کيدو ته وايي.

دالسجدې د سورې په (۱۱) مبارک آيت شريف کې راغلي دي:

«قل يتوفاکم ملك الموت »

ژباړه :(ووايه مړه کوي تاسو ملک الموت)

دلته له مړينې سره د روح کلمه نه ده راغلې

الزمر دسورې په (۴۲) مبارک آيت کې فرمايي:

«الله يتوفى الأنفس حين موتها والتي لم تمت في منامها فيمسك التي قضى عليها الموت ويرسل الأخرى إلى أجل مسمى إن في ذلك لآيات لقوم يتفكرون »

ژباړه :«الله تحويلوی نفسونه په وخت د مړينې ددوی او هغه نفس(انسان) چې نه وي مړ(هغه راکاږي) په خوب د هغه کښې پس وساتي هغه (نفس) چې حکم کړی پر هغه (انسان) د مرګ او بيرته راليږي(بدن ته) هغه بل(نفس) تر نيټې په نامه شوي پوري»

ياني نفس د خوب او مړينې په وخت کې له بدنه وځي د خوبه له راويښېدو سره سم نفس بيرته بدن ته ورګرځي او د مړينې په صورت کې هغه بيرته نه راګرځي.

نو نفس هم لکه روح نه مره کيږي بلکې ايستل کيږي خو انسان د الله (ج)په امر سره مړکيږي

مړ انسان پر مځکه لويږي اوپه بدن کې يې کرار کراردراماتيکي تحولات رامنځ ته کيږي په يوه دقيقه کې د ماغزو ژونديکي مري او نور ژونديکي او سلولونه دهغه پسې مري، د زړه دربی دريږي ، بدن يخيږي، پاسته نسجونه کلک کيږي او بکترياوی

www.tanzona.com

د نسجونه په تجزیه کوولو پیل کوي او هلته یو ه زرغونه مایع او بد بویه ګاز تولیدیږی.

جسد پړسیږي او توریږي، او نور داخلی غړي په یو میاشت کې په مایع بدلیږي.او دحشراتو په کور بدلیږي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

مړینه

د طب له نظره مړینه په دري ډوله ده

کلینکي مړینه

که د یو ناروغ سا او د زړه غورځېدنه(ضربان) ودرېږي مګر زړه او سږی یې د احیا د کمپوټري دستګاه په وسیله کار وکړي یاد ماغزو لاندینۍ برخه یې یا دمغزپل یې (چې غیر ارادی او اتوماتیکي کړه اداره او کنټرول وی) له کاره ولوېږي او سږی یوازې د کمپوټري دستګاه په وسیله ژوندی وي نو داسی مړینې ته کلینکي مړینه وايي اوس د طب په پرمختګ سره ددې ډول مړي دبېرته ژوندی کیدلو امکانات شته.

د ماغزو د پورتنۍ برخې مړینه

که د یو ناروغ د ماغزو تنه فعاله وي. خو طبي کمپوټري دستګاه د هغه د زړه ، سږی او د هاضمي دسیستم پر ځای کار وکړي نواوس دداسي مړی د ژوندی پاته کیدو امکانات شته.

دماغزو د تنې مړینه

که یو ناروغ د ماغزو لاند ینی او پورتنۍ برخې له کاره ولویږي او هیڅ مغزی فعالیت ونه لري دداسي ناروغ د ژوندی کیدو امکانات نه شته. یاني داچې که دیو ناروغ ماغزه د کاره ولوېږي طب هغه مړ بیرته ژوندی کولی نشي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دبدن بیله ماغزو په غیر فعالیدو سره کید ای شي هغه انسان د طب او درملني په اساس ژوندی پاته شي مګر د ماغزو په غیر فعاله کیدو سره د هغه ژوندی پاته کیدو امکانات نشته.

یاني داچي مړینه یوازي د ماغزو په مړینه اړه لري

او دساینس له نظره مړینه د بیولوژیکي فعالیتونو اخیر یا ختم دی.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

برزخ

برزخ ددو شانو تر منځ واټن ته وايي.

«راغب اصفهاني» په خپل کتاب «مفردات» کې ليکي ددو شيانو تر منځ حد او واټن برزخ دی نو همدا دليل دی چې له مړينې څخه تر قيامت پورې واټن ته برزخ ويل کيږي.

په «مجمع البحرين کې راغلي دي د دنيا او اخيرت منځ، له مړينې تر قيامت پورې د نفس د اوسيدو ځای ته برزخ وايي او هر څوک چې مړ شي د هغه نفس برزخ ته ځي.

«شيخ طبرسي» په «مجمع البيان» کې ليکي د برزخ لپاره درې احتماله شته

الف:واسطه او فاصله له مړينې تر قيامته

ب: د مړو او ژوندو تر منځ خنډ

ج:د قيامت تر ورځې واټن يا زمان

په «تفسير قمي»کې راغلي دي چې ددوشيانو تر منځ واټن ته برزخ وايي او د هغه موخه دثواب او عذاب د دنيا او اخيرت تر منځ واټن دی.

د«قاموس قرآن» ليکونکی ليکي: برزخ ددو شيانو تر منځ واسطه او خنډ ته وايي، له مړينې وروسته عالم ته برزخ وايي، او برزخ د دنيا او اخيرت تر منځ واسطه ده.

سلكوا في بطون البرزخ سبيلا؛ سلطت الارض عليهم فيه. په نهج البلاغه کې راغلی فاكلت من لحومهم و شربت من دمائهم...»

www.tanzona.com

ژباړه :دبرزخ دننه يې يو لاره ونيوله چې مځکه مسلطه شوه غوښې يې خوړلې او وينې يې څښلې

وإنا إلى ربنا لمنقلبون»

ژباړه :(اوبيشکه چې موږ رب خپل ته خامخا بيرته ورتلونکي يو)

ياني انسان بيرته په اخيريت کې خپل خدای ته ور ځي تر هغه مخکې انسانی جسد مړ کيږي او نفس يې له بدنه وځي دا نفس تر اخيرت پوری پاته کيږي

په قرانکريم کې برزخ دبدن مړيني وروسته   د هغه د نفس ځای بلل شوی دی

دالمومينون د سورې په (۱۰۰-۹۹) مبارکو ايتونوکي راغلي دي

حتى إذا جاء أحدهم الموت قال رب ارجعون* لعلى أعمل صالحا فيما تركت كلا إنها كلمة هو قائلها ومن ورائهم برزخ إلى يوم يبعثون:

ژباړه: چې د يوه مړينه وخت راشی وايي الله ما بيرته وګرځوه هغه چې مې نه دي کړي په (عوض به يې) ښه عملونه وکړم که بيرته وګرځي د هغه خبرې چې هغه کوی هيڅ ګټه نه لري د هغو تر شا برزخ دی تر هغې ورځي چې راپورته کيږي.

د« وراء » کلمه په قرانکريم کې دشاته او مخ ته دواړو په مانا راغلې ده.

برزخ هغه شي ته ويل شوی چې ددو شيانو تر منځ حايل وي ددو خونو تر منځ خونې ته وايي نو ددې مانا په اساس دا آيت شريف داسې مانا کيږي :

له مړ کيدو څخه   تر قيامته يو حالت وجود لري چې داحالت د قيامت او دينا تر منځ دی»

دبرزخ ويی الفرقان د سورې په (۵۳) او د الرحمن سورې په (۱۹ ۲۰-) مبارک آيتو کي راغلي دي چې د دوو سيندونو   اوبه ياني خوږی او تر خي اوبه برزخ سره جلاکوي نو يو پر بل غلبه نه کوي
علما وايي هغه کسان چې په طبيعي او اختياري ډول مړه کيږي دهغو د نفس ځای برزخ

www.tanzona.com

دی
په خوب کې دنفس اخسيتل هم برزخ ته ځي اختياري مرينه هغه ده چې الهی تقوا لري دهغه نفس کولی شی دجسم په ژوند کې برزخ ته معنوي تګ او راتګ وکړي.

د (مؤمنون دسورې د(۱۰۰) آيت په اساس

په برزخ کې ښه ځايونه او بد ځايونه د کړو په اساس شته.

انفطار د سورې په(۱۳-۱۵)مبارک آيت کې راغلي دي.

«إن الأبرار لفي نعيم وإن الفجار لفي جحيم يصلونها يوم الدين »

بيشکه چې نيکان خامخا په نعمتونو(جنت) کښې وي او بيشکه بدکاران خامخا په دوزخ کښې وي وبه سوځي په ورځ د جزا .

شهيدان او صالحان به هلته ښه ژوند ولري او ګناهکار به بد ژوند ولري.

ادا د برزخ اور د دوزخ له اور څخه دی.

هر څوک غواړي پوه شي چې برزخ چيرې دی.

چې د ټولو انسانانو نفسونه هلته ځي، زموږ عقل دې ته نه رسيږي او څوک هم نه دي راغلي چې ووايي ادا برزخ چيرې دی.

د برزخ په هکله يوازينی شی چې شته هغه تشبيهات دی چې په روايانو کې راغلي دي

برزخ لکه يوه کړی (ګوته) په يوه دښته کې ده يا ترهغه چې انسان په نړی کې وی لکه چنجې چې په منه کې وي او د خپل شاوخوا څخه خبر نه وي يا هغه ماشوم چې د مور په نس کې د دنيا ناخبره وي.

Copyright: www.tanzona.com

تر هغه چې انسان په دنیا کې دی له برزخ څخه نه خبریږي او سوچ کوي دنیا تر ټولو ښه او لوی ځای دی.

په برزخ کې خوراکي ، مکاني او زماني محدودیت نشته ځکه دا د مادي عالم محدودیتونه دی او برزخ مادي عالم نه دی.

امام سجاد(ع) فرمایي : "ان القبر روضة من ریاض الجنة او حفرة من حفر النیران"

قبر د جنت د بڼونو یو بڼ دی یا د دوزخ یوه ژوره کنده ده .هغه برزخ قبر بولي.

Copyright: www.tanzona.com

جنت ته تګ

د یسن د سورې په (۲۶) مبارک ایت کې داسې راغلي دي:

«قیل ادخل الجنة قال یا لیت قومي یعلمون»

ژباړه : (جنت ته ننوځه! ویل یي کاشکې زما کام په دې پوهیدلی)

دا انطاکیه د کلی د اصحابو نکل دی کله چې مشرکانو په ډیر ظلم حبیب نجار په شهادت ورسوی نو خدای (ج) د هغه نفس ته وویل : ننوځه جنت ته! هغه ننوت جنت ته

بـیـرتـه ژونـدی کـیـدل

موږ بیرته د روح په ډول الله ته ورځو. یاني دروح په ډول راغلي یو بیرته د روح په ډول ورځو.یاني داروح دانسان او الله(ج) تر منځ یو اړیکه وه چي د مړيني په صورت کي دا اړیکه ختمیږي ځکه نفس یا مادي انسان له بدنه جلا کیږي نو د بدن په مړيني سره روح له بدنه نه وځي بلکې د انسان اړیکه د خدای سره پرې کیږي نو ر دهغه د توبې ور تړل کیږي نور هغه بې دې اړیکې هیڅ کولی نشي.

ساینس پوهانو د انسان په جسم کې یوه حیاتي حجره پیژندلی ده چې د ملاد تیریا شمزی په اخیر کې ځای لري وایي دا حجره نه مره کیږي نه په اور او نه په وړانګو له منځه ځي شاید په اخیرت کې انسان له همدې حجرې څخه وده وکړي دا لکه د الوتکو هغه تور بکس ته ورته دی چې د الوتکې د دننه توله پیښې ثبتوي چې د الوتکې له لویدو وروسته ټول مالومات بنیيي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

دا حجره شاید د انسان زنه وي چې د شرایطو په سمېدو له هغه څخه لکه د یوې منې له زړی څخه منه را شنه کیږي انسان پیداشي لکه چې د

الاعراف د سورى په (۵۷) مبارک آیت شریف کې راغلي دي:

«فأنزلنا به الماء فأخرجنا به من کل الثمرات كذلك نخرج الموتى»

ژباړه : نازلوو اوبه (د ژوندی کیدو اوبه) را باسو په هغه هر ډول میوی (له مځکې) همدا ډول راباسو مړي(له مځکې))

د صور د شپلی په پو سره (چې کایناتو زلزله ده) دا انساني زنې د مځکې سر ته راوځي

ددې مبارک آیت په اساس هغه لکه نباتا ت را ژوندي کیږي او د اخیر ت خوانه په منډه ځي .

او د خپلو نفسونو سره یوځای کیږي لکه چیف چې مبایل توه ننوځی تول یاداښتونه هغه ته ورکرځي او تولـه به یو د بل سره وپیژني لکه په مځکه کې

سوره نوح په (۱۷)مبارک آیت شریف کې راغلي دي

«والله أنبتكم من الأرض نباتا »

ژباړه:اوخدای تاسو لکه نباتات له مځکې را شنه کوي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

په ژوند کې دخپل روح واک اخیستنه

له څرنګه چې په خوب کې روح له جسمه وځي او د نفس یا عقل تر فشار لاندې نه وي او هرچیرې چې یې زړه وغواړي ځي چې همدا د روح تګ د ډول ډول خوبونو لامل ګرځي نو که به مصنوعي ډول چا ته خوب ورکړ شي نود هغه دروح اختیار د خوب ورکونکي لاس ته لویږي او ویده کړي سړی د هغه د امر تابع کیږي او هغه یوازې د هغه ږغ اوري.

خدای تعالی د نورو واکونو تر څنګ دا واک هم انسان ته ورکړی مګر ډیر خلک تر اوسه د دې واک ناخبره دی او هغه ته یې وده نه ده ورکړې

چې دادرې ډوله دی

مصنوعي خوب :یو سړی په خپله ایراده بل سړي ته د هغه په خوښه خوب ورکولو ته مصنوعي خوب وایي چې د ویده شوې سړی نه یوازې روح بلکې ټول بدن د هغه تابع کیږي، ویده شوی سړی یوازې د خوب ورکونکی ږغ اوري د هغه په امر لیرې شی ویني او له لیر ې واټن څخه ږغونه اوري.

«د انسان نه پیژندل شوی واک» په کتاب کې راغلي چې ټول خلک دا توان نه لري چې څوک ویده کړي مګر تر اوسه انسانان له خپل دې بدني واک څخه بې خبره دي او لا یې نه پیژندلي.

هیپنوتیزم: هیپنوتیزم یوه یوناني کلمه ده چې د خوب مانا لري چې دا هم یو القایي ارادي حالت دی.

کارولی «د «دننه راز په کتاب »کې راغلي چې لومړی وار دا نوم ډاکټر «جیمز برید دی او هغه خوب ته ویل شوی دی چې په ځانګړې تلقین سره خلک ویدو ي

ځینې وایي هیپوتیزم مصنوعي خوب ته وایي چې یو روښانه ټکي ته په دوامداره توګه کتلو سره تر لاسه کیږي

www.tanzona.com

هیپنوتیزم پخوا په کلدانیانو، آشوریانو، مصریانو، هندیانواو ایرانیانو ا و کاینانو کې رواج درلود چې دخلکو ددرملنې دپاره یې کاروی ولې وروسته ور ک شو بیا په (۱۷۷۵)کې اترشي ډاکتر « فرانسوا آنتوان مسمر» دهغه څخه یادونه کړې ده هغه ویل: چې انسان یوه قوه لکه مقناطیسی قوه لری چې کولی شو د هغه د لارې په نورو اغیزه وکړو.

خو هیپوتیزم خوب نه دی ځکه په هغه کې د تفکر واک ، دخبرو امکان، قضاوت او تګ هم راځي نو ویلی شو هغه یوه ځانګړې عاطفی اړیکه ده نو ځکه هغه ته مصنوعي خوب ویل شوی دی.

تله پاتی : تله پاتي چې «تله» یې دلیری او «پاتوس» یې د احساس مانا لري یاني له لیری احساس کولو ته وایي چې دا احساس د معمولي احساس له لاری څخه نه دی

ځینې وایي تله پاتی له یو سری سره له لیری فکري اړیکې ټینګولو ته وایي یاني هر څه چې یو سړی سوچ کوي هغه بل یې درکولي شی یا هغه پېښه چې لیري واقع کیږی هغه بیله دی چې له هغه محل سره اړیکی ولري د هغه خبر یږي.
یاني تله پاتي د فکر انتقال یا ددو سړیو تر منځ معنوي او فکري اړیکو ته وایي یا ددو نفرو تر منځ له لیری واتن څخه دیو مطلب القا ته وایي

داچې ایا انسانان د تله پاتی واک لري؟ ډول ډول نظرونه شته

د «روح د حقیقت» په کتاب کې راغلي چې د یو چا د سوچونو واک بل څوک اخیستلی نشي .مګر ویل کیږي ځینې ځینې دا توان لري.
کله چې نجاشی د حبشي پاچا مړشو حضرت محمد (ص) په مدینه منوره کې په هغه ګړی خبر شو او د هغه ته د هغه په غیاب کې د فاتحي لمونځ ورکړ.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

روح د ساينس له نظره

په لومړي سر کې ساينس پوهانو سوچ کاوه چې روح له جسم څخه بيل کوم شی ده چې کله له جسم څخه بيل شي نو بدن مري ،ولې وروسته چې بيالوژي د مشاهداتو ، تجربو ، څيړنو او د تکنيک پر بنسټ د يو مستقل ساينس بڼه غوره کړه بيا څرګنده شوه چې ژوند له بهر څخه نه نازيليږي بلکه ددې روح سياق او سباق له وړاندې څخه په کومه ژوندينکه (حجره) کې شتون درلود .

ژوندينکې خپل ارتقايي وړاندې تګ کوي نوري نوی ژوندينکې زيږوي او بيا دځانګړو حالاتو له کبله د ژوندينکو دا ټول سيستم له منځه ځي چې لومړی د بوډاتوب اوبيا دمړينې لامل ګرځي.

«ډی اين ای» په خپل ذات کې يوه داسې کارخانه ده چې خپل کاپيانې جوړوي او په ژوند کې د ميکروبونو د يرغل لپاره خپل فوځونه جوړوي.

هره« ډی اين ای »له يوه څخه دوه، له دوو نه د څلورو په تناسب خپل ژوندينکې زياتوي . ډی اين ای د خپلو کاپيانو دزياتيدو لپاره دوې لارې لري.

يو دا چې کله يوه ډی اين ای خپله کاپي تياره کړي نودا خپله ترې بيله شي .

په دې ډول کې جنسی عمليه نه ده شامله . له دې ژوندينکې څخه توليد شوي انسان ته مصنوعي انسان (کلوننګ) وايي.

له سيکسه پرته دانسان په پيداکيدو کې هغه انسان نه زړيږي او نه وربانډې قدرتي مړينه راځي خو په نابره پيښو کې له منځه ځي.

ساينس پوهان د(کلوننګ انسان) په پيښو کې د مړينې دمخنيوي لپاره هم خپلې نظريې وړاندې کړې دي او په دې برخه کې ځينې فيلمونه هم جوړ شوی دی مثلا اميب د اوبو

www.tanzona.com

یو کوچنی مخلوق دی ددې حیوان په ژوندینکه کې هډوکي ، وینه ، اواعصابی رښتې نشته او دا ژوندینکه یو واحد نظام لري چې کله امیب پرمنځ دوې ټوټې کېږل شي نو هره برخه يې ځانته بیله بشپړه امیب جوړوي .

په دې عمل کښې نه جوتيږي چې پلاړ څوک دی او زوی څوک دی ؟

دتقسیم له دې لاری هره ژوندینکه تل نوی او تازه وي، زوړوالی او مړینه نه لري .

دا بیله خبره ده چې د امیبونو د نابېره مړینې لپاره دهغو د ښکار لپاره زرګونه ډول نور د اوبوژوی شته . لنډه داچې هغه لکه انسان په طبعي مړینه نه مري چې بوډا شي او بیا فنا شي .

له کلوننګ څخه پیدا شوی ژوی یوه لویه کمزوري داده چې دفاعي نظام يې ډیر کمزوره د ی د خپلو نه مالوماتو له کبله په ډیره اساني سره ښکار کیدای شي.

په جنسی ډول تولید ته چې زیږیدل وايي د« میتاسز» برعکس د«میسیاسز» دعمل له لارې ژوندینکې سره مروړل کیږي او بیا په سپرم بدلیږي .

په جنسي عملیه کې ژوندینکې سره شلیږي او په کروموسومو بدلیږي .

د نویو ژوندینکو له تخلیق لپاره بهرنی انرژي له خوړو، هوا او رڼا لخوا جذبیږی او له بلې خوا جنسي عملیه د انرژې دوتلو کار کوي چې له دې امله د ژوند د تحلیل نظام ورته وایي .

کله چې دی این اې له جنسي عملیې څخه وروسته ددماغ دجوړولو کار پیل کړي نو زمان او مکان خپل محدودیتونه د فزیکي او ریاضي قوانینو په بنه وربانډې تپي.

بل دا چې په جنسي عملیې کې د دی این اې یو سپرم د مخالف لوري له تخمې سره یوځای کیږي دیوبل له ارثي، تخلیقاتي ، معاشیاتي . او دفاعي مالوماتو څخه په ګډه کار

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

اخلي او له نابره پیښو څخه ددې مالوماتو په وسیله د ځان ساتنې لپاره کار اخلي نو ځکه له جنسي عملیې څخه پیدا شوی ژوی زوړوالی او مړینه په ارث وړي نو ځکه له سیکس څخه پیدا شوی هر ژوندی شی د مړینې کندې ته لویږي.

په انساني جسم کې د ژوندینکو دماتیدو راماتیدو عمل تل جریان لري کله چې انسان کار کوي دهغه دبدن زیات شمیر ژوندینکي له منځه ځي چې دې ته د میتابولزم د عمل سرچپه ته کیتابولزم ویل کیږي، له دې امله دانسان پر بدن بیلا بیلي دانې راخیژی او مړی شوی ژوندینکي د زورد ا نو په بڼه له بدنه وځي.

لنډه داچې ددماغ په « ډی این اې ګانو» کې د په خپله پیداینې او خپله جوړونه نظام د نشتوالي له امله په خپله د دماغ ژوندینکي د مړینې او بوډاوالی په وړاندې یو بې وسلې نظام دی ، او ترڅو چې پر دماغ مړینه رانشي نور بدن مړینه په اسانه نه مني. په دې اړه دوې ډیرې شې بیلګې وړاندې کیدلای شي چې یوه تجربه پنځلس کاله وړاندې «سمیت سونی بارن » نومې ساینس پوه وکړه.

هغه دا تجربه پر«پیرامیسا» چې یوه ژوندینکه مخلوق دی وکړه ، هغه ددی ژوی ژوندینکه تر الترا وایلټ وړانګو لاندې ونیوله چې په پایله کې یې دهغه ټولې ډی این ای ګانې مړې شوې.

بیا یې ددې ژوندینکي مړه شوی ډی این ای ګانې بیارغاونه پیل کړه هغه په تیاره کښې یوانزایم تولید کړ چې لږ وروسته یې ژوندینکی بیرته په فعالیت پیل وکړ .

بله مشهوره تجربه په روسیه کې پر «فینه» نومې بیزوګی ترسره شوه ، لومړی د دې بیزوګی بدن په دوا سره بې سده شو بیا یې هغه په کنګل ځای کې کېښووله، چې کله دهغې په جسماني غړو کې دکیمیاوي او نامیاتي عمل سوستوالی راغی ، د ستني په واسطه دهغې له شریانونو څخه ټوله وینه وایستله له دې سره دهغې تنفس او دزړه دربې (ضربان)و درید .

شل دقیقې وروسته یې بیرته هغې ته وینه وریمپ کړه او ورسره یې دهغې په اعصابو او زړه کې «ایډرنالن »پیچکاری کړه، له دې سره دهغې زړه بیرته حرکت پیل کړ او د «آیرن لنګ »ماشین په ذریعه یې هغې ته مصنوعی تنفس ورکړ ، څلور ساعته

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

وروسته هغې خپلي سترګې وغړولې خو څه يې نه پيژندله، نيم ساعت وروسته يې خپل سر راپورته کړ خو بيا هم هغه پوره په سد کې نه وه ،شپږ ساعته وروسته چې کله په هغې ستنه ځګه کړه شوه نو هغه وځغاستله .

کله چې دبيزوګۍ وينه وايستله شوه نو پر هغې باندې طبعيې مړينه راغله ، ليکن مغز يې په کيمياوي توګه ژوندی و، کله چې ورته بيرته وينه ورکړل شوه نو هغه بيرته ژوند ی شوه .

که دمغز ژونديکي په کيمياوي توګه بدلي شي نوبيا دژوند بيرته راګرځيدل ناشوني کيږي.

ددماغ ژونديکي له ډيرو پيښو څخه لکه خرابو خوړو ،د زهرجنو غازونوله بويه، دذهني صدمو (ډکو) ، دموسمي تغيراتو ، ددودخې او يخني له شدته ، د ميټابولزم او کيټابوليزم څخه پيدا شوی پاته شوني فضلاتو ، بدن ته د وايرسونو له ننوتلو له کبله، دجنتکي تغيراتو، د الترا وايلټ وړانګو او داسی نورو شيانو څخه اغيزمندي کيږي او د مغز د کنترول واک لږيږي، چې په پايله کې د ا د انسان د بوډاتوب او مړيني لامل ګرځي.

خو نور بدن د ژونديکو په نوی کولو سره دخپل زوړوالي مخه نيسي.

هر ژوندی شی د خپلي ودې او ژوند لپاره مبارزه او مقابله کوي چې ددې هڅې په پايله کې يې په ژوند کې ارتقا يي عمل را ژوندی کيږي، يو ژوندی د بل ژوندی د مړيني لامل ګرځي چې له دې څخه د ژوندی شی ارتقايي سامان په خپله برابريږي.

د ژوند تنوع او د مړيني تنوع په اصل کې د ارتقايي قوت محرکه ده د ژوندون د خپل مينځی جګړو دتنوع د خاتمې رجحان لري . د ارتقا اخيري پوړ ددغه تنوع پای دی او د ارتقا لومړنی پيل ديوې ژونديکې ژوند دی.

ساينس اوطب د طبيعي دنيا د طبعيت له ليدو څخه په دې اند پايينت کوی چې روح دانسان يو باور ي شی دی او شتون نه لري .

www.tanzona.com

Kirlian Photography

هغه وايي دا كمره كولي شي د يو مجرم يا يو آرام سړي د مړينې ځرنګوالی په نوري وړانګو چې د قوی فزيكي كړو څخه لاس ته راځي   په بستر كې وښيي.

قوی الكترونيكي ميدان د كرونا د لړ نور يا تخليه لامل نسبت ځندو ته كيږي.

دا پديده د كرلين داغيزې په نامه ياده شوې ده چې په لوړ ولتاژ كې دشيانو عكاسي كوي.

ډير پوهان ادعا كوي چې برقي پديده په اصل كې د نا مريي شيانو د ليدو لاره ده.

كوراتكوف وايي د د ځندو ډير نور نسبت كرونا يا مابين ته يوه فزيكي پيښه مالوموي كيدای شي دا مالومات د درملنې لپاره وكارول شي.

ډاكتر« دانكن مك دوګال» د هاورهيل ماساچوست د پوهنتون استاد په(۱۹۰۱) كال كې د خپلي څيړنې په هكله وايي: داچې د ساينس د قانون په اساس ټول شيان لكه مايع ،جامد او ګاز وزن لري نو كه روح رښتيا وي بايد وزن ولري. نو ما د روح د اثبات لپاره ډير نارو‌غان تر څيړنې لاندې ونيول.

هغه انسانان له مړينې مخكې او وروسته په يو ځانګړې ترازو وتلل

Copyright: www.tanz

www.tanzona.com

هغه دا څېړنه په هغو شپږو زړو خلکو چې ډېر نه خوځېدل تر سره کړه، هغوی یې په داسې چپرکټ چې وزن یې کنټرول وی د مړینې مخکې او وروسته وتلل .

هغه د دناروغانو د مړینې په مهال د هغو د وزن دکمېدو په هلکه وایي:

موږ یو ناروغ پر یو ډېر احساس بیم ترازو پریست هغه مو درې ساعت او څلوېښت دقیقې دمړینې دمخه ترکتنې لاندې ونیو ی، هغه کرار کرار په هر ساعت کې یو اونس وزن د لاسه ورکوی چې دا وزن کمېدل (د بخار ، نم په تنفس کې او خولو په اساس کمېدی). هغه ددروساعتو او څلوېښتو دقیقو وروسته مړ شو نو د هغه د مړینې سره سم نابېره د هغه په وزن کې په یووار په څو ثانیو کې درې پر څلورمه د یواونس کم والی ولیدل شوو دا د وزن کم والی دخولو، تنفس او د سا د ایستلو څخه نه و،ځکه هغه مخکې اندازه شو چې یو اونس په یو ساعت کې وه نو دا نابېره لړوالی له څه سبب رامنځ ته شو؟ ځینې وایي دا هغه هوا ده چې په سږی کې وه او د مړینې په اثر له سږی وځي.

مک دوګال یې په ځواب کې وایي:

زه خپله په بستر پریوتم ساه مې بنده کړه خو په ترازو کې تغیر رانغی. .

نودا د وزن کمېدل د څه شی دی؟

مك دوګال له څېړنې وروسته دا راپورټ خپور کړ

چې د مړ انسان له بدن « ۲۱ » ګرامه وزن کمیږي. هغه دا تجربه پر پنځلسو سپو هم ترسره کړه هغه د

څېړنې وروسته دا راپورټ خپور کړ چې سپي روح نه لري د هغه له بدنه څه نه کمیږي.

مګر ددی مړو د وزن د کمېدو وختونه سره   توپیر درلود په ځینو کې ژر او په ځینو کې په ځنډ دا کم والی لیدل کیدی.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

هغه په دې اړه وايي چې روح په اخيري سا سره له بدنه وځي نو د لټو يا آرامو خلکو روح په کراره له جسمه وځي او د فعالو خلکو روح ژر وځي.

آيا دا ټولي د ژوند پيښي لکه: خوشالی، غم ،څورونې دومره لږ ځای نيولی دی ؟

په دی هکله « اشرت» وايي:

دا تجربه ډيره ساده ده نه بايد دا ډيره جدی ونيسو

د مړو بدنونه کرار کرار خپل وزن د لاسه ورکوي هغه شی چې ژر وزن د لاسه ورکوي (ليزوزوم) انزايم دی چې د ژونديکي په دننه برخه کې په ګاز او مايع بدليږي.

اشرت د خپلي ادعا د ثابتولو لپاره وايي همدا علت دی چې په ډله ايزو قبرو کې يو ډول ګاز شته چې د اور اخيستلو امکان يې ډير دی.

ګاردين ليکلي که مړي په خپل وزن پاته کيدلی تر اوسه به ټوله مړي پاته وای .

«رابرت اسپتزلر» د فونيکس انستيتوت د مغز او اعصابو مدير په يو راپورټ کې وايي:
په(۱۹۹۱ کال) کې د« رينولدز » د مغز په شريان کې پاړسوب وليدل شو.

ما د هغه مورته ووېل: هغه بايد عمليات شي ممکن په عملياتو کې مړ هم شي،خو بله چاره نه وه هغه مې عمليات کړ هغه د په سد کيدو وروسته دا کيسه راته وکړه چې زه يې ډير حيران کړم

هغه ويل چې کله زه بې سده شوم د داسې ماشين لاندې چې «کليک» غوندې ږغ يې درلود پرې ايستل شوم (دا ماشين د هغه د زړه ضربان ،سا ، د تودوخې درجه ا و د ژوند نور علائم کنترلول)

ما ونګېرنه له خپله جسم څخه را وتلی يم. ستا له سره خپل ځان وينم ، ستا يو برقی بورس په لاس کې و او زما په ورانه اخته وی او د يوې ښځې ږغ مې اوريده چې تاته يې ويل د هغه نبض ډير ضعيف دی

www.tanzona.com

کله چې تا زما د بدن تېوله وینه ویستله ما یو تورتونل ولید چې د بلې خوا ترې روښنایي ښکارېده، زه د هغه د روښنايي خواته ولاړم د تونل په اخیر کې مې خپل دوستان، اشنایان او خپله انا ولیده چې ماته یې انتظار کاوه

هغه ویل ما احساس کاوه زمان ولاړ دی بیا یوې ملکې زما روح بېرته راوګرځوله

ما احساس کوی لکه چې د یخي په ډنډ کې ایله شي یم

برتانوي ډاکټر«سوزان بلك مو» وایي مړینه په مغزی مړینه پیل کیږي.

ننني ډاکټران باور لري چې مړینه یو ځانګړې ګړی یا وخت نه لري مړینه یوه مرحله یې پدیده ده.

ځکه اوس د کلینکي مړینو مخه نیول کیدای شي.

چې مغز فعاله وي زړه، سږی او د هاضمې سیستم کار نه کوي بیا هم سږی تر څه وخته پورې ژوندی پاته کیدای شي.

«باربارا رومریك» د(۶۰۰)داسې خلکو سره مرکه کړې ده چې هغوی د خپل د روح د سفر کیسې درلودې لکه:

«رابرت میلهم» ویل: کله چې مې دزړه له حملې زړه ودرید ما خپل جسم لیدی او لیدل مې چې زما مخ را پټوي.

له ننیوڅېرونو څخه دا جوتیږي، چې کله مغز بشپړ له کاره ولویږي یا یې فعالیت لږ شي نومړینه پېښیږي او دا یې ثابته کړې ده چې وېښیاري یوازې په مغز اړه نه لري.

د (۲۰۰۱) د سامبر د میاشت په (لانسیت) طبي مجلې کې یو هلندي ډاکټر (ون لومل) لیکلي دي:

روغتون ته یې په امبولانس کې یو (۴۴)کلن ناروغ چې د زړه حمله پر راغلې وه راوست ،ډاکټر هغه ته برقي شوک ورکړ، یوې ناروغپالې د هغه مصنوعي غاښونه ویستله چې تنفسي لوله یې په خوله کې ننباسي ، هغه یې ځانګړې واټ ته بوت ،یوه

www.tanzona.com

اوونی وروسته چې کله هغه ناروغپاله ځانګړې واټ ته ورغله ناروغ هغه وپیژندله چې هغې د هغه مصنوعي غاښونه ایستلي وه.

یاني دا چې هغه د کوما په حالت کې هغه لیدلي وه چې د هغه غاښونه باسي.

هغه ویل ما خپل روح ولیده چې زما له بدنه ووته، او ما هرڅه لیدل .

دا ډاکتر لیکلي ما په(۳۴۳)انسانان چې د زړه حمله پرې راغلې او بیا روغ شوی دی تر څېړنې لاندې نیولي وه د د څېړنې پایله داسې وه :

په سلو کې (۱۸) تنو یې د بشپړ وپښیارې خبرې کولې.

یو برتانیاوي څیرونکي په(ساوت همپتون روغتون کې) د یوی څېړنې پایله داسې بیانوي :

په سلو کې (۱۱) په بشپړه بې سدې کې حافظه لري، په سلو کې شپږ چې د زړه له حملې ژوندی پاته شوی دی د مرینې نژدې والی بیانوي.

له دې څیرونو څخه دا جوتیږي چې له مغز څخه پرته هم وپښیاری شته.

څیرونکي د انسان مغز د تلویزیون د دستګاه سر ه پرتله کوي او وایي چې که تلویزیوني   پرواګرم نه وي نو تاسو په تلویزیون کې څه نه وینئ.

نو دا وپښیاري چیرې ده آیا په هره ژوندینکه کې ده؟

«ون لومل »وایي زه سوچ کوم همداسې وي څکه له ورځې پنځوس میلیونه ژوندینکې مرې کیږي یاني په دې مانا چې زموږ ټول ژوندینکې نوی دی خوموږ هیڅ تغیر په ځان کې نه حس وو. یاني په اووه- اته کاله کې د انسان ټول ژوندینکې نوی کیږي خو بیا هم انسان ځان هغه انسان بولي دا دا حقیقت ثابتوي چې په بدن کې یو بل شی شته چې تل ثابت دی او هغه روح ده.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

هغه وايي بايد د ژوندينکو تر منځ يو ډول اړيکي وي يا دا چې د بدن تولې ژوندينکې يو بل ته دمالوماتو ورکولو اړيکې لري او د مغزي مړينې په مهال کې ژوندی ژوندينکي له ذهن د لاري له پېښو څخه خبر يږي.

ژوي هم لکه انسانان موجودات دي خو انسان روحي واکونه لري، د ژوو د روح وده د بشر سره توپير لري چې هغه ته وېښيار ضمير وايي او ځينې يي نابېره ضمير بولي لکه سپي چې له ډيرې مدې وروسته خپل خاوند ويني د عاطفې او مينې چمونه ورته کوي.

که يوه الوتونکې يو چيري هګۍ واچوي د هغه چرګوړي همغلته هګۍ اچوي چې دي ته د ځان پوهې ضمير وايي.

ځينې بيا ادعا لري چې ژوي او انسانان ټوله يو شی دی که انسان خبرې کوي ژوی هم په نورو فريکوينسيو خبرې کوي له دې مالوميږي چې ټوله روح لري.

ځينې بيا وايي دا روحونه(ارواء) د انسان له بدنه نورو پرمختللو بدنو ته ننوځی يا نورو کراتو ته ځي.

د ساينس علم ثابت کړې ده د چې نباتات هم يو ډول واک ،احساس او درک لري لکه حشره خوړونکي نباتات چې عقل لري.

دځينو ساييس پوهانو په اند که روح وي نو اساسا هغه انرژي ده چې هغه د لوېديځ او ختيځ نامحدود حکمت دی .

دځېنو پوهانو په اند د نړی د دينونو د ښوونو په

په اساس روح يو طلايي تاردی شخصيت له بدن سره وصلوي . دځينو پوهانو په اند روح زموږ د بي سدی ژورتوب دی يا هغه ماتيدونکی شی دی چې ز موږ شخصيت بايد هغه ته پام وکړي چې مات يا ورک نشي خو رښتيا بيا ددې باورسرچيه ده دا زموږ روح ده چې زموږ شخصيت ته پام کوي که ترې وغوښتل شي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

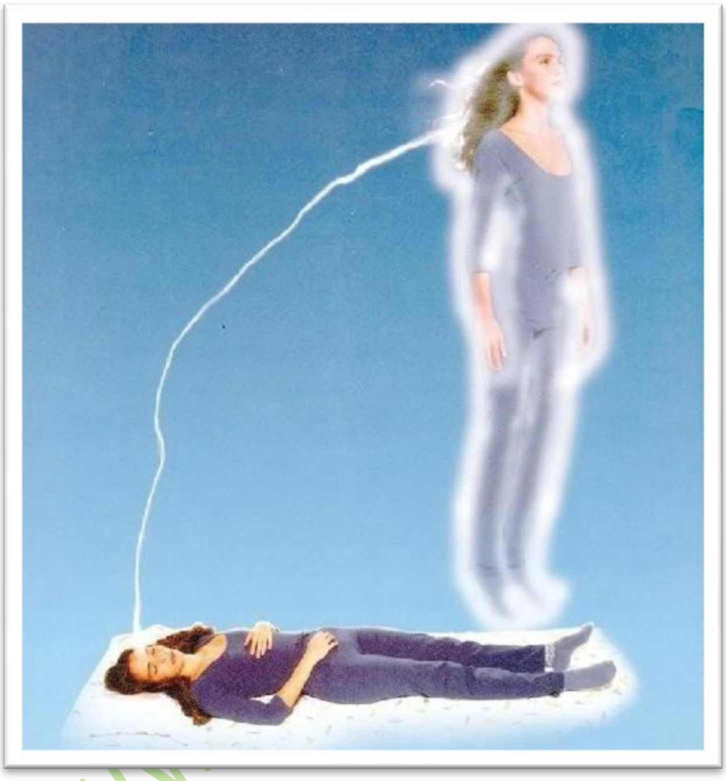

دساینس پوهانو په اند دانسان د بدن فزیکي شکل د تکامل اخیري تکی دی خو تکامل د شکل په بشپړ ډول سره نه دریږي.د روح بیان اساسا د انسان د پوهې د تکامل بل ګام دی.

د ځینو په پوهانو په اندروح د نفس او مادي جسم ارتباطی اړیکه ده یا د مادې او نفس د دوستي اړیکه ده .یا روح میانجي یا د پوهې اساسي پل دی.

ځېنې ساینس پوهان بیا روح د جاذبې قوه بولي چې ټوله شکلونه سره یوځای کوي چې شایدالوهیت په هغه کې تشریح کیږي.

د ځینو نورو ساینس پوهانو په اند روح له فني اړخه یو ه بې رنګه وړانګه ده چې له ځانګړو اهتزازونو او خوځښتونو څخه رنګه کیږي.

Copyright: www

www.tanzona.com

د ځینو ساینس پوهانو په اند روح انرژی ده د ساینسي تیوري په اساس چې انرژي له منځه نه ځي یوازې خپل شکل تغیر وي، نو روح چې انرژی ده هغه یوازې تغیر د شکل کوي له مینځه نه ځي نو همدا علت دی چې روح د جسم له مړینې وروسته ژوندی پاته کیږي.

خو هغوی دا   تشریح کړې نه ده چې روح څه ډول انرژي ده او څرنګه اندازه کیږي او له نورې انرژۍ سره د هغه   عمل څرنګه دی؟؟؟

هغوی وايي د انسان بدن یو بیولوژیکي سیستم دی چې میتابولیزم ، خواړه په استفادې وړ انرژي اړوي دا انرژي د وینو د پمپولو ، دبدن ساتنې ، د بدن د تودوخې د ساتنې اوبل نسل ته د جین په لیږدولو او داسې نور کړو لپاره کارول کیږي. که میتابولیزم خواړه په انرژي بدل نه کړی نو بدن مړ کیږي.

ماده او انرژي نژدې اړیکې لري، انرژي بدن ته تودوخه ورکوي مګرمړ شوی جسم انرژي یا روح ته اړتیا نه لري.

«جودی میریل» لیکي:دروح د پوهیدو لپاره باید د هغه فیزیولوژي مطالعه شي لومړی باید مغز ، بدن او روح و پیژنو.

تر اوسه فیزیولوژي د پوهې (وېښیاری) درې حالته تشخیص کړی دي.

یوه پوره وېښتیا (په سد توب) چې په دې حالت کې زموږ په ماغزو کې تولې خاطرې او تجربې زیرمه کیږي او هر وخت چې وغواړو له هغه څخه کټه اخیستلی شو. په دې حالت کې د انسان فزیکی اړخ نورمال وي او د انسان پیچلي خواص لکه: سوچ، ننګیرنې او غوښتنې د فزیکي جسم څخه جلا دی مګر بیا هم فعاله وي.

بله نیمه وېښتیا(نیم بې سده توب) د ی چې په دې حالت کې یوازې ځینې خاڼګړې خاطری زیرمه کیږي

دریيم يي کاملا د بې سدی حالت دی چې ماغز ه کار نه کوي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

روح پیژندونکي پوهان وايي:روح دانسان د بدن د دوو ځايو سره اړیکه لري یوه یي د پوهې (تار یا اړیکه ده) د سر دپورته برخه سره ده او بله یي چې دژوند (تار یا اړیکه ده)د زړه سره ده موږ په په دواړو ځايو کې هغه اسانه حسولی شو.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

په بدن کې د روح ځای

د تاریخ په اوږدو کې تل انسانانو ته دا سوچ پیدا وو چې ژوند څه شی دی ؟ روح څه شی ده ؟

په دې اړه ډیره بحثونه شوي دي:

څلور زره کاله مخکې د سومریانو ، آشوریانو اود بین النهرین خلکو د ژوند سرچینه کبد(ینه) بلله، د فراغانو په وخت کې مصریانو باور درلود چې د انسان په مړیني سره د هغه روح الوځي، هغو باور درلود چې روح په زړه او دنس په دننه غړو کې ده.

په لرغوني یونان کې څلور سوه کاله مخکې له میلاده افلاطون په دې دلیل چې ستوري ګردي دي او د انسان سر هم ګردی دی نو د روح ځای یې د انسان سر وګڼه.

ارسطو چې د هغه شاګرد و هغه بیا د روح ځای د انسان زړه و باله،

د مسیحیت په راتلو او د روم د تمدن په پیل کېدو سره دوه سوه کاله وروسته له میلاده جالینوس په دې باور و، چې د روح ځای د انسان په ماغزو کې دی.

جالینوس د ماغزو دننه مختلفي برخي ولیدې او باور یې پیدا کړ چې ماغزه د روح ځای دی هغه د خپلې دې ادعا په هکله وویل: که د یو حیوان په ماغزو فشار راوړل شي نو سمدستي د هغه بدن فلج کیږي مګر که یې په زړه فشار راوړل شي پر هغه څه نه کیږي .

مګر داچې ډیرو خلکو د افلاطون دباور پلویان وه نو د جالینوس نظر چا ونه مانه.

لئوناردو داوینچی داانسان د مغز د دننه په لیدو وویل مغز د د ژوند مرکز دی خو کلیسا د هغه د مغز د عملیاتو سره مخالفت وکړ او هغه یې له روم څخه تبعید کړ. بیا دکارت چې هغه د مغز د عملیاتو سره مینه نه لرله منځ ته راغی هغه ویل ژوند په کبد

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

(ینه) کې منځ ته راځي بیا زړه ته ځي له هغه ځایه بیا لاندینیو ماغزو ته ځي بیا د تنفس د هوا سره یوځای کیږي له هغه ځایه د کاجي غدې له لارې د ماغزو ژورو ته تویږی، بیا د سوریو له خوا له یوې نری لارې څخه د بدن ډول ډول حرکي غړو ته په ځانګړې ډول ماهیچو ته ځي .

په لسمه پیړۍ کې د طب عالم« رازی » اویه یولسمه پیړی کې« ابن سینا» د جالینوس نظر تایید کړ او هغو هم د روح ځای مغز وباله،چې وروسته دوو نامتو ډاکترانو « وسالیوس»ا و « توماس ویلیس» دا نظریې وخیړلې په پایله کې هغو دا ثابته کړه چې د ژوند او منطق مرکز مغز دی.

ولي داچې د مغز کومه برخه کوم شی کنترول وی په هکله هغوی څه ونه ویل .

په اتلسمه پیړی کې «ژوزف ګال» د «فرنولوژي» په نامه یو کرنلاره راویستله لکه کف شناسي هغه څه کوله د یو سړی د چهرې په لیدو د هغه فکري او شعوري شخصیت بیان کړی هغه ډیرې څیړنې وکړې چې داسې یو فارمول پیدا کړی چې د چا د چهرې په لیدو د هغه په ذات پوه شي هغه ویل دسر لوړې او ژورې د انسان یو خاصیت بیانوي.

فرانسوي جراح « پیربروکا» یو ناروغ چې د بدن ښی خوایې فلج وه تر درملنې لاندې ونیوی، هغه ته درملو څه ګټه ونه کړه او مړشو، « پیربروکا» دهغه سر څیړې کړ ،هغه ومونډل چې د هغه په ماغز وکې یوه برخه له مغزي سکتې له کبله له منځه تللې وه.

هغه ډیرې څیړنې او هڅې وکړې چې دماغز وتولې برخې او د هغو دندې تشخیص کړی.

په همدی وخت کې یوه بله پیښه د امریکا په « ورمانت» ایالت کې پیښه شوه

کارګرانو دریل پټلۍ جوړوله د هغو مشر« ګیج» دباروتو په یوه چاودنه کې پر تندی ټپي شو د هغه تندی جوړ شو خو هغه چې یو جدی اوبا ادب سړی و په یو بې ادب

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

سرې بدل شو.
« ګالوانی» يو ايتالوی پوه باور درلود چې په ماغزو کې يو ډول برېښنا شته .

هغه په يوه توپاني شپه کې د يوې چنګوښې سر او پښې په يو سيم سره له مځکې سره وصل کړ ، هغه وليدل چې د تندر په وخت کې د چنګوښې په بدن کې يو ډول تشنج پيدا کيږي.

هغه وړاندوينه وکړه چې د انسان او حيوان په مغز کې يوشی د « حيوانی برېښنا» په نامه شته چې دا « حيوانی برېښنا» په ۱۸۲۰ کې د « ګالوانومتر» په اختراع سره اثبات شوه.
د نولسمې پيړی په پای کې دوو الماني پوهانو« فريش و هيتزيک» دا برېښنا کشف کړه هغوی وليدل چې د مغز د سطحې پارولو (تحريک) څخه نابېره د بدن په نورو غړو کې د پاريدنې او خوځښت لامل کرځي.

انګليسي« جاکسون» ، فرانسوي« فلورنس» او الماني « ګولتز» او « مانک»

د ماغزو د ځانګړو دندو په هکله ډيرې کلينکي څېړنې وکړې. په شلمه پيړی کې . «پنفيلد» وکولی شول د ماغزو ځينې دندې مالومې کړي.

هغه وويل:

د تندي ماغزه د خوځښتونو او عالی حسونو،بغلي ماغزه د حسی کړو ، د څټ ماغزه دباصرې د کنترول ، د ماغزوکينه نيمه کره د تکلم اوښی نيمه کره دفضايي اړيکو مسولي برخې دي.

مغز د انسان دبدن يو پيچلی غړی دی ،چې سل مليارده عصبي سلولونه (نورون) لري چې پينځوس زره کيلو متره عصبي رشتې لري او دنده يې د اطلاحاتو پروسس او زيرمه کول دی ،دا سلولونو يوازې لس په سلو کې د ماغزو حجم جوړوي.

www.tanzona.com

ماغزه چې د انسان داخلی خزانه ده نو په کار ده له هغه څخه سمه ګټه واخیستله شي او د ددې خزانې ور خلاص کړی.تراوسه ډیر انسانان له دې معنوي بې پایه خزانې څخه خبر نه دي.

ژوند تړوله په مغز اړه لري او د بدن تړوله دننه غړي د هغه د امر اطاعت کوي.

محیطی اطلاحات د پنځو حسونو په واسطه حس او درک اوپه مختلفو ځایو کې زیرمه کوي

په عقلاني نیرو، فهم او هوښ سره دژوند چارې پر مخ بیايي.

سوچ کول ، هوښیارتیا ،د احساساتو بیان او تعقل کنترولوي.

د مغز په ناسم کړه سره درد ، ژړا ، ستړیا، استرس، ناتواني، منځ ته راځي همداسي احساسي او عاطفي عکس العملونه يې پر ژ وند ډیره مثبته اغیزه کوي لکه :خندا، هیجان، خوشالی، مینه،

نو ویلی شو د انسان ماغزه د ډول ډول عواطفو او احساساتو مرکز دی.

ژوند بې احساساتو او عواطفو یو بې مانا او پوچ شی دی .

نو مغز د ژوند یو حیاتي شی دی او زموږ هر شی زموږ ماغزه دي.

د همدې مغز په اساس انسان تر ټولو نورو ژوو وېنیارموجود دی نو ځکه د اشراف المخلوقات لقب ورکول شوی دی.

کله چې موږ دیو خطر احساس وکړو، نو زموږ ماغزه په غریزوی بڼي سره دهغه خطری شی پر ضد عکس العمل ښیي ، او په کار ولویږی او دا په دې مانا چې یولړ سګنالونه ددماغ د فعال کیدو په منظور دماغي عصبي سیستم ته لیږي ، چې ددماغ دعصبي مرکزي سیستم دفعالیت په پایله کې د شخص په عضویت کې د فزیکي عکس العمل د پیدا کیدو لامل ګرځي لکه دزړه د ضربان لوړیدل ، دتنفس چټکتیا ، د وینی د فشار لوړیدل ، غټو عضلاتو ته دزړه د لوړضربان سره ډیر وینه راتلل اوعضلاتو ته ډیر قوت ښنل کوم چې باید د شخص عضویت دفزیکي دندې(لکه دمقابلې دپاره چمتوالی

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

اویاله هغه څخه تیښته)دسرته رسولو دپاره چمتوالی پیدا کړی،دبدن د یخ ساتلو دپاره پوستکی (جلد) په خولو لندیږی ، کله کله ځینې خلک د ویرې له امله په خپل معده ، ککره ، ټټر ، ورنونو او په لاسونو کی هم یو ډول نری احساس کوی یا ورته احساس پیدا کیږي ، چې دغه پورتني ټول را پیدا شوی نښې نښاني او حالات د ډاراود ویرې پایله ده کیدای شي کراره ، منځنی یا شدیده بڼه ولري .

دغه را پیدا شوی عکس العمل د « جنګ اود تیښتی » په نوم هم یادیږی ، اودا په دې مانا چې د شخص عضویت دکومو حالاتو دپاره «جنګ اویا تیښته » چمتووالی نیسي ، د خطر د مینځه وړلو د پاره مخامخ جنګیږي اویا داچې په سرعت سره دمخامخ مبارزې له میدانه تښتي ؟ اوله خطره ځان ژغوري .د سرې عضویت په همدې جنګ او یا تیښته کې تر هغه وخته پاتې کیږي چې دهغه ددماغ له خوا ورته د خطر دلرې کیدو د ډاډ وړ خبرتیا نه وي رسیدلې ا و هغه وخت چې عضویت د ډاډګیرنې پیغام تر لاسه کړ ی نو هغه وخت دی چې دهغه دعکس العمل بڼه نورمال خواته اوړی او د مصونیت احساس تر لاسه کوی .

ځینې وختونه ویره د ناڅاپې پیښو څخه (لکه لوړ آواز) چې په اصل کې خطري نه دی د ډار احساس د هغه د عامل په پوهیدو سره فعاله کیږي ماغزه په دې لټه کیږي چې د پیښې عامل او سبب وخیږي، هرڅومره چې دماغ دخپل ارزیابی په پایله کې پوره مالومات ترلاسه کړي په همغه کچه سره دخطر د لیریکولو زمینه مساعدیږي .

نو مغز ته مادي روح هم ویل شوې ده

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

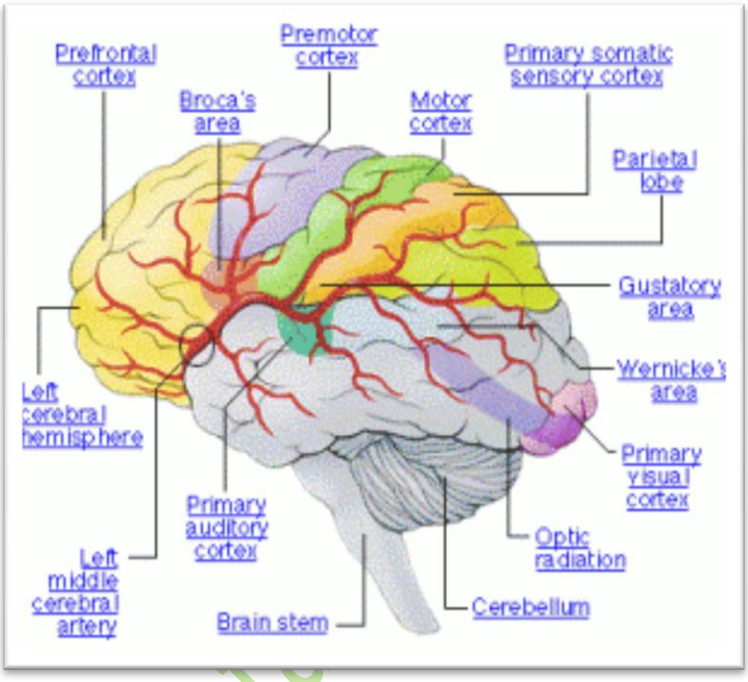

Copyright: www.ta

د انسان ماغزه اټکلا (۱۵۰۰) گرامه وزن لري چې په ککرۍ(جمجه) کې دننه ځای په ځای دي:

ماغزه د لاندینو برخو څخه جوړ شوي دي:

۱- دوې د ماغزو نیمې کرې:
۲- تالاموس او عصبی غوټې :حسي پیامونه د حرکتي فعالیتونو په اړیکه درک او هم اهنگ وي او درد او محیطي محسوسات حسوي.

۳- منځني ماغزه: وېناري، د سترگو د تور د خوځښت او د بدن د غړو واک کنترول وي.

۴-د ماغزوتنه :د سترگو، ژبې، مخ ،مرۍ او ستونې دخوځښتونو مرکز دی

www.tanzona.com

۵- د سترګو رشتې:دتنفس، دوینو د جریان، داعصابو او عکس االعملی ټوخي مرکز دی.
۶- سیلیبیلیم:عصبي بالتی ده چې عصبي انرژي له هغه وځي او هم د انسان تعادل کنټرولوي.

د ماغزو دوې نیمی کرې د مغز تر ټولو ښه برخه او د خدای (ج)اصلي ډالی انسان ته ده که داکرې نه وای انسانان به بې شعوره وای.

د شعور پیدایښت دژوندینکو په زیاتوالی اړه لري او هغه د محیطي او دننني اطلاعاتو ځای دی د دې برخې د مړینې په صورت کې د ټول ماغزه جوړښت له منځه ځي .

په ماغزوکې ژورې (کندې) شته ،چې دوې یې په دوو نیمایي کرو کې دی، درېیمه یې د ماغزو په لاندینی برخې کې او څلورمه یې د سر د شا ماغزو کې لیدل کیږي چې له یو ه ډول نخایي مایعو څخه ډک دی، دا دوې نیمایي کرې د یوبل سره د یو پینه ډوله جسم چې عصب دی موښتې دې.

په دې دوونیمایي کرو کې دا لاندې برخې شته:
۱- Fronta Lobe l: دتندی مغزی عضله :

د سترګو او تکلم په وخت کې د خولې خوځښتونه کنټرولوي او هم د شعور ،منطق او تفکر مرکز دی.

۲-Parietal Lobe:

دیوالی مغزی عضله : چې درد، تودوخه او لمسول کنټرولوي.

- دځټ یا د سر دشا مغزی عضله : بینایی

۳-Occipital Lobe

درنګ دتشخیص، د شامعې دحس او حافظې مرکز

کنټرولوي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

Temporal Lobe-۴

- بغلي مغزی عضله : جنسي غرايض کنترولوي

Marginal Lobe-۵

ښی نیمه کره: د اعدادو تخمیني محاسبه، دتکلم د زير او بم ،تکیه کول. اوربښتنوالی کنترولوي.

کينه نیمه کره:د عددونو دکیکه محاسبه، د اطلاعاتو د پيداکولو، د وييونو دجرړو او ماناو پيدا کولو مرکز دی.

تر اوسه د ماغزو نوری دندي او کړه نه دي مالوم شوی او دا ډيري خيړني غواړي چې د ماغزو په راز پوه شو تر اوسه ډیر ی پوښتني ته ځواب نه دی ويل شوی لکه:

حافظه څرنګه فعاليږي؟، د مغز اړيکي څه ډول دي؟ د مغز ارتباطي او کمياوي ژبه څه شي ده او داسی نور ی پوښتني چې اميد د ساينس په پرمخ تګ سره دي ېښتونو ته هم ځوابونه پيدا شي.

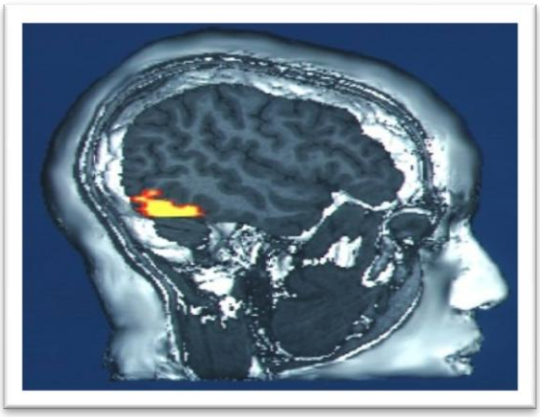

Copyright: www.tanzona.com

پایله

ددې ټولو مالوماتو په اساس انسان له درو شیانو څخه جوړ شوی دی: جسم ،روح او نفس .

جسم هغه مادي قالب دی چې دزمان په تیریدو زړیږي او یاهم د ناروغیو، او ډول ډول پیښو له کبله مړي.قبر ته ځي او هلته په تدریج خوسا او خاوري کیږي.

خو دساینس پوهانو د څیړنې په اساس له انسان دبلیونونو ژوندینکو څخه یوازې یوه حجره ژوندی پاته کیږي چې د اقلیمي شرایطو او اوریه مقابل کې مقاومت لري شاید چې په اخیرت کې همدا حجره یا انسانی زنی لکه څرنګه چې په قرانکریم کې ویل شوی لکه نباتات را ژوندی کیږي.

الاعراف د سورې په (۵۷) مبارک آیت شریف کې راغلي دي:

«فأنزلنا به الماء فأخرجنا به من كل الثمرات كذلك نخرج الموتى»

ژباړه : نازلوو اوبه (د ژوندی کیدو اوبه) را باسو په هغه هر ډول میوې (له مځکې همدا ډول راباسو مړي(له مځکې))

ساینس دا هم ثابته کړې ده چې زموږ د بدن هره ژ وندینکه د جوړښت له مخه د ټول بشریت استازی کولي شي .

خوهر ژوندینکه خپل ځانګړې مالومات اوخاطري ساتي، هر انسان یو متجانس ژوند لري خو دوه انسانان یو ډول نشته ځکه انسان د فزیکي ، دماغي، هیجاني او روحي توکو یو غیر متجانس شاهکار دی.

زمو ږ ژوند دوه اړخه لري یو هوښیار ژوند اوبل نیم هوښیار ژوند.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

زموږ ژوند لکه په اوبو کې ديخي يوې ټوټې ته پاته کيږي چې موږ يې دليري د تولې يخي ټوټې (۵-۳) په سلو کې برخه مالوميږي ياني دا برخه زموږ د هوښيار ژوند برخه ده او د يخي د ټوټې تر ا وبو لاندې برخه زموږ دنيم هوښيارژوند برخه ده هغه برخه چې مالومات او خاطرې په ژوندينکو کې ساتي .

نيم هوښيارژوند لکه دپردې تر شا شی دی چې درک او غبرګون يې موږ ته لاره ښيي .

انسان د روح په هکله دمالوماتو سره ډيره مينه لري مګر زموږ د نه پوهيدو علت زموږ نا رسه ذهن دی تر اوسه زموږ پوهه په پينځو حواسو پورې محدوده ده.

هغه روح چې د خدای (ج) لخوا انسان ته ډالی شوې ده دخدای (ج) روح ياني تر ټولو بهتره روح ده. د اسلام له انده خدای(ج) نه جسم لري نه روح . روح د خدای (ج) سره يوه تشريفي اضافه ده لکه چې وايو: کعبه د خدا کور دی .يا د روژې مياشت د خدای مياشت ده. همداسې يو ګرانه ،باشرافته او عظمته روح د خدای (ج) روح بلل شوې ده چې په انسان کې پو(پف) يا ډالی شوې ده ياني د مادي شيانو دخلقت علم ورکړل شوی دی.

د روح دنده په علم سره دانسان او خدای رابطه ده چې د هر جسم سره د هغه د توانايي تر کچې مرسته کوي.

روح هغه لوړ او خدايي علم دی لکه د لمر په څير وړانګې يې هر ژوندي انسان ته رسي د ژوند په ټولوچارو کې مرسته ورسره کوي .

د انسان دبدن درېيم شی نفس دی چې هغه ته عقل هم ويل شويدی ياني نفس دانساني علم منبع ده نفس دبدن په ژوندنيکو کې دمالوماتي انرژي په ډول شته ياني هغه دعصبي رشتو په ذريعه په هر حجره کې شته ددې ټولو مالوماتو مرکز هم مغز دی ياني روح او نفس د جسم سره يوځای کار کوي چې روح دخدای (ج) علم دی او نفس انساني علم يا ني ځانګړې مالومات او خاطرې دي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

نفس په خوب او مړینه کې له انسانه سره نه پاته کیږي یاني د انسان په امر نه وي، یوازې یې ضعیفي اړیکې له جسم سره وي خو په مړینه کې د نفس او جسم اړیکې بلکل پرې کیږي.

نفس ته معنوي انسان هم ویل شوی دی چې د انسان دمړینې وروسته ژوند ی پاته کیږي.

نفس د انسان یو مکمل معنوي جسم دی چې په سترګو نه لیدل کیږی چې بیرته د جسم سره د یوځای والي په خاطر تر قیامته په برزخ کې ساتل کیږي چې هغه یاني برزخ هم یو معنوي ځای دی .

انسان د نفس څخه د کتې اخیستو په اساس په درو ډولو ویشل شوی دی : مطمینه نفس چې ښه کارونه یې کړي او خداي (ج) یې پیژندلی وي په برزخ کې د جنت په څیر ځای کې ساتل کیږي او اماره نفس درلودونکي خلک چې ټول عمر یې په دنیاوی کارو تیر کړی وي د دوزخ په اور هلته په برزخ کې سوځي او لوامه نفس چې لومړی په ګناه اخته وی بیا دین ته مخه کړی وی په مناسب ځای کې تر قیامت د سوال او ځواب لپاره ساتل کیږي.

د انسانانو هغه زنې چې په مځکه یا اوبو یاد مځکې هر چیري وي د صور د شپلی سره هغوی د ژوند د اوبو په نازیلیدولوله نباتات راشنه کیږي یاني د ژوندي کیدو شرایط ورته تیاریږي او هغه د نفس سره جوړه کیږي اود محشر میدان ته د سوال او ځواب د پاره ځي

التکویر دسورې په (۷)مبارک آیت کې راغلي دي:

«وإذا النفوس زوجت»

ژباړه :(چې نفسونه جوړه شي»

نفس چې معنوي جسم دی او پر هیڅ وخت نه تیریږي یا د هغه ځای د زمان په اساس وخت پر تیریږي (خدای ښه پوهیږي)

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

بدن له بد بویه ختو څخه جوړ شوی دی، نفس د مځکي له جوهر څخه او روح له عالم قدس څخه ده درې سره یوځای کار کوي، که دچا روح پر نفس غالبه شي هغه جنتي دی او که دچا نفس پر روح غالب شي هغه دوزخي دی ملایکې هڅه کوي روح په نفس غالبه کړي هغه ته وده ورکوي ،مګر شیطان نفس غبنتلی کوي.

د روح او نفس ځای ماغزه دی دا یو اصطلاح ده چي په زړه کي څه مه ساته یاني په مغز کي څه مه ساته .

د روح په واسطه انسان خدای پیژني او د روح د علم په واسطه انسان دنیاوي مادي شیانو خالق شوی دی، هر څه چي خدای تعالی له غوښتو څخه جوړ کړي دی انسان د روح د علم په واسطه د هغه تمثال له وسپني او نورو شیانو څخه جوړولی شي لکه د سترګي کاپي د عکاسي کامره، د مارغانو کاپي الوتکه ،د خر کاپي موټر او همداسي نور

که د انسان جسم دیو فعاله کمپیوتر سره پرتله کړو هغه بریښنا، پروګرام(سافت ویر) ته اړتیا لري چي استفاده تری وشي.

نو که کمپیوتر جوړ وي په بریښنا سره هغه روښانه کیږي که هغه ته پروګرام(سافت ویر) واچول شي هغه کار کوي.

او کارونه یي دکمپیوتر په مغز یا هارد دسیک کي تثبت کیږي او هم کولی شو دا کارونه په سي ډي ، یواس بي، ډي وي ډي، میموري کارټ او داسی نور کي ، هم ثبت کړو نو که دا سی ډي هر بل کمپوتر ته واچول شي د هغه بل کمپیوتر ټول کارونه لیدلی شو.

عجبه لا دا ده چي د کمپوتر د حافظي سرکیټ بورد یوه برخه پخوا ددي لپاره چي اقلیمي شرایط هغه خراب نه کړي له سرو زرو جوړیده چي اوس د علم د پر مختګ په اساس د سرو زرو پر ځای د سرپ او المونیم یو الیاژ کارول کیږي دا لکه هغه دانسان ژوندی حجره چي نه خرابیږي.

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

نفس او روح دواړه سافت ویر دي چې خپله په سترګو نه لیدل کیږي او خاصیتونه یي لیدل کیږي .

که یو تلویزیوني پروګرام هواته خپور شوی وي که موږ جوړتلویزیون او بریښنا ولرو که هغه چالانه کړو هغه پروګرام لیدلی او که ستیلایت ولرو د نورو هیوادو مفت پروګرامونه هم نیولی شو خو دبندشوو پرګرامونه یا چینلونو د لیدولو لپاره بایدد هغه پرورګرامو د نیولو د اجاز ه ولرو.

نو د انسان زښي هغه هارد دسیک ته ورته دی چې د انسان ټول شناخت او کړه په کښې خوندي شوي دي چې اقلیمي شرایط هغه خرابولی نشي.

دا دروح وړانګه لکه د لمر وړانګې پر ټولو ژوندي انسانانو روښنایي کوي او هر یو لکه نبات د خپل د توانه سره سم د هغه څخه ګټه اخلي.

خوب د روح د اثبات یو ښه دلیل دی په خوب کې دنفس تولې اړیکې نه پرې کیږي یوه ضعیف اړیکه یي پاته کیږي نو روح پر نفس غالبه کیږي نو ښه انسانان په خو ب کې داسې سمبولونه وینې چې علمي ماناوي لري او ان د راتلونکی په اړه وړاندوینې وینې چې داسې خوبونه ته په قرانکریم کې هم نغوته شوې ده .

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

Copyright: www.tanzona.com

اخځونه

١-aftab.ir

٢-al-qiyamah.org

٣-*anlwm.com*

٤-askquran.ir

٥-askdin.com

٦-Aviny.com

٧- blog.world-mysteries.com

٨-bashgah.net

٩-boingboing.net

١٠ -Cloob.com

١١-en.wikipedia.net

١٢-elmkolbeh.mihanblog.com

١٣-fa.wikipedia.org

١٤- fa.eslahatekelisa.com

١٥- farsinet.com

١٦-٥٥a.net

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

۱۷-fa.wikipedia.org

۱۸-hawzah.net

۱۹-Islam-guidance.com

۲۰-iran۲۰.com

۲۱-iranpest.blogdoon.com

۲۲-kamalagha.persianblog.ir

۲۳-metafizik.bloqsky.com

۲٤-Pedar.net

۲۵-*porsojoo.com*

۲٦-pcparsi.com

۲۷-Quranology.com

۲۸-qotquestions.org

۲۹-Parsainforum.com

۳۰-Rasekhoon.net

۳۱-ravanshena۳۰.mihanblog.com

۳۱-redicreations.com

۳۲-shahs.persianblog.ir

۳۳-spirits.blogfa.com

۳٤-scienceofsouls.com

Copyright: www.tanzona.com

٣٥-Loo٣.com

٣٦-Solhe-daruni.com

٣٧- shaker.parsiblog.com

٣٨-Tahoordanesh.com

٣٩-tebyan.net

٤٠- tahoorkotob.com

٤١-tebyan-zn.ir

٤٢-Tolafghan.com

٤٣-sat٧. Com

٤٤-urduarticles.com

٤٥-urduarticles.com

٤٦-Vahdat.org

٤٧-wiki.answers.com

٤٨-zabulistan.bloguna.tolafghan.com

٤٩-zendagi.com

٥٠- The holy Quran- yusuf Ali translation

٥١-aviny.com the Holy Quran persain translation

٥٢- The holy Quran-Mohd.M.plckthall

Copyright: www.tanzona.com

٥٣- *The holy Quran- kabuly tafsee*

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com